

EVANGÉLIKUS Élet

A család értéket
teremt-közvetít

Templomná szenteli
együttléteinket az Úr

Felejthetetlen
ajándékaink
Isten kezéből

Isten három ajándéka
bőséges kincs
a fa alatt idén is

7. oldal

Minden kedves olvasónknak
áldott karácsonyi ünnepeket
és boldog új évet kívánunk!

Az Evangélikus Élet szerkesztősége
és a Luther Kiadó munkatársai

Fehér karácsonyt!

Idén hosszú adventünk van, hiszen már szenteste előtt éghet a negyedik gyertya, így még kap(t)unk négy napot a készülődésre, arra, hogy ne kapkodva, idegesen zuhanjunk bele a várva várt ünnepi estébe. Sokszor időhiánnyal küzdünk, van, amikor pedig idegesítően lassan telnek az órák, napok, az idő mégis mindig lehetőséget kínál. Éljük vele jól idén is.

Ünnepi lapszámunkba öt – egyenként is, de együtt még inkább – fontos „karácsonyi tényezőről” írt továbbgondolásra indító meditációt Mesterházy Balázs: az időről, az örömről, a fáról, a születésről és a boldogságról. Az ünnepi igemagyarázatok egyikéből, Szabó Lajos írásából egy mondatot a címlapon is kiemeltünk: idén is kapunk – nem is egy! – ajándékot a Teremtőtől, ezekről se feledkezzünk el a fa alatt állva.

„Jézus az egyedüli tiszta, az egyedüli fehér. És ő azért jött közénk e büntől szennyezett világba, hogy megtisztítson minket, és a maga népévé tegyen. Nem mi megyünk hozzá. Ő jön felénk. Ma is. Karácsony ott van, ahol Jézus megjelenik, és az evangélium megszólal” – ezt már Weltler Gábor írja a valódi fehér karácsonyról szóló cikkében.

Végezetül a Sefcsik Zoltánnal készült interjút ajánlom olvasóink figyelmébe. „Talán idén éppen az a nagy ajándék, hogy mentesítve vagyunk a számos külsőségtől, így talán a lényegre találunk rá” – mondja a szekszárdi lelkész, rámutatva: új lehetőségeket is kínálhat az idej, szokatlan körülmények között elért ünnep, a mindannyiunk számára ismeretlen helyzet. „...az Immanuel azt is jelenti – folytatja a gondolatot –, hogy ha ma nem tudunk templomba menni, akkor a templom jön el hozzánk. Isten annyira komolyan vette, hogy velünk van, hogy templommá szenteli a mi együttléteinket.”

Valóban boldog, igazán fehér karácsonyt és Istentől áldott új évet kívánok minden olvasónknak!

■ KÉZDI BEÁTA

A kis Jézus megszületett

A Magyar Kézműveséért Alapítvány huszonhetedik alkalommal írta ki betlehemi-jászol-pályázatát. A járvány miatt idén kevés pályamű érkezett, és a hagyományos kiállítás is elmaradt. Címlapfotónkon az alkotások egyike, Dobrovitz Klára üvegműves *A kis Jézus megszületett* című munkája látható.

Evangélikus „sportnagypapa” és tanítványa

Nemcsak egyházunk tevékeny tagja évtizedeken át, hanem elkötelezett sportember is: edzőként sok gyerekkel szeretett meg az asztalitenisz. Egyik mai tanítványa évek óta sikert sikerre halmoz a versenyeken. Szarvason találkoztunk Fest Attilával, a Körös Asztalitenisz-sportegyesület vezetőedzőjével és az ifjú tehetséggel, az evangélikus iskolában tanuló Szántosi Dáviddal.

28. oldal

TARTALOM

Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Hajdich-Szmola Patrik	5
Új nap – új kegyelem • Fűke Szabolcs	6
Az ünnep igéje • Szabó Lajos	7
Krónika • Hírek, tudósítások	8
Az ünnep igéje • László Virgil	9
Krónika • Hírek, tudósítások	10
Az ünnep igéje • Szántó Enikő	11
Krónika • Hírek, tudósítások	12
Új nap – új kegyelem • Gombor Krisztián	14
A vasárnap igéje • Pelikán András	15
Égtájéko • Szemerei János püspök írása	16
Jegyzet • Mindenek ellenére: öröm – Mesterházy Balázs írása	18
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	20
Interjú • Fűrész Tünde, a KINCS elnöke a társadalom alapegységéről	21
Portré • Vicziánné Salla Ildikó a missziói elköteleződésről	24
Az ünnep ízei • Lelkészek a konyhában 2.	25
Riport • Evangélikus „sportnagypapa” és tanítványa	28
Interjú • Sefcsik Zoltán saját újrakezdésünk ünnepéről	32
Evangélikus arcképcsarnok • Tessedik Sámuel emlékezete	34
Jegyzet • Felejthetetlen ajándékaink – Isten kezéből – Füller Tímea írása	36
Interjú • Beszélgetés Pátkai Róbert nyugalmazott evangélikus püspökkel	38
Ajánló • Regény Bóra Katalinról	40
Küldetés • Fehér karácsony – Weltler Gábor írása	41
Deutsche Anlage • Weihnachten – Was wird kommen?	42
Slovenská príloha • Štedrý večer	44
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	46
Krónika • Hírek, tudósítások	49
Óéveste igéje • Gerőfiné dr. Brebovszky Éva	52
Újév igéje • Heinrichs Eszter	53
Krónika • Hírek, tudósítások	54
A vasárnap igéje • Schaller Bernadett	55
Oratio oecumenica	56
Az ünnep igéje • Ságghy Balázs	57
Új nap – új kegyelem • Magyar Tamás	58

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Ittész Máté tanszékvezető egyetemi docens (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest), gyülekezeti felügyelő, kántor – Göd. Istenben hinni biztonságot jelent. Olyan alapot, amely nélkül nem is tudom elképzelni, hogy milyen lehet élni. Tudom, hogy Jézus itt van velem, tenyerén hordoz. Ez hitem alapja, identitásom része. Ezt próbálom a családomnak is átadni. Lelkészcsaládba születve evidencia volt számomra, hogy a vasárnap délelőtt a templomban töltött időszakot jelenti. Szüleimtől otthon, édesapámtól és nagybátyámtól bibliaórán és hittanórán sajátítottam el a lutheri elveket, míg a győri bencés gimnáziumban megtapasztaltam, miként lehet az ottani elfogadó szellemiség által lehetőséget kapni arra, hogy saját evangélikus identitásomat erősíthessem. Feleségemmel arra törekszünk, hogy négy gyermekünknek természetes legyen az, hogy istentiszteletre járnak. Mi láthatóan evangélikusok szeretnénk lenni. Nemcsak a hittanórán, a délutáni programokon, családjunk közös esti imádsága révén, hanem a vasárnapi templomba járásunkkal is szeretnénk „láthatóságunkat” környezetünknek megmutatni. Egyetemi oktatói munkám során az istenhitről nem beszélek, nem is tehetem, de arra törekszem, hogy az óráimra járó hallgatók beszédemből, megnyilvánulásaimból, a megbízhatóságból és segítőkézségszövegekből megérezzék, hogy valami van a háttérben, ami a keresztyén hit.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Éneklő közösség

Az idei adventben is folytatta *Éneklő közösség (Singing Communion)* című sorozatát a Lutheránus Világszövetség (LVSZ). Amiként tavaly és tavalyelőtt, idén is naponta egy-egy tagegyház adventi énekét ismertették meg a lutheránusok közösségével. A napi posztok a Lutheranworld.org/advent-hymns oldalon, valamint az LVSZ Facebook-oldalán olvashatók, illetve hallgathatók meg december 24-ig.

A szerkesztők idén főként a szövetség világszolgálati osztálya segélyprogramjainak helyszíneiről választottak dalokat. Az

LVSZ jelenleg összesen huszonöt afrikai, ázsiai, közép-amerikai, karibi és közel-keleti országban van jelen ilyen módon.

Használjuk az adventi időszakot arra, hogy együtt ünnepeljük Isten ajándékainak sokféleségét, egyediségét és egységességét! „*Dicsérjétek [az Urat] hatalmas tetteiért, dicsérjétek nagyságához méltóan! Dicsérjétek kürtzengéssel, dicsérjétek lanttal és hárfával! Dicsérjétek dobbal, körtáncot járva, dicsérjétek citerával és fuvalával! Dicsérjétek csengő cintányérral, dicsérjétek zengő cintányérral!*” (Zsolt 150,2–5)

Forrás: Lutheranworld.org

■ Fordította: BALICZA KLÁRA

ORATIO
OECUMENICA

Urunk, Istenünk! Azt éljük át, hogy nőnek az árnyak, de tudjuk, hogy egyszer csak elmúlik a sötét. Az élet fényét ne rejtse el előlünk, s hozd el nekünk Krisztusban! Hallgass meg, amikor a sötétségből világosságra vágyódnak könnyörgünk.

Könyörgünk gyülekezetünkért és minden keresztyén közösségért. Látjuk, hogy ez az ünnep más lesz, mint a megszokottak, de engedd, hogy ebben a rendkívüliségben is felfedezzük megváltásod valóságát, s az ünnep fényén túl felragyogjon bennünk érkezésed evangéliumának fénye.

Könyörgünk azért, hogy az örömhírt kisugárzó lelkülettel hozzájuk, hisz annyi a megfáradt és kétségbeesett, a mélyre csúszott és kedvetlen ember. Ragyogtasd fel szavainkban és cselekedeteinkben számukra is az élet fényét, amelyet Krisztus által adhatunk tovább.

Könyörgünk azért, hogy az otthonokban is feltűnjön az örömhírt hozó. Ne ajándékokban és terített asztalokban mérjük másoknak a szeretetet, hanem azzal, hogy Krisztus áldását sugározzuk. S nem rejtjük véka alá, hogy az érkezésben megváltásunk jött el hozzánk. Áldd meg a szülőket és a nagyszülőket bizonyoságtevő szolgálatát.

Könyörgünk azokért, akiknek ünnepére most a betegség, a gyász, a félelem, a magány vagy a nincstelenség vet árnyékot. Kérjük, hogy vigasztalós és gyógyító jelenlétedd oldd fel lelki fájdalmukat, és add meg, hogy segíteni tudjunk azokon, akik segítségünkre szorulnak.

Könyörgünk azokért, akik üldözöttség szenvednek hitük miatt, és azokért is, akiket háborúság és terror, természeti csapás vagy más nyomorúság ér. Gyógyítsd az élet fényének felragyogtatásával sok sebből vérző világunkat.

Azt ígérted, hogy a teljességben nem lesz sötétség és éjszaka. Hozd el mindannyiunknak Krisztusban az élet világosságát! Ámen.

Advent negyedik vasárnapja – Jel 22,1-9

Az átélés stratégiája

Minden lényeges dolog a hegyen történik, de legalábbis a magasban. Mózes a Sínai-hegyen kapja a *Tízparancsolatot*. Jézus a templom magas párkányán mond el lent a kísértőnek. A hegyre megy pihenni, imádkozni. Nekünk is van hegyünk? Vagy csak vízszintesen tudunk élni? Emeljük fel akkor most a tekintetünket, mert egyrészt közel a megváltásunk, másrészt ha minden lényeges a magasban történik, akkor nehogy lemaradjunk róla.

Nem tudom, hogy az olvasó hogy van vele, de én nem szeretnék ebből kimaradni. Lutheránus énünk talán ódzkodik attól, hogy azt kutassa, mit kell tennünk, hogy ebben részünk lehessen; én mégis cselekvésre buzdítok: nézzünk a magasba.

KÉPINKILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: SIMON WIGAI / UNSPLASH.COM

Előtte egy módszertani kérdés, amelyet alig úszhatunk meg: lehet-e aktuális a majdani Jeruzsálemről való beszéd? Egy lelkeskollégám szavaival élve: az a jó prédikáció, amit holnap már nem lehet elmondani. Tehát az a jó, ami holnap nem az.

Vakarom a fejem, hiszen az *Evangélikus Életnél* a szerkesztők november 10-i leadási határidőt adtak erre az igehirdetésre. Amikor az olvasók kezébe kerül a lap, más világ lesz. Ma, amikor ezt írom, azt sem tudom, holnap mi lesz. (Holnaptól kezdődik ugyanis a nagy lezárás; lesz-e hittanom? Ki tudja?) Nem túlzok: vasárnapig sem látunk előre, így azt sem tudom, hogy advent negyedik vasárnapján vajon mi lesz olyan aktuális, amit később már azért nem lehet elmondani, mert elvesztette a lényegét: elég aktuális volt, így elég jó.

Milyen furcsa az, hogy a közeli jövőbe sem látunk, de ami a nagyon távoli jövőben megvalósul, abban biztosak lehetünk! Nem tudom, hogy vasárnap lesz-e élőben istentisztelet (azért megírom alaposan a prédikációt!), de hogy a mennyei Jeruzsálemben mi lesz, azt tudom. És azt is, hogy mi nem lesz: Covid.

A *Jelenések könyve* alapján a mennyei otthonunkat élesebben látjuk, mint a februárt vagy mint azt, amikor már lesz vakcina (hacsak nem hamarabb lesz parúzia, mint vakcina, amiben reménykedni egyébiránt keresztény küldetésünk velejárója). De éppen ez biztosítja az aktualitását annak, hogy bármi történjék, a mennyei Jeruzsálem ígérete sosem veszti el időszerűségét. Arról mindig érdemes beszélni, és azt mindig érdemes várni. Hovatovább: ezzel életünk minden napján érdemes komolyan számolni.

Lesz olyan helyünk, ahol a teremtést követően összekuszált dolgok újra a helyükre kerülnek. De nemcsak a dolgok és a folyamatok, hanem én is a helyemre kerülök. Hát nem abból

fakad a bizalmunk, hogy az a hely, amelyet János lát, és amelyet leír, nem más, mint a mi otthonunk? És még ennél is csodálatosabb, hogy mindez a Biblia utolsó lapján szerepel: a vándorlásunk után, melyben Isten kísér bennünket, vele együtt megérkezünk az örök otthonunkba. Több ezer oldal után érkezünk az utolsóhoz életünk és a Biblia könyvében (egyben ahhoz, amit nem csak be maga az Isten sem, hanem az idők végezetéig ott marad nyitva az ő – talán bőrkötéses – Bibliája). A nagy vándort bekíséri ura az örök otthonába.

János kicsit beleshetett, előresietett, és amit látott, az számomra is a vágyott végállomás, ahol mindenki ott lesz. Karácsonyfa helyett igazi fa. Évi egyszer termő földi gyümölcsfák helyett állandóan termő fák. Várva várt vakcina helyett gyógyító falevelek. Szóval minden jó. Álomhely.

Most csak túl akarjuk élni ezt az időszakot. Meg úgy általában az életet túl akarjuk élni, amikor csak magunk elé nézünk, vízszintesen élünk. Ám a lényeges dolgok odafent történnek! Ha felnézünk, akkor látjuk meg, hogy az életet éppen meg lehet próbálni túlélni – egyszer viszont szükségszerűen eljön az a pillanat, amikor ez nem fog sikerülni.

Ehelyett ajánlanám az átélés stratégiáját. Éljük át, hogy Isten hív és vár az Otthonba. És aki Jézust komolyan veszi, az nemcsak az életet éli át, hanem szó szerint átéli magát Oda. Átélt az örök életbe, ahová már most is kicsit átér a tekintünk. A kulcslyukon benézhetünk, és amit ott látunk, azt én nagyon várom! Jöjj, Uram, Jézus!

■ HAJDUCH-SZMOLA PATRIK

Imádkozzunk! *Uram! Hiszen János az én otthonomról is beszél! Köszönöm! Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 20.) *Akik szabadításodra vágyódnak, hadd mondassák mindig, hogy nagy az Úr!* Zsolt 40,17b (Ef 1,5; Lk 1,26–38[39–56]); Fil 4,4–7; Zsolt 130) Valóban az az egyik kérdés, van-e még vágy Isten szabadítására, hiszen ő nemcsak attól akar megszabadítani, amitől én akarok szabadulni, hanem más „kedves” dologban is állást foglal. Ez kényelmetlen is lehet akár, de ez egy kapcsolat, nem szolgáltatás. Ő többet akar adni is, mint amennyit én kérek. Imádkozom, hogy erre a teljes szabadításra vágyakozzon a szívem, és akkor fogom tudni azt is mondani mindig: „Nagy az Úr!”

Hétfő (december 21.) *Ez a nép csak szájával közeledik hozzám, és ajkával dicsőít engem, de szíve távol van tőlem...* Ézs 29,13 (1Jn 3,18; Jel 3,7–8.10–11[12]; Lk 1,26–38) Valóban izgalmas kérdés, hogy a gyakorlatban hogyan működik ez a kapcsolat az Úrral. Hogyan működik a „nagy rátalálás”, megtérés után, ha volt ilyen az életemben? És hogyan működik évek, évtizedek múltán? Ez egyházunk és az egyes egyháztagok, keresztyén testvérek kérdése is. Mi hiányzik? Hogyan hozhatna újra lázba? Hogyan szól rólam, ami róla szól? Van-e megújulás, van-e számára elkülönített idő, imagyakorlat, naponkénti igeolvasás, közösség és szolgálat, amely nem engem igazol, hanem őt hirdeti? Errefelé kellene keresgelnünk.

Kedd (december 22.) *Én vagyok az Alfa és az Ómega, így szól az Úr Isten, aki van, és aki volt, és aki eljövendő: a Mindenható.* Jel 1,8 (Zsolt 102,28; Jel 22,16–17.20–21; Lk 1,39–56) És mi volt a kérdés, amelyre e kijelentés válasz? Az ember állandóan önmagát, helyét, szerepét, fontosságát, jelentőségét vizsgálja. Ki vagyok én? Néha van aláztos válaszunk e kérdésekre, és sokszor nincs; ha van, az „nem aláztos...” Bizonyítani akarom, hogy az vagyok: fontos és méltó a tiszteletre, akár a különleges bánásmódra is. Azonban valójában csak vele vagyok ember, miatta vagyok az, miatta lehetek az. Erről szóljon a dal!

Szerda (december 23.) *Bizony mondom nektek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be oda.* Mk 10,15 (Zsolt 3,6; Ézs 7,10–14; Lk 1,57–66) Miért? Hogyan fogadja egy kisgyermek? Első válasz: nem kérdés számára, hogy van, és hogy Isten uralkodik. Nem kérdés számára, hogy Istennek igaza van, vagyis az én életemben is ő uralkodhat. Nem kérdés számára, hogy Jézus az Úr, aki mindent megtehet, és ezért (is) megváltott a bűneimből. Vagy ha ez mind kérdés, akkor Isten is válaszolhat, nem csak az egó vagy a korszellem. Második válasz: Ahogy én tanítottam neki..., és jaj

nekem, ha az előbbiek nincsenek benne. Nem fogok bemenni, ha túlértékelt értelmem és gondolkodásmódom felülbírálja a kijelentést.

Csütörtök (december 24.) *Íme, bölcsek érkeztek napkeletről Jeruzsálembe, és ezt kérdezték: Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és eljöttünk, hogy imádjuk őt.* Mt 2,1–2 (Zsolt 42,3; Lk 2,1–20; Gal 4,4–7; Lk 1,67–80) A bölcsek az, akinek „összeállt a kép”. A bölcsek őt keresik, és meg fogják találni. Tudják, hogy kell egy király, és nem mindegy, ki az. Akik elhiszik, hogy Jézus Krisztus az. Akiknek mégis feltűnt ez a csillag a sok sztárocska között, azok ellenére és azokért is. Akiknek szívében ezért ott ragyog az a csillag ma, az ünnepen is. Erre akartak és tudtak készülni is e napok előtt. És akiket ma bátoríthat ez az ige is, hogy előtte leborulva újra vagy végre őt imádják családi körben vagy egyedül, de boldog bizonyosságban.

Péntek (december 25.) *Boldog nép az, amelynek az Úr az Istene!* Zsolt 144,15b (Lk 2,10–11; Jn 1,1–5.9–14[16–18]; Tit 3,4–7; Lk 2,1–14) Létezik ilyen nép. És a sok kesergés, politizálgatás, az egymást vádoló, rágalmozó közéleti szereplőkkel való azonosulás helyett, az igazság köztük vagy mögöttük való keresgélése és reménylése helyett, hívó emberként nem fölűjük emelkedve és őket, eredményeket sem alul-, sem túlértékelve inkább Istenhez futunk. Nagy dolog egy egész népért könyörögni. Nagy hit egy egész nép megtéréseért könyörögni. Elmulasztjuk, megriadva a valóság látszatától. Elmulasztjuk, megriadva saját szavunk „vékonyságától”. De Isten hallani akarja, és akarja, hogy higgyük: lehet ő a mi Istenünk, az életünk, a gondolkodásunk, a reménységünk központja és megadója.

Szombat (december 26.) *Én majd bekötözöm és orvoslom sebeit, meggyógyítom őket, és megmutatom nekik, milyen kincs az igazi béke.* Jer 33,6 (Lk 2,15; Mt 1,18–25; Zsid 1,1–4[5–14]; Lk 2,15–20) Ma békességen azt a kényelmes életet értjük, amelyet teremtett magának az emberiség egy része, vagy amit megszokott, megvásárolt; mint kiderült, igazságtalanul vagy másokat kizsákmányolva, szegénységben tartva. Jeremiás nem erről beszél. Az Úr Jézus sem erről beszél: „...nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja.” (Jn 14,27) Ez a békesség belül születik, mint Zákeusban, aki oda tudta adni a vagyonát végre, mert volt Jézusa. Ez a békesség kapcsolat Istennel, amelyből erő árad az életünkbe, arra is, hogy az előbb említett szociális különbségeket is megoldjuk. Olyan béke, amelyben megszűnik az ember mai tökéletes tehetetlensége, amely az önzés és a közben felébredt felelősség feszültségében született.

■ FÜKE SZABOLCS

Szenteste – Jn 7,28–29

Három ajándék

A bizalom. A bizalom manapság sem könnyen születik. Akárcsak egykoron Betlehemben vagy éppen a nagyünnepi jeruzsálemi templomban történt, amikor Jézust – már az érkezésekor – el-lenszenv fogadta. Ha túl sokat tudunk valakiről, az a baj. Ha ismeretlen, aligha van esélye.

Nagyon megérintett egy esti híradás a minap. Azért nem jöhetett létre egy civil segítségnyújtási akció időseknek a fővárosban, mert akkora a félelem, hogy be sem engedik az aktivistákat. Mindenki számára akceptálható megbízhatósági igazolást pedig nem lehet egykönnyen elkészíttetni. Hol és kinek a tekintélye az elegendő garancia?

Megijedtem egy másik helyszínen is pár napja. A postai forgatagban egy középkorú asszony megbotlott, és földre zuhant. Az őt spontán felségíteni akaró férfira indulatosan rákiáltott: „Hozzám ne nyúljon! Mit akar?” A pillanat egyetlen pozitívuma az volt, hogy akik rajtuk kívül még ott voltunk, összenéztünk, és egészen biztosan ugyanazt gondoltuk. Senki sem mondta ki, de biztos, hogy arra gondoltunk: hogyan juthattunk el ideig?

Pedig a jó akarására és cselekvésére éppen a szuperfejlett világban lenne ma szükség. Ikonikussá lett a kép azonnal, ahogyan a Fülöp-szigeteken a trópusi vihar okozta katasztrófában egy maszkot és papi inget viselő lelkész az életét kockáztatva, ölébe véve mentette az áldozatokat, és csak annyit mondott: most ez a legfontosabb! De a fáradsággal küzdő orvosok és ápolók látványa is példaadó és reményt fenntartó forrás naponta.

Nagy ajándék a bizalom. A jóság is ezen az úton közlekedik, még szenteste is.

A közelség. Épp az idén lettek – józan ésszel persze jól érthetően – kulcsszavakká a távolságtartás, a bezárkózás és a maximális szintre emelt egyedüllét. A virtuális tér technikai lehetőségei igyekeznek a segítségünkre sietni. Az informatikai eszközök a hangot, a képet sugározzák. Mindent pótolnának. Meg is szoktuk és meg is szerettük őket.

Annál inkább érezzük, hogy a valóságos jelenlét, az élő kapcsolat és a fizikai találkozás a legnagyobb érték. Aranyat ér a közelség! A testvér, a társ és a közösség kapcsolódásaiban egyaránt. A lelkünkben éppen a közelség ünnepén lüktet a valóságos találkozás utáni vágy. A családtagokkal ünnepelni. A barátokkal leülni. A társainkkal együtt levegőt venni és valóságosan érintkezni. Lehessen már testvérünk a másik!

A testvérünk pedig velünk találkozhasson, és megfoghassa a kezünket! A közelség felértékelődött.

Isten közelsége pedig kopogtat ma este életünk ajtaján: Krisztus megszületett! A lelki közelség megélésének nincs akadálya idén sem. Szabad telefonálni, levelet írni, esetleg pár méterről élő szóban kedves mondattal közelséget ajándékozni. Személyesen imádkozni.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: NEGATIVE SPACE / PEXELS.COM

Az ismeret. Vajon szenteste felerősödik-e bennünk az Isten iránti vágy? Akarjuk-e megismerni őt, és akarunk-e nagyon közelre kerülni hozzá a legintimebb keresztény ünnepen? Egyedül vagyunk idén. Nagyon is. Szűk a mozgásterünk. Kevés a lehetőségünk. Hogyan is vezetne éppen ilyenkor őhozzá az utunk?

Ajándék ma az istenismeret is. Észrevesszük-e, hogy mit ér a kitüntető isteni bizalom? Kinek is van elegendő kedve, energiája és tudása ahhoz, hogy bemutassa őt nekünk? Ki tudja valóban közelre hozni őt és ismertté tenni számunkra? Egyedül a valóságos testvérként született Jézus. Neki van elegendő Isten- és emberismerete. Ki is mondja ezt: „*Én ismerem őt, hiszen tőle való vagyok, és ő küldött el engem.*”

Van-e bizalmunk? Lesz-e közelségünk? Megszerezzük-e az ismeretet? Isten három ajándéka bőséges kincs a fa alatt idén is.

■ SZABÓ LAJOS

Imádkozzunk! Urunk! Köszönjük, hogy ismerhetünk. Örülünk, hogy testvérünkkel született. Köszönjük, hogy kíváncsi vagy ránk. Hálát adunk az örök értékű szentesti ajándékokért. Ámen.

BEMUTATKOZIK AZ ÓBUDAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Isten gondviselő kegyelmében

Az 1844-ben alakult óbudai evangélikus gyülekezet az önállósodás útjának kereséséig a budavári egyházközség filiája volt. Az istentiszteleteket kezdetben családi otthonokban, bérelt helyiségekben, később saját épületben tartották. A gyülekezeti ház látogatottsága és a sikeres iskolaalapítás ébresztette fel a gyülekezeti tagokban a templom építésének vágyát; a lelki hajlék 1935-ben, a gyülekezeti ház, illetve benne a lelkészlakás egy évvel később készült el.

A gyülekezet csak rövid ideig élvezhette a korszak legszebb hangzású orgonájának hangját. Budapest ostromakor, 1944–1945 fordulóján kiégett az épület. A háború borzalma nemcsak az oltárkő márványában hagyta ott a nyomát, hanem az óbudai hívek lelkében is. A helyreállítás évtizedekig tartott; nehéz volt felismerni Isten újjáteremtő szándékát. A kommunizmus nehéz időszakában a múlt sötét árnya rávetült a testi-lelki építkezést vállalókra.

A rendszerváltás utáni felújítások sora 2014-ben zárult a templom alagsorával. A megújult helyiségek együttese a Dévai

Evangélikus istentisztelet a Duna Televízióban

December 25-én, karácsony ünnepén 11 órától istentiszteletet közvetít a Duna Televízió az óbudai evangélikus templomból. Igét hirdet Fabiny Tamás elnök-püspök.

Bíró Mátyás Gyülekezeti Központ nevet kapta. Itt tartja a közösség az istentiszteleteken kívüli gyülekezeti alkalmait.

A koronavírus terjedése miatt közel három hónapig bezárt templom olyan csendet árasztott, hogy az istentiszteletek felvételére készülők figyelmét is felhívta a ki nem mondott igazságra: a templomot nem szabad bezárni! A várva várt újraindítás eufóriáját beárnyékolta a vírusveszély naponta változó statisztikája. A védekezési szabályzat betartatása, a maszk és a fertőtlenítőszer használata kötelező tartozéka lett az istentisztele-

teknek. Az énekeskönyveket raktárba száműzték, a szekrény biztonságában várakoznak a kelyhek, helyettük eldobható, egyszer használatos alkalmatosságokat használ a gyülekezet.

Miközben elmaradt a testvéri érintkezés minden megszokott módja, kialakult egy újabb, a „szemjelzés”. Jelzés, hogy itt vagyok. Üzenet, hogy fontos vagy nekem.

A pandémia kihívásai közepette is megtapasztalhatta a közösség Isten gondviselő kegyelmét: lehetővé vált az orgona teljes körű felújítása. A munkálatok elkezdése előtt a vállalkozó – súlyos betegsége miatt – visszavonult, az őt váltó munkatársa pár hét után megfertőződött a vírussal. A felújítást előkészítő orgonaszakértő, Kormos Gyula nem örülhetett a befejezés örömhírének, teremtő Urunk hazahívta.

Miközben az ember hajlamos – a sorozatos rossz hírek hallatán – maga körül mindent sötéten látni, a közelmúltban elkészülhetett az óbudai templom díszkivilágítása is. A gyorsan elvégzett munkálatokat – a tervezéstől a kivitelezésig – evangélikus kezek is segítették.

■ JAKAB BÉLA

Karácsony ünnepe - Jn 1,14-18

A π és a karácsony csodái

A π és a zene csodája. Ki ne emlékezne iskolai matematikai tanulmányaiból a titokzatos π -re? Ez nem más, mint a kör kerületének és átmérőjének a hányadosa, kerekítve 3,14, amely mindig állandó. Éppen ezért kulcsfontosságú bármely kör kerületének és területének vagy akár a gömb felszínének a kiszámításához is. Ez az állandó egy végtelen tizedes tört, azaz a pontos meghatározása lehetetlen. Jelenleg 31,4 ezer milliárd

Tíz évvel ezelőtt valaki az egyes számjegyekhez hangjegyeket rendelt, és zongorán lejátszotta néhány ezer tizedesjegyig. A videó az interneten ma is fellelhető [David Macdonald zongoradarabja: Fidelio.hu/edu-art/a-hangjai-22843.html - a szerk.]. Gyönyörű dallam bontakozik ki a fülünk hallatára, és teszi az emberi érzékszervvel művészi formában megragadhatóvá a létezés formáit alakító egyik leglényegesebb alapelveit.

LORENZO LOTTO: KRISZTUS SZÜLETÉSE (1523)

tizedesjegyig számították ki, ezeknek csak a felolvasásához háromszázharminckétezer évre lenne szükségünk. A matematikusok a π -t transzcendens számnak nevezik, melyben a tizedesjegyek ismétlés nélkül, véletlenszerűen követik egymást, tehát nem lehet benne periodikusan ismétlődő mintákat felfedezni, sémákba szorítani.

Ez a megragadhatatlan π érték tehát mindenhol körülvesz minket. Jártunkban-keltünkben a természet szemünk láttára kibontakozó formáit, a teljes érzéki valóságot ennek a titokzatos számnak a meghatározó jelenléte hatja át az autó kerekeitől a csapágygolyóig, a focilabdán és a hulahoppkarikán át a fejünk felett fénylő napkorongig, a kerek lámpabúrákig. Horribile dictu, még az életünket most megkeserítő koronavírus gömb alakját is. Mégsem tapasztalhatjuk közvetlenül megragadható módon a π -t, csupán elméleti síkon következtethetünk rá.

A karácsony csodája. Pál apostol szerint Isten „ad mindenkinek életet, leheletet és mindent. Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld színén, meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs megszire egyiküktől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk” (ApCsel 17,25b-28). S bár Isten ennyire közel van hozzánk, és minden értelemben ő a létezésünk meghatározója és alapja, mégsem érzékeljük őt közvetlenül. Mivel annyira más, mint bármi, amiről érzékszervi tapasztalatunk lehet, a teológia nyelvén szólva: ő transzcendens.

János evangéliumában nem találkozunk a szenteste meghitt atmoszférájához nélkülözhetetlen kellékekkel, szereplőkkel. Reményik Sándor szavaival: „Nem tud gyermekről és nem tud anyáról, / Nem születésről, nem fogantatásról, / Csillag, csecsemő, angyalok kara, / Jászol, jászol-szag, - József, Mária, / Rongy és pólya, királyok, pásztorok, / Indul végtelen karácsonyok: / Nem érdeklik - vagy mint rostán a szem / Kihull az ő külön történetéből...” [Részlet a János evangéliuma című versből - a szerk.]

Mai alapigénk mégis a karácsony leglényegesebb üzenetét fogalmazza meg nekünk: „Istent soha senki sem látta: az egyszülött Isten, aki az Atya kebelén van, az jelentette ki őt.” (Jn 1,18) Karácsony Isten önfeltárlkozásának a csodája. A názareti Jézus Krisztus személyében testté lett Isten Fia láthatóvá, közvetlenül érzékelhetővé tette számunkra a mindenség teremtőjét. „Aki engem lát, látja az Atyát.” (Jn 14,9) Ahogy a minket mindenhol és mindenben körülvevő π szám hallhatóvá válik a zongora billentyűiről lecsorduló gyönyörű melódiában, úgy gyönyörködhetünk az isteni önkijelentésben: a Jézus szavaiban megnyilvánuló isteni bölcsesség szépségében, kereszthalálának és feltámadásának, a megváltás műve megrendítő drámájának és felszabadító örömhírének életünket formáló csodájában.

A Fiú az Atya kebelére hajolva érzi annak szívdobogását. Karácsony lényege ennek a transzcendens, az emberi fül számára nem hallható szívdobogásnak a hallhatóvá válása: „...Isten szeretet. Abban nyilvánult meg Isten irántunk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala.” (1Jn 4,8b-9)

■ LÁSZLÓ VIRGIL

Imádkozzunk! Urunk, kérünk, nyisd meg szemünket karácsony csodájának a meglátására, hogy a te feltárlkozó szereteted hassa át és formálja szívünket, életünket a te jótetszésed szerint! Ámen.

Evangélikusok a macskaköveken

A XIII. kerület, a főváros egyik legdinamikusabban fejlődő kerülete négy részből áll: Angyalföld, Göncz Árpád városközpont, Újlipótváros és Vizafogó. Az Angyalföld név él leginkább a köztudatban, és szerepel egyházunk hivatalos elnevezésében is. Egyszerre mutat ez a név a magasság és a mélység felé. Ilyen ez a kerület, és ilyen az itt található evangélikus gyülekezet is. Angyalok, azaz küldöttek, az Úr küldöttjei vagyunk, de két lábbal a földön járunk, ahol naponta tapasztaljuk a szegénység, az esélytelenség, a testi-lelki hontalanság és a szenvedélybetegségek valóságát.

Mindebből következik az a látás – amely, reméljük, minket, XIII. kerületi evangélikusokat is jellemez –, amelynek sajátosságai: a dolgok néven nevezése, az erőtlenség erősítése, az esélytelenek mellé állás és az a fonák látásmód, amely egyedül Istent veszi komolyan, ezért tud nevetni az utolsó előtti dolgokon.

A mai Angyalföld területén 1919-ben kezdett el istentiszteleteket tartani id. Rimár Jenő lelkész egy iskolai tornate-

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

lombból. Igét hirdet Grendorf Péter lelkész.

December 26-án, karácsony második napján 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió az angyalföldi evangélikus temp-

romban, majd 1938-ra felépült – Sándy Gyula műegyetemi tanár tervei szerint – a templom, és épült a gyülekezet is. Az utána szolgáló lelkészek (Gádor András, id. Benczúr László, dr. Reuss András és ifj. Kende György) ezen az alapon gondozták tovább az angyalföldi evangélikusokat. Ezt szeretné folytatni a gyülekezetben tíz éve szolgáló lelkész házaspár, Grendorf Péter és Grendorf-Balogh Melinda is.

Tematikus istentiszteleteinkkel és hétközi alkalmainkkal mindenki számára

elérhetővé és megragadhatóvá kívánjuk tenni az evangéliumot, amely hitünk szerint ma is választ ad az alapvető emberi kérdésekre. Gyülekezetünkben kiemelten hangsúlyos a keresztségre jelentkező családok és az iskolai hittanosok hitbeli és gyülekezeti elköteleződésének megerősítése. Az egykori budavári Peskó-orgona 2017-ben újjáépült templomunkban, és kulturális vonzereje által nagy missziós lehetőséget jelent. Sok önkéntes szolgáló segít, hogy minden korosztály lelki otthonra találjon közösségünkben.

Reuss András, gyülekezetünk egykori lelkésze, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professor emeritusa így zárta templomunk felszentelésének nyolcvanadik évfordulóján elhangzott beszédét: „Ragaszkodjunk templomunkhoz úgy, hogy figyelünk Isten igéjére, és hallgassuk azzal a reménységgel, hogy ez a hajlék nem városképi jellegzetesség, nem múzeum lesz, hanem egy élő gyülekezet meleg, éltető, erősítő otthona. Holnap még inkább, mint ma.”

■ GRENDORF PÉTER

Karácsony második napja (István vértanú ünnepe)

Jn 13,34–35

Újat kezdeni Krisztustól tanult szeretetben

Két világ feszültsége. Ha kinézek lakásunk ablakán, mostanában új látvány fogad: az unalmas, sötét erkélyek közül kettő elkezdett külön életet élni. Az egyikre az új lakók már advent előtt villogó fényeket helyeztek, egész nap világítanak. A másikban egy magányosan élő, idős asszony éjjel-nappal a kivilágított szobában fekszik. Nem tud már felkelni. Nyomasztó változatlanság ült a lakásra, miközben az adventi fényárba burkolózó felső lakók rendezkednek, vidáman integetnek ki a szomszédoknak.

Gyászfolyamat után: megújult célok, megújult kapcsolatok.

Belső világunk feszültsége is ez: a csillogó fények, az ünnep örömmorzói sem tudják egészen megszüntetni a megélt veszteséget. De nem is érdemes szőnyeg alá söpörni nehézségeket. Ahhoz, hogy újat kezdjünk Istennel és az emberekkel, el kell gyászolni mindazt, amitől a járvány miatt búcsúznunk kellett. Azt, ami talán egyszer helyreáll, és azt is, amiről tudjuk, hogy már a múlté. „Amikor valamit elveszítünk – egy személyt, egészséget, életmódot, életideált –, újra meg kell határoznunk önmagunkat. Olyan, mintha az identitásunkat veszítenénk el. Egy új helyzetbe kerülünk, a hiányt pedig át kell értelmeznünk” – írja Homa Ildikó klinikai pszichológus. Kiemeli, hogy akkor tudunk újat kezdeni, ha engedjük, hogy Jézus nevében nevezze a hiányainkat, veszteségeinket, mint ahogyan azt a samáriai asszonnal is tette. Először az asszony is tagadott ott a kútnál (nincs férjem), de amikor elfogadja, hogy erre nincs szükség, mert Jézus ismeri a helyzetét, akkor kezdődik számára az élet. És ahogy a tagadás, úgy az érzelmek vihára is része a gyásznak.

Ki ne érezte volna az elmúlt időszakban magán vagy másokon, hogy kiszámíthatatlan lett, hogy eluralkodik rajta a rosszkedv? Első gondolatom ez volt a mai igénkről: hogyan tudunk krisztusi szeretettel odalépni másokhoz, jellé lenni, világosságá válni, aki másokat is őhozá vezet, ha közben lehangoltsággal, sötét gondolatokkal küzdünk? Pedig ahhoz, hogy újra képesek legyünk a jóra, hogy tudjunk ismét hiteles keresztényként kapcsolódni egymáshoz, ahhoz ezt a fájdalmat is meg kell élnünk. Új

kezdet nincs vajúdás, fájdalom nélkül. Ennek a megélése, tudatosítása tesz képessé a mögöttünk hagyott év veszteségeinek elengedésére. Más lesz ezután az életünk, ahogyan ez a karácsony is máshogyan alakult, mint az eddigiék. De ahogyan karácsony igazi esszenciáját nem tudta elvenni a járvány, a mi lényegünk meghatározója is megmarad. A samáriai képénél maradvá: az örök életre szökellő vízforrás Jézus ígérete szerint bennem van, és ez képessé fog tenni új kapcsolatokra, új álmokra, új életre.

KEPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Virágzó, gyümölcsöző élet. Szent Borbála napján szokás lenyesegetni a száraz, fagyott cseresznyefágákat: olyanok ezek az ágak, mint a mi bensőnk a mostani időkben. De ezek az ágak, ha meleg szobába kerülnek, karácsonyra kivirágoznak. Anselm Grün [német bencés szerzetes, író – a szerk.] szerint ezek az ágak a keresztény ember számára a reménység jelei. „Még ha börtönben is érezzük magunkat, még ha oly sértettek és kitaszítottak vagyunk is, Krisztussal a mi életünk is mindig gyümölcsöző.”

Lehetünk tanárok, akik csak számítóképen érintkezhetnek diákjaikkal; edzők, akik nem mehetnek be a tornacsarnokba; nagymamák, akik unokák nélkül karácsonyoztak; édesanyák, akik hónapok óta nem látták külföldön élő gyermeküket. Érezhetjük elvesztegetettnek sok szempontból a mögöttünk hagyott időszakot. De van, aki ismeri a hiányainkat, aki nem arra hív, hogy leplezzük, hanem segít, hogy meggyászoljuk mindazt, ami elmúlt. Mai igénk mégis arra indít, hogy mindezeket túl a Jézustól tanult módon álljunk a másik ember mellé, segítsük elhordozni a jelen helyzet minden nehézségét, veszteségét. És ezeken túl mutassunk Jézusra, az élő víz forrására.

■ SZÁNTÓ ENIKŐ

Imádkozzunk! *Jézusom, szeretnék én is „életre kelni”, elindulni, a te szeretetedet hirdetni. Segíts mindnyájunknak, hogy tudjuk segíteni egymást, ebben a korlátozott helyzetben is meglássuk, hogyan tudunk másokat hozzád vezetni, hogy a te szereteted melegénél újraéledjenek. Ámen.*

Birtokba vette elkészült templomát a budakeszi gyülekezet

Hosszú folyamat eredményeképpen jelentős állami támogatással és a hívek komoly áldozatvállalásával épült fel a legújabb evangélikus templom. „Örök élet vasárnapján szólalt meg először az új budakeszi templom harangja. A vértanúkért és a koronavírus áldozataiért is szólt, de mostantól kezdve istentiszteletre is hívogat. Miután a szép »oltárfosztó« liturgia keretében elbúcsúztunk a korábbi istentiszteleti helytől, átvonultunk a Máriity utcai új, gyönyörű templomhoz” – írta Facebook-bejegyzésében Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke a november 22-i hálaadó alkalomról.

A tervezett templomszentelés helyett a járványhelyzetre tekintettel csak korlátozott létszámmal ünnepelhetette a gyülekezet templomának felépülését. A hálaadó istentisztelet előtt, fél kilenckor a Fő utcai gyülekezeti teremtől vettünk búcsút, megköszönve Istennek, hogy anynyi áldásban részesítette már eddig is az evangélikus közösséget, amely az istentiszteleteit korábban – havonta kétszer – a helyi református templomban tartotta.

Sok ünnep, meghitt és vidám alkalom kötődik a 2008-ban kapott gyülekezeti épülethez; a lakásból kialakított terem hamar megtelt étellel. Az istentiszteleteken már nem „vendégségben” voltunk, hanem közös lelki otthonul szolgált a hely, ahová a mindegyre gyarapodó alkalmak hívták a közösségre vágyókat. Attól kezdve minden vasárnap volt istentisztelet, bibliaórák két korcsoportban, voltak gyermek- és ifjúsági alkalmak, családi napok, szeretetvendégségek. A kis szór-

ványlétszám gyorsan növekedett. Hálás szívvel csodálkoztunk rá, hogy egyre szűkebb a tér, egyre többször látjuk, hogy kevés a hely. A gyerekek sokszor már a szőnyegen, párnákon ültek az istentiszteleten. Megérett a gondolat, hogy nagyobb épületre, templomra van szükség.

Az épület tervei Benczúr László gyülekezeti felügyelő, Ybl- és Prima Primissima díjas építész fejében és szívében formálódtak már akkor, amikor még nem sok kilátásunk volt arra, hogy anyagi fedezete legyen egy ekkora beruházásnak. Végül hosszas folyamat eredményeképpen komoly állami támogatás tette lehetővé a tervek valóra váltását. Sokak imádsága, a gyülekezet és számos gyülekezeten kívüli testvérünk anyagi áldozatvállalása kapcsolódott ehhez. Aki nek módjában állt, tevélegesen is hozzájárult ahhoz, hogy minden jó rendben történjen. Isten áldása, hogy a kivitelező csapat is lelkesedéssel élte meg a templomépítést. A terület munkára átadása és a befejezés között pontosan egy év telt el. (Az új templom alapkövét 2017 novemberében tették le. – A szerk.)

A november 22-ei ünnepnapon – imádság és áldás után – a régi gyülekezeti teremből gyalog vonultunk át az új templomba. A kegytárgyakat az ifjúság képviselői hozták el az oltárról, és helyezték új helyükre. A templomi istentisztelet kezdetét harangszó jelezte. Elektromos meghajtószerkezet hiányában egyelőre kötéllal kell megkongatni a harangot, amit többen is lelkesen kipróbáltak.

A hálaadó istentiszteleten dr. Fabiny Tamás igehirdetése a *Jelenések könyvéből* való alapige mentén hordozott vigasztaló és reményt adó üzenetet mind a világjárvánnyal terhelt napjainkra érvényesen, mind pedig azokra a 20. és

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, Menczer Tamás, a Külgazdasági és Külügyminisztérium tájékoztatóért és Magyarország nemzetközi megjelenítéséért felelős államtitkára, valamint Fülek Zsolt, a Miniszterelnökség építészeti, építésügyi és örökségvédelmi helyettes államtitkára látogatta meg a budakeszi evangélikus templom elkészült épületét december 3-án délben. Elhangzott, hogy Magyarország kormánya kész támogatni az evangélikus templomépítési projekteket, miként háromszázharmincmillió forinttal ennek a templomnak az építéséhez is hozzájárult. A gyülekezet elnökségének tájékoztatója mellett dr. Lackner Pál, a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsának titkára ismertette azt a koncepciót, amelynek jegyében a budakeszi templom emléket állít a 20. és a 21. század üldözött keresztényeinek.

Forrás: Budakeszi Evangélikus Templomért Alapítvány Facebook-oldala

FOTÓK: CSÜRY CSABA

Toronymagas látszóbeton

Az evangélikus egyház új templomának oszlopai az öt kontinenst és a Kárpát-medencét jelképezik. Az építmény Benczúr László építész tervei alapján, a Wandbau Kft. kivitelezésében, a Meva Zsalurendszerek Zrt. anyagaival készült el. Az építkezésen a Meva termékei közül – többek között a 18,5 méter magas torony kialakításánál – a kézi mozzgatású, könnyű AluFix falzsalut használták. A templom tetejének peremét hat oszlop tartja, melyekre – az ökumené jegyében – húsz keresztény felekezetet hetvenkét mártírjának, a 20. és a 21. századi üldözések áldozatainak nevét vészték fel. A templom legmagasabb pontja a „látszóbeton minőségben” épült torony, melyet két oldalról vasbeton fal támogat meg, a segítséget felülről váró kezeket jelképezve.

Forrás: Magyarepitok.hu

21. századi mártírokra vonatkozóan, akiknek nevei a templom pilléreibe véstettek (hat oszlopon hetvenkét vértanú neve olvasható).

A liturgia szolgálatát a helyi evangélikus lelkészek és presbiterek végezték. Nehéz volt megélni, hogy a jelen helyzetben az éneklés örömét meg kellett vonni magunktól, de az orgonát helyet-

tesítő szintetizátor hangja mellett így is elcsendesedhettünk. Vezesse a gyülekezetet továbbra is Ézs 43,19 üzenete, amely a régi gyülekezeti terem felszentelésekor volt az év igéje: „...én újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd megtudjátok!”

■ LACKNERNÉ PUSKÁS SÁRA,
a budakeszi egyházközség lelkésze

Adventi adományok jótéteménye

Miközben idejekorán elindult a 2020-as országos adventi pénzdórműgyűjtés, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet fontosnak tartja, hogy a tavalyi adományokból megvalósult fejlesztésekről is beszámoljon. Mint ismeretes, a szervezet az adventben érkező adományok kisebb részéből évről évre ünnepi segélyakciókat indít, míg nagyobb részét országos intézményhálózatának egész éves működtetésére, fejlesztésére fordítja.

A tavalyi adventi adományoknak köszönhetően újulhatott meg a segélyszervezet csepeli központjának fűtésrendszere, megtörtént kastélyosdombói szociális gazdaságának munkahelyteremtő fejlesztése, folyamatban van egy új térségi központ kialakítása a Gönci járásban, illetve zajlik az olaszliszka tanoda bővítése is.

Valamennyi fejlesztés közül a leglátványosabb a szolnoki intézmény felújítása, amelyhez pályázati források (az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a magyar

FOTÓ: MÓCS

költségvetés társfinanszírozása) mellett a tavalyi adventi adományok is jelentősen hozzájárultak. Az intézményben működő családok átmeneti otthonában egy időben negyven bajba jutott gyermek és felnőtt található ideiglenes menedéket. A szolnoki intézményt a napokban felkereste Lévia

Anikó, a segélyszervezet jászolgalati nagykövete is (*képünkön*), köszönetet mondva az adományozók mellett a szervezet szociális intézményeiben dolgozó munkatársaknak a járványhelyzetben nyújtott rendkívüli helytállásukért.

■ Forrás: Segelyszervezet.hu

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 27.) *Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha figyeltek, mint sötét helyen világító lámpásra, amíg felvirrad a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben.* 2Pt 1,19 (Zsolt 40,5; Lk 2,[22-24]25-38[39-40]; 1Jn 1,1-4; Zsolt 2) Tele vannak az utcák, a terek, a házak fényfűzerekkel, amelyeket sorra megcsodálunk, és közben nem vesszük észre a valódi fényt, amely megjelent a betlehemi istálló kicsiny jáslában. A próféták jövendölése az Isten földre jöttével, emberré lételével beteljesedett. A Krisztusról szóló bizonyágtételnek világító fényforrásnak kell lennie mindannyiunk életében, cselekedeteiben.

Hétfő (december 28.) *Hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket.* 2Kor 1,4 (Ézs 50,4a; Mt 2,13-18; Lk 2,21-24) Semmi sem öncélú, hanem minden a másik, a társ, a felebarát javát szolgálja. Nem lehet a cél egymás ellen irányuló, hanem csak az egymásért való élet. A szenvedés élményt ad. Istenélményt. Találkozást hoz vele, és következtében megerősödött hitet. A szenvedések terhe alatt születő hit bizonyossá tesz, hogy tartozom valakihez, nem vagyok egyedül. Ez a tudat, ez a hit már önmagában vigasztal, s így tudok vigasz lenni mások számára.

Kedd (december 29.) *A saját világába jött, de az övéi nem fogadták be őt. Akik pedig befogadták, azoknak hatalmat adott arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek; mindazoknak, akik hisznek az ő nevében...* Jn 1,11-12 (Mal 3,20a; 1Jn 4,11-16a; Lk 2,25-35) Karácsony... Hihetetlen, elképesztő csodája az Istennek. Olyan hihetetlen titok, amire az ember helyes reakciója az lenne: az álla leesik, és elcsodálkozik rajta, hogy az Úristen milyen hatalmas. És mégis. Hiába jött az ő világába, az övéi közé, mégsem kellett, és nem akartak tudomást venni róla. Nemcsak a születése ilyen Jézusnak, hanem az élete is. Ez a kettősség továbbra is megmarad, mert saját népe, a zsidók istenkáromlásért ítéllik halálra az Istent. Elképesztő! Istenkáromlásért az Istent!

Szerda (december 30.) *Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratom, amint a mennyben, úgy a földön is...* Mt 6,10 (Ézs 65,17; Ézs 63,7-14; Lk 2,36-40) Mi Isten akarata? Milyen sokszor és milyen sokan teszik fel ezt a kérdést akár ma is, visszatekintve a lassan tovaszálló esztendőre! Ez volt az Isten akarata? Mit akart és akar velem? Bizalmatlanság van bennünk: mi történik akkor, ha nem az lesz, amit én elterveztem, amit én magam

akarok? Bizalmatlanság, sőt lázadás van bennünk ezzel az isteni akarral szemben. Visszatekintve a karácsonyra, egészen biztosak lehetünk abban, hogy Isten akarata, terve az életünkkel jó. Üdvösségünket szolgáló akarat.

Csütörtök (december 31.) *Kérjétek és megkapjátok, hogy örömtők teljes legyen.* Jn 16,24 (Zsolt 6,10; Mt 13,24-30; Róm 8,31b-39; Lk 2,41-52) Eltulajdoníthatatlan kincse az embernek az imádság. Az imádság, amely mindig célba ér. „Én, az ember, olyan gyermek vagyok, akit rendeltetésem az otthonomból más országba, más földrésre vezet. Amikor hazuról elindulok, Atyámtól fölhatalmazást kapok arra, hogy otthonommal levelezés útján tarthatom fent a kapcsolatomat. Írhatok is, választ is várhatok. Ezzel egyben annak a nézetemnek is kifejezést adtam, hogy imádkozni nem kell, hanem szabad.” (Ordass Lajos: *Az imádkozásról*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1989. 17. o.)

Péntek (január 1.) *Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, testvérszeretők, könyörületesek, alázatosak. Ne fizessetek a gonoszért gonosszal, vagy a gyalázkodásért gyalázkodással, hanem ellenkezőleg: mondjatok áldást, hiszen arra hívtatok el, hogy áldást örököljétek.* 1Pt 3,8-9 (3Móz 19,11; Lk 4,16-21; Jak 4,13-15; Zsolt 100) A levél írója tanítást ad arról, hogyan éljenek a gyülekezet tagjai egymás között és az őket körülvevő világban. Talán nagy szavak. Ha körülnézünk, nem ezt tapasztaljuk. És mégis, ha ezen intelmeknek csak egy részét megéltük, máris a szeretet nagy parancsát töltjük be.

Szombat (január 2.) *[Pál] pedig ott maradt két teljes esztendőig saját bérelt szállásán, és fogadta mindazokat, akik felkeresték. Hirdette az Isten országát, és tanított az Úr Jézus Krisztusról teljes bátorsággal, minden akadályoztatás nélkül.* ApCsel 28,30-31 (Neh 8,8; Józs 24,1-2a.13-18.25-26; Lk 3,1-6) Az apostolok cselekedeteiről írott könyv világosan tárja eléink, hogy Isten országának hirdetését nem lehet megakadályozni, nem lehet feltartóztatni. Nincs olyan világi hatalom, olyan császári rendelet, olyan erő a földön, nincs olyan természeti erő, amely feltartóztathatná, megállíthatná az evangélium ügyét. Ez nem az ember ügye, hanem az Istené. Amit Isten akar, amit eltervezett, azt meg fogja tenni. A Biblia nem arról szól, hogy Isten akar valamit tenni, hanem arról, hogy Isten fog valamit tenni, amit eltervezett. És mit tervezett el? Azt, hogy az evangélium hirdettessék az egész földön.

■ GOMBOR KRISZTIÁN

Karácsony utáni vasárnap
(János apostol és evangélista ünnepe) – Jn 1,14–18

Útmutató örömhírhozóknak

Én csak filmekben láttam olyan munkakört, ahol minden mozdulat és minden mondat előre meg van határozva. Például egy telefonos ügynöki munkakörben minden felmerülő kérdésre van egy dossziéban előre megírt válasz. Könnyű lehet az ilyen munka – gondoltam ilyenkor általában, hiszen az ember teljesen ráhagyatkozhat a megírt sablonokra, sokszor nem is kell gondolkodni, csak a megfelelő oldalra lapozni és automatikusan mondani az ott leírtakat. Nehéz lehet az ilyen munka – gondoltam máskor, hiszen az ember nem gép, nem kapcsolhatja ki teljesen saját érzéseit, benyomásait, pláne nem kapcsolhatja ki intuícióját.

Isten nekem más utat adott, sem kényelmét, sem nehézségét soha nem érezhettem ilyesfajta munkáknak. Pedig én is kaptam útmutatót a saját munkámhoz, mi több, az egész életemhez. Nem könnyű ebben az útmutató könyvben mindig megtalálni az adott helyzethez legjobban passzoló mondatokat, így hát sokszor kicsit dőcögve jövök rá a megoldásra. Pedig az evangélium tartalmazza mindazt, amire bármikor szükségem lehet.

Hetvenkét tanítvány. Jézus sok tanítványt küld el missziói feladattal, a szabadulás örömhírét hirdetni. Ezek a tanítványok nem végeztek el előtte hosszas felkészítő tanfolyamot, képzésük javarészt a Jézus mellett (közvetlen közelében vagy tőle messzebb sodródva) eltöltött idő és a tőle hallott kijelentések alapján állt. Kinek több, kinek kevesebb jutott ebből is, miként a tehetségéből, a rátermettségéből. Mégis elküldi mindannyiukat a Mester hatalmas bizalommal, és a rájuk bízott feladat mellé mindössze néhány gyakorlati tanácsot ad: mit ne vigyenek magukkal, hogyan viselkedjenek útközben és hogyan megérkezésükkor, és mit tegyenek, ha nem fogadják őket jó szívvel. A tanítványok pedig elindulnak, és végzik munkájukat.

Jézus engem is elküld az evangélium hírnökeként. Azt várja tőlem, hogy életemmel, tetteimmal és szavaimmal is róla tegyek bizonyosságot. Nem az előképzettségemet nézi, mindegy, milyen hivatásban töltöttem és töltöm időmet, neki az a fontos, hogy ha meghallom szavát, akkor arra reagáljak. Nem biztat könnyű úttal, az ismeretlen felé indít, és én kudarcra és sikerre is számítva teszem meg első lépéseimet. Biztató, hogy nem egyedül kell mennem, és támogató, hogy van pár útmutatás is, amelyet ha követek, nem kerülök bajba.

Elszántság, küzdelem, békesség. Miért nehéz mégis, minden támogató körülmény ellenére ez a küldetés? Talán azért, mert nem ígér gyors és látványos sikereket. Talán azért, mert nem a küldetés résztvevőjét, hanem az indítóját illeti a dicsőség. Talán azért, mert mindig kínálkozik egy kényelmesebb és könnyebb út, amely azonban nem a célhoz vezet. Talán azért, mert bár sokakkal együtt járhatjuk ennek útját, gyengeségeink miatt gyakran nem egymást támogatva, hanem egymással rivalizálva haladunk. Talán azért,

mert a nekünk adott útmutató mellett minduntalan szeretnénk saját terveket és módszereket is használni.

A karácsonyi időszak különösen is sok emléket ébreszthet bennünk látogatásokról, ünnepi találkozásokról, olyan alkalmakról, amikor békességben, emelkedett hangulatban lehetett részünk

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ROD LONG / UNSPLASH.COM

valahol. Hamar elmúlnak az ünnepi napok, és a hétköznapok fogaskerekei továbblendítik életünket a sietős feladatok közé. Egyetlen szót, érzést azonban szükséges magunkkal vinnünk az ünnepből és ugyanígy Jézus misszióra indító útmutatásából: a békességet. Ezzel tudjuk küldetésünket elvégezni, ez visz közel a célhoz minket is, és azokat is, akik ránk vannak bízva. Békesség nélkül biztos a bukásunk, békességünkben viszont Jézus maga jelenik meg közöttünk. Őrizzük meg ezt a kincset!

■ PELIKÁN ANDRÁS

Imádkozzunk! Köszönjük, Úr Jézus, hogy a te békességed töltheti meg szívünket. Ne engedd, hogy elbízuk magunkat, tégy minket hűségessé és kitartóvá a ránk bízott feladatokban. Add, hogy egész életünket átjárja a benned való békesség és hit; add, hogy ennek örömhírét tudjuk egymáshoz is elvinni. Ámen.

Minden nap ajándék

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Kaposvárra kerülésem után gyakran hallottam a címül írt mondatot Rónai Gyula felügyelő úrtól. Elnöktársamnak szinte szavajárása volt ez, mégpedig ebben a formában: „Nekem már minden nap ajándék.”

Tudni kell ehhez, hogy elég nagy volt közöttünk a különbség. 1994-ben, amikor a közös szolgálatunkat kezdtük, ő hetvenkét éves volt, én pedig harmincegy. Tudom, nem azért mondta, hogy felmentést kapjon a gyülekezeti feladatok alól, hiszen nemcsak jól tartotta magát, de a közösségünkben adódó valamennyi munkából kivette a részét, az udvarrendezéstől a favágáson át az építkezésekig. Talán magában és a környezetében is tudatosítani akarta életkorának előrehaladását és az élet ajándék jellegét.

Minden nap ajándék...

A mostani nehéz időkben ádventben, a karácsonyi készülődés és várakozás lázában különösen is sokszor eszembe jut Gyuszi bácsi mondata. Minden nap ajándék. Nem „minden napra egy ajándék” – amelyet az ajándékosztó ádventi naptárak kínálnak, naponta egy-egy elrejtett édességgel vagy valamilyen aprósággal. Maga az élet és annak minden napja az ajándék, amelyet Istentől kaptunk.

Közel egy éve robbant be a köztudatba az addig ismeretlen, de veszélyes vírus, a Covid-19. Azóta uralja a médiát, és befészkelte magát a mindennapjainkba. Az egész világon felborította az emberek megszokott életét. Lényegtelen apróságnak tűnik, hogy be kellett zárniuk a színházaknak, és hogy megfagyott a sportélet, ahhoz képest, hogy cégek, vállalkozások ezreit döntötte be a vírus nyomán kialakult válság, és hogy emberek millióit hozta rendkívül nehéz helyzetbe.

Erősen megzavarta egyházi életünk rendjét is. A vírus-helyzet első robbanásakor diplomáinkat be kellett zárunk, és istentiszteleteinket át kellett vinnünk a virtuális térbe. A helyzet időszakos javulásakor korlátozott mértékben kinyithattunk ugyan, de az úrvacsora évében mégis alig tudtunk élni ezzel az áldott ajándékkal.

A korlátozó intézkedésekből fakadó kellemetlenségeket sem viselték jól az emberek. Ám a fertőzés kiszélesedésével, a naponként érkező szomorú hírek nyomán, a betegek és a halálozások számának növekedésével, de különösen az ismerési körben előforduló esetek gyarapódása miatt egyre több embertársunk lelkére telepedett és

telepedik rá a félelem. Mi lesz, ha engem vagy a közeli szeretteimet is eléri ez a furcsa vírus, amellyel szemben tehetetlen a sokszor mindenhatónak gondolt modern kori orvostudomány? Mi lesz, ha rosszul reagál az immunrendszerem vagy a szeretteimé?

Itt érdemes megállni egy pillanatra. Mi, magyarok hajlamosak vagyunk arra, hogy a dolgok negatív oldalára fókuszáljunk, és szinte észre se vegyük a másik oldalon lévő pozitívumokat vagy akár magát a csodát. Látásom szerint az egyáltalán nem baj, sőt nagyon is fontos, hogy a mostani rendkívüli helyzet szembesít bennünket a törekénységünkkel, mert az életünk tényleg törekény. Egyébként nem csak a pandémia idején, mert előtte is az volt, és ha – reménység szerint mielőbb – a Covidal szemben nem leszünk már ennyire kiszolgáltatottak, a törekénységünk azért utána is megmarad.

Jobban rá kellene csodálkoznunk a gyógyulás ajándékára. Merthogy a betegek túlnyomó többsége kisebb-nagyobb megrázkódtatás után mégiscsak meggyógyul. Az orvostudomány még fel sem térképezte ennek az új vírusnak természetét, nincs még gyógyszer és biztos gyógymód, de az embert belülről védő, a teremtő Istentől kapott immunrendszer kifejezetten jó hatássfokkal működik.

Szabad felfedeznünk minden gyógyulásban Isten csodáját. Mi sokszor tévesen azt hisszük, hogy az élet természetes, a halál a természetellenes. Pont fordítva van. Sajnos a halál a természetes, az élet viszont csoda. Ahogy magam is haladok előre a korban, egyre nagyobb igazságként ismétlgetem Gyuszi bácsi mondatát: minden nap ajándék. Egyre tisztábban látom, hogy nemcsak hetvenkét év után, hanem előtte is. Nemcsak pandémia idején, de előtte és utána is.

Az idej ádventben is rácsodálkozhatunk arra, hogy Isten, aki megajándékozott bennünket a földi élet csodájával, még az eddig ismertnél is lényegesen többet akar nekünk ajándékozni. Már attól jobban érezzük magunkat, ha törekény életünk minden napját ajándékként vesszük Isten kezéből, de mi ez ahhoz képest, amit a karácsonykor érkező gyermekben, Jézus Krisztusban kaptunk?! Nekünk, akik múltó életünk minden napját a halál árnyékának völgyében éljük, elhozta az igazi világosságot és az igazi reményt. Közel hozta és elérhetővé tette számunkra az örökkévalóságot. ■

Mindenek ellenére: öröm

Idő

Szeretem a hosszú adventet. Azt, amikor a negyedik gyertyának is van ideje égni. Örülök, hogy az idén nemcsak berobbanunk a karácsonyba, mint amikor néhány éve vasárnap délelőtt még negyedik gyertyagyújtó istentiszteletet tartottunk, este meg már szentestit.

Hiszem, hogy az ideai adventben időt kaptunk. Időt, ami az egész 2020. év egyik ajándéka volt. Időt arra, hogy... Mindenki folytathatja magának ezt a mondatot, végiggondolva, hogy mire kapott időt ebben a pandémiás esztendőben a sok otthonléttel. Remélem, a legtöbben ki tudtuk használni ezt az időt valami olyanra, ami nem elszívta az energiánkat, hanem adott. Ami úgy volt építő, hogy ki tudtuk belőle hozni a legtöbbet.

Ha egészségesek maradtunk, akkor tudtunk-e hálát adni azért, hogy találtunk olyan hobbit, amely tartalmasan töltötte ki a sok egyéb program elmaradása miatt szabad időnket? Sportoltunk-e, olvastunk-e többet, rendeztük-e kapcsolatainkat, újragondoltuk-e prioritásainkat, foglalkoztunk-e az Úristen ígéjével többet, mint máskor? Ha – ne adj! Isten – betegek lettünk, akkor tudtunk-e oly módon Istenhez fordulni, hogy a koronavírussal fertőzött több millió embertársunkkal együtt kértük a gyógyulást?

Azt is remélem, hogy az otthon töltött időhöz a biztonság is hozzátartozik. A biztonság és a melegség nagyon adventi szavak, arra utalnak, hogy senkinek nem szabadna rettegésben élnie azért, mert van bántalmazó családtagja, aki most szintén többet van otthon, mint máskor. Adja Isten, hogy mindenki megkaphassa a megfelelő segítséget, és tudjunk egymásra figyelni, hogy ezek a nagyon is adventi szavak és tapasztalások – a melegség és a biztonság – mindenki számára elérhetők legyenek.

Rajtunk múlik, hogyan használjuk ki a kapott időt. Nemcsak a folyó időre gondolok, amelyet a görög nyelv a *kronosz* szóval jelöl, hanem arra is, hogy észrevesszük-e az úgynevezett *kairoszt*, amely az idő egy bizonyos pontján való eseményre utal. Valahogy úgy, mint a kétezer évvel ezelőtti római birodalmi

népszámlálás forgatagában. Amikor az Úristen úgy döntött, hogy eljön a földre. Az inkarnáció pedig még ennél az egy cselekedetnél is sokkal több. Nemcsak egy múltbeli esemény, amely a történelmet változtatta meg, hanem olyan tény, amely emberi életet tud megváltoztatni. Az enyémet megváltoztatta.

Öröm

Hiszem, hogy enélkül nem érdemes készülni az ünnepre. Nagyon szeretem azokat a prófétai sorokat, amelyek egy előremutató képet villantanak fel. Egyik kedvencem: „Mily szép, ha feltűnik a hegyeken az örömhírt hozó lába! Békességet hirdet, örömhírt hoz, szabadulást hirdet.” (Ézs 52,7) Karácsonykor ennek szólhat a mi örömünk is! Amikor még nem is halljuk a hangot, még nem feltétlenül tudjuk, hogy mit fog mondani, de már az örömhírhezó lábának meglátása (!) örömmel tölthet el bennünket.

Próbáljuk meg elképzelni a képet, és lássuk meg, hogy mennyire ez a kará-

csony lényege! Betlehemben még nem történik meg a megváltás, és még szó nincs a Golgotáról, de arról már nagyon is szó van, hogy „*úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta...*” (Jn 3,16) Az öröm annak szólhat, hogy valami elkezdődött. A szabadulás elkezdődött.

Lehet, hogy ezeket a sorokat olvasva is érezhetjük, 2020-ról biztosan nem az öröm fog először eszünkbe jutni, de hadd mondjam azt: üdvösségünk (az igazi szabadulás, a valódi belső békesség) szempontjából ez nem számít. Természetesen nem szeretném elbagatellizálni azt, ami történt, a járványhelyzet miatt megszüntetett munkahelyeket, az összeroppanáshoz közeli egészségügyi rendszert vagy a digitális oktatás miatt még jobban leszakadók lehetőségeit. Ezek a mindennapok szempontjából fontos tényezők, és nem gondolnám, hogy az Úristen ne lenne ezekkel az emberekkel is a nehézségekben. Ugyanakkor vallom, hogy az örömhírt hozó lábának meglátása után az igazi – életváltoztató – evangélium meghallása mindent felülírhat: Jézus megszületett!

Fa

2014 adventjében készítette el az Ökumenikus Segélyszervezet először azt a karácsonyfát, amely már akkor is lenyűgözött. Azóta még elkészült néhányszor: összeválogott tűzfából rakták össze egy óriási kúppá (alsó képünkön). Aztán miután bevégezte szolgálatát a budapesti Erzsébet téren, az ünnepek után lebontották, és a tűzfát szétosztották rászoruló családok körében. Azért nyűgözött le, mert mindig elismeréssel tudok adózni az olyan szimbólika előtt, amely összeköti a szakralist a praktikussal.

Azért használtam a „bevégezte szolgálatát” kifejezést, mert alapvetően egy karácsonyfa fővárosunk egyik legforgalmasabb terén arra utal, hogy most itt ünnep van, most itt meg lehet állni, most itt arra gondolhat mindenki, ami kétezer éve történt: megszületett a Megváltó. Szerintem legalábbis ez bármilyen karácsonyfa elsődleges üzenete. Természetesen fontos az illata, a fényei, az általa megidézett hangulat, de az valójában csak a – nem feltétlenül szükségtelen – körítés.

Minden szakrális eseményhez kapcsolódhatnak liturgikus elemek, fények, illatok, amelyek segítenek rámutatni a lényegre. Amíg ezek eszközök, addig szerintem semmi baj nincs velük; akkor

érdemes elgondolkodni – és változtatni – a használatukon, amikor célá válnának.

Karácsony fényt és meleget ad. Kívül és belül. A fa is meleget ad. Kívül és belül. A segélyszervezet fája is meleget ad, adott sokaknak. Kívül és belül. Jézus megszületésének örömhíre is fényt és meleget adhat mindnyájunknak. Kívül és belül.

Születés

A születéstörténet lényegét szerintem Gari Melchers amerikai festő fogta meg a legjobban *Születés* című, 1891-ben készült festményén (felső képünkön). Szeretem ezt az alkotást, mert azt a pillanatot örökíti meg, amikor még senki nem érkezett meg. Nincsenek még itt a pásztorok, lelkesen magyarázva valami angyalkórus-látomásról; nem hoznak még ajándékot fura, gazdag szerzetek a világ különböző részeiről; nincs még itt senki, csak ők.

Mária, aki kimerült a szülésben; József, akin látszik a hihetetlen teher, amelyet az Örökkévaló ráakott; és az újszülött gyermek, aki mindent megváltoztat. Ennek a képnek a csendessége jelent nekem ezt az estét. Az előestét. Mert hogy nem 24-én van karácsony.

Lehet, hogy az idén nagyon más lesz a szenteste és karácsony napja is, mint korábban. Lehet, hogy nem lesznek tömött templomok, nem lesznek nagy családi találkozók, mert vigyázunk egymásra. De az is lehet, hogy éppen ebben a változásban lesz még nagyobb lehetőségünk arra, hogy halljunk arról, akinek születése óta valóban több fény van a világban.

Boldog karácsonyt!

Úgy kívánok mindenkinek boldog karácsonyt, hogy elgondolkozom egy kicsit a jelzőkön. Mármost azokon, amelyeket a karácsony szó elé szoktunk tenni.

Békés? Rendben van. Meghitt? Alapvetően rendben van, de önmagában semmiképpen. Valami kell mellé. Kegyelemteljes? Ez csak egy hosszabb mondatban elképzelhető számomra. Tartalmas? Ez kicsit kevés, de ha olyan mondja, akkor a legtöbb is lehet. Kellemes? Na, ez védhetetlen. Ez a lábvíz jelzője.

Áldott? Hát persze. Én is úgy gondolom, hogy – mint mindent az életben – Istentől kapunk mindent ajándékba, és ő tudja megáldani ünnepünket is, de hadd írjam le, mégis miért alakult ki egy kis ellenérzésem ezzel a jelzővel kapcsolatban. Azt érzem ugyanis, hogy keresztyén emberek – vagy akik nagyon akarják mutatni, hogy ők valóban tudják a karácsony igazi jelentését – mint ha kötelezőnek vélnék ennek a szónak a használatát. És éppen ezért furán is néznek rám, amikor én viszont – lelkészként! – nem mindig ezt használom. Pedig megvan az a szabadságom, hogy ne ezt használjam mindig...

Boldog? Jöhet. Mindig. Hogy mindig most legyen. Hogy a Gyermekek születésének élménye átmenthető legyen a hétköznapokba. Mindig akkor legyen, amikor megélem azt, hogy Jézus megszületett!

Boldog karácsonyt!

■ MESTERHÁZY BALÁZS

FOTÓ: DOMOLKY DÁNIEL

Gőzmozdonnyal karácsonyig

(Jn 1,1-13)

Ádventnek olyanak kellene lennie, mint egy gőzmozdony. Elegáns, lassú, korszerűtlen, de a lényegét tekintve a célját betölti. Ha ádvent napjait állomásoknak tekintjük, akkor karácsonykor joggal mondhatjuk ki: végállomás, kérem, szálljunk le a vonatról! Megérkeztünk. Vége az utazásnak, és bármilyen szép volt is a táj, és hangulatos a beszélgetés a vagonokban, el kell most engedni, s csomagjainkkal, bőröndjeinkkel együtt leszállva fel kell venni az új hely ritmusát.

Az új hely neve: karácsony. Békesség. Ezzel együtt tegyük fel őszintén a kérdést magunkról magunknak: tényleg megérkeztünk? Valóban megérkeztünk az ünnepebe? Valóban képesek vagyunk már nem várakozni, nem ezerfelé figyelni, hanem megállni, körülnézni és befogadni és elfogadni azt, ahol éppen vagyunk? Ki tudjuk mondani a vallomást: ünnepek ünnepe, az vagy nekem, mint távolságnak a találkozás?

A jánosi prológusból, jól tudjuk, hiányzik a „klasszikus, karácsony alakú forma”. Csak a tartalom, csak a lényeg lüktet benne. Olyan ez a jánosi igeszakasz, mint a borok között a tokajiaszú-esszencia. Benne van minden, ami bor, sőt még annál is több. Önmagán túlradó csodát rejt. Ha valaki, akkor János pontosan tudta és értette, hogy a csoda mennyire integráns része az életnek, hiszen az ő evangéliumában a csoda mint jel jelenik meg. Jel, amely órá mutat, a várva várt Messiásra. Ez maga a nulladik csoda. A mindent és mindenkit megelőző csoda.

Maga az Ige csoda: hogy mindenekelőtt – térben és időben egyaránt – létezett, és Istennél volt a Logosz, amely Jézus születésében realizálódott. Testet öltött. Inkarnálódott. Megszületett. Felsírt. Igen, Isten belesírta magát a földi valóságba. És ebbe a sírásba beleremegett a föld. Távolságból találkozás lett. Közelség lett. Sár lett, és szenvedés lett. Halál lett. De feltámadás lett, és mennybemenetel lett. De minden, valóban minden és mindenki előtt ő már volt. Fantasztikus örömhír ez az idei nagyon nehéz, nagyon összetett ünnepünkön is. Olyan Urunk van,

akinek léte nem következmény, hanem mindennek a fundamentuma. És aki mégis, csak azért is közel jön, hogy megszabadítson, hogy megváltson mindentől, amibe belesüllyedtünk, amibe beleragadtunk, amibe cél nélkül kapaszkodunk, amire értelmetlenül felhúztuk életünk cifra palotáját.

Hiszen ő nem azért született bele az emberi létezésbe, mert Istennek így egyszerűbb vagy kényelmesebb lett volna, hanem azért, mert Isten szeretete, rajongása az ember felé mindennél fontosabb volt, ma is az, és az lesz örökkön örökké.

Nem szégyellem, hogy én nagyon szeretem a karácsonyt. Szeretem az illatát, az ízeit, a hangulatát, a kellékeit, a dallamait, a szokásait, a hagyományait. Mindent. Mindent is. Szeretek felkészülni rá, sok-sok karácsonyi zenét hallgatni, utazni ezen a bizonyos komótosan zakatoló gőzmozdonyon és megérkezni a végállomásra. Oda, ahol a megérkezés ajándék, és

ahol tudom, hogy vár valaki az ünnepen.

Tudom, hogy végre találkozunk, hogy a betlehemi gyermekben az Örökkévaló a találkozásra voksolt a menekülés helyett. A bizalomra szavazott az elzárkózás helyett. A gyógyulásra mondott igent a szorongató félelem helyett. Igen, az örökkévaló Isten Krisztus világra jöttével azt jelentette ki neked és nekem, hogy: folytatjuk! Hogy nincs vége. Hogy a világhossz nem illúzió, hanem valóság. Ez a világhossz pedig közöttünk lakik, szó szerinti fordításban: közöttünk sátorozik, közöttünk veri fel a sátrát. Vagyis aktívan jelen van, közel van, velünk vándorol, és betölti szeretetével az életünket.

A Logosz diadalának ugyanis a lényege éppen maga a szeretet. A jánosi prológus pedig ennek az esszenciája. Isten maga a szeretet. Minden ebből érthető meg: hogy tudniillik Isten szeretete áll minden mögött, ami történt, ami történik és történni fog. Nincs más. Minden más spekuláció, álhír és dogmatizmus. Küldetésünk az idej, szívbe markoló pandémiás időkben is az, hogy továbbadjuk, amit mi is kaptunk szent örökségként, hogy karácsonykor megszületett a Megváltó, az Ige testté lett.

Megszületett a hit, a remény és a szeretet, e három, mégpedig benne. Benne, aki ma is képes legyőzni a félelmünket. Benne, aki képes ma is megszabadítani attól, ami rabul ejtett. Benne, aki ma is szeret, ma is átölel, ma is új utat mutat.

Ádventi gőzmozdonyunk lelassul, lefékez, leáll. Végállomás. Karácsony. Megérkezés. Ugyanakkor indulás is.

■ GÁNC S TAMÁS

GIOVANNI BATTISTA PITTONI: SZÜLETÉS AZ ATYAISTENNEL ÉS SZENTILELLEKKEL (1740 KÖRÜL)

„A boldogság egyik legfontosabb forrása
a befogadó és támogató közösség.”

A család értéket teremt és értéket közvetít

Beszélgetés Fűrész Tündével, a KINCS elnökével a társadalom alapegységéről

„Amikor gyermek születik, akkor család is születik” – mondja Fűrész Tünde. Ünnepi lapszámunkban a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) elnökét a család társadalmi szerepéről, a családokkal, a házasság intézményével, a gyermekvállalással kapcsolatos kutatásaikról kérdeztük.

– Miként fogalmazná meg, milyen szerepet tölt be társadalmunkban a család?

– Keresztény kultúránk alapja ez az elemi közösség. Nem volna kereszténység, nem volnának keresztények, ha annak idején Betlehemben Jézus születésével nem születik egy új család is, hiszen amikor gyermek születik, akkor család

is születik. Ez olyan bizonyosság, amelyet nem lehet megkérdőjelezni. Isten így üzent nekünk, hogy becsüljük meg életünknek ezt a legkisebb közösségét, és őrizzük, óvjuk. Sajnos manapság egyre inkább szükség van, hiszen vannak, akik próbálják relativizálni, gyengíteni a család intézményét. Nekünk,

keresztényeknek – és hál' Istennek, ma még az emberiség nagy többségének, függetlenül a felekezeti hovatartozástól – nem kétséges, hogy mit értünk családon, miért kell vigyáznunk rá. Számunkra ez az a szeretetközösség, amely értékrendjével, kultúrájával, normáival meghatározza az életünket. Ahogy Kopp Mária, intézetünk névadója fogalmazott: a család a szocializációk alapja. Azt a fajta bizalmat és feltétel nélküli önfeláldozó szeretetet, amelyet itt adunk és kapunk, nem vagy csak nagyon ritkán tapasztalhatjuk meg másutt. ►

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Nem véletlen, hogy a karácsony csodája olyan sok embert megérint, hiszen a születés öröme, egy család tagjaként az összetartozás érzése minden ember életének a része. A család tehát érték, amely önmagában is értéket közvetít és értéket teremt.

– Hogyan határozzák meg az intézet kutatói a család fogalmát?

– Azt gondolnánk, ez mindenkinek magától értetődő, ezért nincs is szűk-ség definícióra. Ugyanakkor olyan idő-

ket élünk, amikor evidenciákat próbálnak megdönteni, amikor igyekeznek megkérdőjelezni évezredek óta érvényes alapigazságokat. A családdügi döntéshozatalt támogató háttérintézményként természetesen számunkra is az *Alaptörvény* az irányadó, amely nagyon világosan fogalmaz: a családi kapcsolat alapja a szülő-gyermek viszony, valamint a házasság, amely egy nő és egy férfi szövetségét jelenti. A családvédelmi sarkalatos törvényünk pedig, amelynek kidolgozásá-

ban magam is részt vettem 2011-ben, ezt kiegészíti azzal, hogy a család már a jog és az állam kialakulását megelőzően létrejött önálló közösség, amely az emberi személyiség kibontakozásának természetes közege. A törvény hangsúlyozza, hogy a család Magyarország legfontosabb nemzeti erőforrása, a társadalom alapegységeként a nemzet fennmaradásának biztosítója. Emellett fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy amikor családról beszélünk, akkor a nemzedékek összefogására, együttműködésére is gondolunk, hiszen a nagyszülők és a tágabb család tagjai ugyancsak ehhez az alapvető közösséghez tartoznak. Látunk már a szocializmus évtizedei alatt, és most is látunk törekvéseket arra, hogy ezt a közösséget erodálják, szembeállítsák egymással a fiatalokat és az időseket, a nőket és a férfiakat, ez azonban egy jól működő családban nem fordulhat elő, a kötelekék összetartják a tagokat.

– Evangélikus nagycsaládosként hogyan jellemezné az „evangélikus családmodellt”?

– Azt gondolom, a reformációval sok szempontból új értelmezést kapott ez az elemi közösség, benne a gyermekek és a nők megítélése. Luther Márton új megközelítést hozott, amikor a gyermekekről úgy beszélt, mint „pompás, örök kincsekről”, az asszonyoknak pedig a családon belüli meghatározó szerepét hangsúlyozta akkor is, amikor azt mondta róluk, hogy erősebbek még a királyoknál is, és akkor is, amikor a végrendeletében – amelyet, mint tudjuk, Budapesten őriznek – a korban teljesen szokatlan módon a feleségét tette meg örökösévé. Ez a lutheri gondolat később visszaköszött Veres Pálnénak, a leánynevelés evangélikus nagyasszonyának örökzöld mondatában is, amely szerint „amilyen a nő, olyan a család, amilyen a család, olyan a társadalom”. A gyermekvállalás és -nevelés magánügyből az egyik legszemélyesebb közügyggyé vált. Ugyanakkor belső, lelki ügy is, hiszen – ahogyan Luther fogalmazott – „az üdvösséghez vezető legtökéletesebb út a szülők számára gyermekeik erkölcsös keresztényi nevelése”. Ennek szellemében a gyermekek felelős, azaz szigorú, de feltétlen szeretettel párosuló nevelése véleményem szerint azóta is meghatározó jelentőségű a protestáns családok életében.

– Miként tekintünk mi, magyarok a családra, mit mutatnak ezzel kapcsolatban a vizsgálataik?

– Egy korábbi, úgynevezett intergenerációs kutatásunk eredményeit szeretném itt idézni. Huszonöt év alatti fiatalokat és hatvanöt év feletti időseket kérdeztünk arról, hogyan viszonyulnak egyes családi értékekhez. Egyértelműen láthatóvá vált, hogy a családi minta meghatározó: akik például nagycsaládban nőttek fel, azok közül többen gondolkoznak maguk is nagycsaládban; akiknek jó a kapcsolatuk a szüleikkel, nagyszüleikkel, azok sokkal inkább elkötelezettek a gyermekvállalás mellett. Mi, magyarok alapvetően családcentrikusak vagyunk. Az elmúlt tíz évben a világ országainak többségében tapasztalható tendenciákkal ellentétben nálunk javult a gyermekvállalási kedv, ezt egészen objektív adatok mutatják: a termékenységi ráta nálunk nőtt legnagyobb mértékben az összes európai ország közül. A magyarok változatlanul kettőnél több gyermeket szeretnének – ugyanezt az eredményt kapta Kopp Mária is egy évtizeddel ezelőtt, amikor a gyermekvállalási terveket kutatta. Intézetünk idei kutatásának az eredményei szerint szerint húsz fiatal összesen huszonnégy gyermeket szeretne élete során, és huszonötöt tart ideálisnak. Ennek ellenére még csak tizenöt

ezt a párkapcsolati formát tartják a legjobbnak. És talán konzervatívabban is gondolkozunk a családról, a házasságról: például egy európai kutatás szerint ötből négy magyar szerint a házasság egy férfi és egy nő között jöhet létre, miközben európai átlagban csak minden harmadik ember ért ezzel egyet.

– **A koronavírus-járvány alatt is kutat az intézet. Mi a tapasztalat: az ilyen hosszadalmas, megterhelő krízisekben tevélegesen segítik-e egymást a generációk?**

– A tavaszi első hullám alatt végzett kutatásunk megmutatta, hogy a társas támogatásnak milyen fontos szerepe van abban, hogy az ilyen nehéz helyzetekkel megbirkózzunk. A család óvó, védő ereje, egymás segítése hozzájárult ahhoz, hogy a többség alapvetően jól kezelte a tavaszi időszakot. A megkérdezettek negyede nyilatkozott úgy, hogy javultak a családon belüli kapcsolataik, és csak négy százalékuk számolt be romlásról. A veszélyhelyzet tehát általánosságban sokkal inkább összekovácsolta a családokat, szilárdabbá tette az e közösségen belüli kapcsolatokat. Más kutatások is azt mutatják, hogy akik családban élnek, és gyermekeket nevelnek, azok nemcsak

hetes körültre értékelték a boldogság- és a biztonságérzetüket is.

– **A hívő családokra nézve is vannak külön eredményeik?**

– Egy európai kutatásból az derült ki, hogy a keresztény gyökerek megőrzése különösen fontos a kelet-közép-európaiaknak. Ezzel párhuzamosan a családot is magasabbra értékelték Európának ezen a táján. Ebből arra következtethetünk, hogy a családi és a keresztény értékek megőrzése kéz a kézben jár, egymást erősítő tényezők. Kopp Mária és férje, alkotótársa, Skrabski Árpád a magyar lelkiállapotot vizsgáló kutatásaik során megállapították, hogy a vallásos emberek kiegyensúlyozottabbak. A hit, a lélek és a test ápolása, a közösséghez tartozás, a társas támogatás mind hozzájárul ahhoz, hogy a hívő emberek átlagosan tíz évvel hosszabb életre számíthatnak. A nevelés során is megmutatkozik a vallásosság jótékony hatása: egy ez év eleji kutatásunk rávilágított arra, hogy a vallásos szülők sokkal nagyobb aktivitást mutatnak a gyermekeikkel közös tevékenységekben, a velük való foglalkozásban, sokkal többet játszanak, tanulnak, beszélgetnek vagy akár étkeznek együtt a gyermekeikkel, mint az átlag.

– **Beszélgetésünk zárásaként engedje meg, hogy a saját családjáról és egyházi kötődéséről kérdezzem, hiszen tudjuk, elnök asszony gyakorló evangélikus.**

– Anyai ágon a felmenőim a tolnai evangélikus közösség tagjai voltak, a most nyolcvannyolc éves nagymamám a mai napig kívülről tud minden evangélikus éneket és imádságot. Példaértékű számomra az ő alázatos szorgalmuk, a feltétlen szeretetük és odaadásuk. A farsori templomban keresztelt meg Szirmai Zoltán lelkész úr, aztán huszonöt évvel később ő adott össze minket a férjemmel, majd másfél év múlva megkeresztelte az első, három év múlva pedig a második leánygyermekünket. Legfiatalabb, most nyolcéves kislányunk már a budavári templomban kapta meg a keresztséget. Gimnazista koromban Pintér Karcsi bácsi Deák téri ifjúsági órái adtak lelki iránymutatást. Ily módon több evangélikus templomhoz is kötődöm. Az imádság gyermekkoromtól a mindennapjaim része. Nagyon büszke vagyok arra, hogy egy olyan egyház tagja lehetek, amely egyszerre pragmatikus és gondolkodó, miközben nagyon mély lelkiiséget is nyújt.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Luther Márton új megközelítést hozott, amikor a gyermekekről úgy beszélt, mint „pompás, örök kincsekről”, az asszonyoknak pedig a családon belüli meghatározó szerepét hangsúlyozta...

születik meg – ám tíz éve csupán tizenkettő-tizenhárom volt ez a szám.

– **Mi a helyzet a házasság intézményével?**

– Házasságpártiak is a magyarok, és a párkapcsolatok is egyre stabilabbak. A házasság a reneszánszát éli Magyarországon: a rendszerváltás óta nem kötöttek annyian házasságot, mint az elmúlt évben, a válások száma pedig hatvanéves mélypontra került. A magyarok tehát hisznek a házasságban, tízből kilencen

a válsághelyzeteket kezelik jobban, hanem például a környezet megóvásában is élen járnak. A tavaszi felmérésünk alátámasztotta Kopp Máriának azt a megállapítását, hogy a jól működő család testi és lelki értelemben is egészségvédő tényező. A járvány második hulláma valószínűleg jobban megterheli mentálisan és fizikálisan is az embereket, bár egy november eleji felmérésünk szerint a magyarok közérzete akkor még alapvetően inkább jó volt, egy tízes skálán

Isten szeretetét hirdetve

Vicziánné Salla Ildikó, a Sztehlo-iskola igazgatója a missziói elköteleződésről

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. „Hiszem, hogy az elhintett mag idővel szárba szökken. Különleges lehetőségünk, hogy két és fél éves kortól tizennyolc éves korig lehetnek nálunk a növendékek” – mondja Vicziánné Salla Ildikó, a Budapest XVIII. kerületében működő Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium intézményvezetője.

– A tantestület tagjaival beszélgetve a nyitottságot, az elfogadást és a keresztyén szellemiséget említették leginkább az iskolával kapcsolatban. 2011-ben lett evangélikus az intézmény. Miként lehetett ilyen rövid idő alatt ennyire meghatározó intézményi szellemiséget kialakítani?

– A hatodik tanévetem kezdem itt, de az érdem nem csak a mostani vezetésé. Azt gondolom, hogy az Úristen munkálkodik közöttünk. Kezdetektől valljuk, hogy intézményünket meghatározza a misszió iránti elköteleződés is, hiszen közel ezer gyermek van ránk bízva. Ehhez olyan munkatársi közösségnek kell itt szolgálnia, amelynek a tagjai felelősségteljesen, szívvel-lélekkel együtt tudnak dolgozni. Munkánk egyik visszajelzése, hogy egyre több család választja a mi intézményünket. Ebben az eredményben a tantestület, a gazdasági vezető, a takarítók és műszaki munkatársak lelkesége, szakmai tudása és lelkesedése is visszatükröződik.

– **Mitől igazán evangélikus ez az intézmény?**

– A keresztyén szellemiség határozza meg az itt dolgozók életét. Nem mindenki evangélikus, tantestületünkben református, katolikus, baptista és pünkösdi testvérek is vannak, ők is elfogadják egyházunk törvényeit, és tiszteletben tartják. A reformáció indulásának ötszázadik évfordulója ebben a vonatkozásban is nagyon sokat adott intézményünknek. Számos programot szerveztünk, amik által egyre jobban el lehetett abban mélyedni, mit is jelent az evangélikusság.

– **Hogyan alakul ki egy több tagintézményből álló, nagy létszámú oktatási központból valódi közösség?**

– Nagyon nehezen. Folyamatosan van ez ügyben tennivaló. Nehézség, hogy a három intézményegységünk fizikailag is távol van egymástól, így több kilométeres távolságot kell áthidalnia a közös szellemiségnek, de vannak közös programjaink.

– **A csendespercek az óvodában, az általános iskolában és a gimnáziumban egyaránt bevett gyakorlat.**

– Ezeket a napkezdő alkalmakat az óvodában a csoportvezetők, az iskolában az osztályfőnökök vezetik. Nemcsak imádkozás, éneklés van ilyenkor, hanem rövid beszélgetés is. Ezáltal lelki és szellemi közösséggé formálódnak az osztályok. A napi rendszeresség pedig hozzájárul ahhoz, hogy idővel megszokják a fiatalok, hogy lehet imádsággal, rövid igemagyarázattal

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

indítani a napot. Több diákunk nem hívő, sok gyermek nálunk találkozik először a Bibliával, imádsággal, de ők is mondják, hogy fontosak számukra ezek az alkalmak.

– **Elmondható, hogy a Sztehlo-intézményt „missziói központnak” is látja?**

– Hiszem, hogy az elhintett mag idővel szárba szökken. Különleges lehetőségünk, hogy két és fél éves kortól tizennyolc éves korig lehetnek nálunk a növendékek. A Sztehlóban azon dolgozunk, hogy ne csak a tudást, hanem a hitet is átadjuk a ránk bízottaknak. Ezért bízunk abban, hogy az itt tanulók idővel templomban fognak házasodni, kereszteselni viszik majd a gyermekeiket, és aktív tagjai lesznek egy-egy gyülekezetenek.

– **Miben nyilvánul meg az intézmény névadójának, Sztehlo Gábornak a szellemisége?**

– Példaértékű Sztehlo Gábor élete és tevékenysége. El se tudom képzelni, hogy azokban a borzalmas, élelmiszerhiányos években miként lehetett nap mint nap megszervezni, hogy két-ezer gyermek és számos gondozó ételhez jusson. Minden évben meghívjuk az intézményünkbe az egykori Sztehlo-gyermekeket. Óáltaluk diákjaink megismerhetik Sztehlo Gábert, de azt is megtapasztalhatják, hogy a Sztehlo-gyermekek miként őrzik a szívükben az őket megmentő lelkészt. Sztehlo nem hálát várva mentette az embereket, hanem azért, mert érezte, hogy Isten ezt a feladatot adta neki. Mi is a befogadással, a mindenki felé nyitott és barátságos légkörrel és keresztyén identitásunkkal igyekszünk a szellemiségét képviselni.

■ G. Á.

Lelkészek a konyhában

Ünnepi ételkülönlegességek 2.

Tavaly ilyenkor a közelgő ünnep alkalmából három püspöknét kértünk arra, hogy osszák meg olvasóinkkal egy-egy karácsonyi receptjüket. Összeállításunk sikerén felbuzdulva folytatásként ez évben lelkészeiktől gyűjtött receptekkel igyekszünk a konyhában otthonosan mozgó olvasóink kedvében járni. Ünnepi lapszámunkban Mátis András Svédországban élő nyugalmazott lelkész, Hegedűs Attila, a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi és Művészeti Szakgimnázium iskola- és intézményi lelkésze, valamint Pongrácz Máté, a Kaposvári Evangélikus Egyházközség lelkipásztora a séf.

Mátis András receptje

Sárközi kotta. Az erős és eleven karakterű Sárköz tájegység levegője, népművészete, színei, illatai ihlették a sárközi rakottast, amelyet baráti körök, nagycsaládok ünnepi alkalmaira ajánlok. Nem tudok minden részletre kiterjedő leírást adni, ám a recept amúgy is csak kotta, amelyből az tud igazán jól és szépen „muzsikálni”, akinek van érzéke és hajlama is arra, hogy e múltó alkotást, az élvezhető ételt az örökkévalóság igényével készítse el.

SÁRKÖZI RAKOTTAS (saját kreáció)

A sütőben (vagy kemencében) sült sárközi rakottas egy akkora – úgy 4-5 literes – fődeles edénybe kerül, amely képes befogadni az összetevőket, felhasználásuk sorrendjében.

Béleljük ki az edény alját 50 dekányi, fél centi vastag húsos szalonnaszletek felével, ehhez a mangalicaszalonna, illetve a bacon a legjobb. A tisztított 1,5 kg karikázott krumpli feléből rakjunk le egy sort a szalonnára. Erre jön egy sor 60 dekányi fűszeres, füstölt, friss vastagkolbász, azaz stífolder feléből.

Süssünk le kb. 50 dkg karikázott hagymát, és kissé pároljunk meg rajta egy kis fej (kb. 60 dkg) gyalult káposztát, majd ennek a feléből rakjunk egy réteget a kolbászkarikákra. Készen is kapható fűszeres sertésstarja vagy saját recept szerint pácolt, kb. 1,5 kilónyi hússzeletek felével szorosan (mert összesül), hézagmentesen takarjuk be a káposztás réteget. Majd jön a krumplikarikák másik feléből egy újabb, ismét szorosan rakott réteg. A maradék vastagkolbász újabb

rétegével beborítjuk a krumplit. Erre a maradék előpárolt hagymás káposztát tenyérrel alaposan rányomkodjuk, ezzel tömörítjük a rétegeket, hogy minden jól összesüljön. A hússzeletek maradékával hézagmentesen tömörítve beborítjuk a káposztát.

Legvégül a húsrakunk körbe szorosan félbevágott erős hegyes paprikákat – kb. 50 dekányit – a hegyükkel befelé és a vágott résszel leborítva, majd pedig szalonnát. Díszítjük bazsalikommal, és az egészet zárjuk le kb. 30 dkg vastagra szelt paradicsommal. Figyelem: vizet ne öntsünk alá, és zsírt se rá, mert a szalonnából, a szalámból és a húsból is kiolvad elég!

Fedjük le az edényt, és 170 Celsius-fokon alsó-felső tűzön a sütőben vagy a kemencében süssük kb. 2-2,5 órán át, mert kell ennyi az összesen csaknem hat kiló nyersanyagnak. A sárközi rakottas akkor van készen, amikor már nem vizes az alja, és a tetején a zöldségek is szépen megpirultak.

FOTÓK: MÁTIS ANDRÁS

Hegedűs Attilaék két fogása

Gondolatok a főzésről-sütésről. Gyerekoromban ámultam, hogy négy évvel idősebb bátyám hogy tud főzni. A felnőttlét elérhetetlen csodájaként éltem meg, hogy a nyersanyagokból összeáll egy jól ismert, finom íz. Amikor aztán megnősültem, és önálló háztartásunk lett, észrevettem, hogy ez nálam is működik, az én kezem munkájából is meg tud születni ugyanaz a csoda. Nagyon büszke lettem rá, felnőttlétem fontos eleme, hogy tudok főzni.

Sajnos nem tudok barkácsolni, kézzel alkotni; az én alkotói terepem a szavak világa, talán ezért is lettem lelkész. A konyha az egyetlen hely, ahol a tárgyak világában sikeresen alkotni tudok, és amit létrehozok, kézbe vehető, sőt el is fogyasztható. Például a túrós kuglóf, amely nem azért ünnepi étel, mert ünnepnapon kerül asztalra. Épp fordítva: a fiam ünnepként élük meg, ha akár egy egyszerű szombaton ez a reggeli. Nagyon szeretik, és nagyon egyszerűen elkészíthető.

Minden új házasság egyik feladata, hogy a társak a hozott hagyományait egybeilleszték, esetleg újakat hozzanak létre. Amikor feleségemmel számba vettük, melyikünk családjában mi volt a hagyományos szentesti menü, kiderült, hogy e kettőnek az összeadása egészségtelen traktává válna. Ezért aztán szemezgettünk belőle innen is, onnan is valamit, így alakult ki a mi családunk szentesti

menüje: hal – amely nagyon gyorsan elkészül – és mákos guba (ez később egy vaníliapuding-réteggel találta meg igazi alakját).

Probléma, hogy a hal veszélyes étel. Fiaink például csak így, ezen recept alapján elkészítve eszik meg, így viszont ujongva. (A mellékelt gyönyörű képet a fiam készítette, sajnos az illatot és az ízt a fotó nem tudja átadni.)

TEJSZÍNES HAL

Hozzávalók

1 kg halfilé
tej
fokhagyma
tejszín
só (vagy ételízesítő), bors
majoránna
kakukkfű
füstölt sajt

Elkészítés

A fagyasztott halfilét fokhagymás és ételízesítő tejben áztatva kiolvasztom, majd olajban (hivatalosan olívaolajban, de én tökmagolajat használok) kicsit megpirítom. (A tökmagolajtól kissé zöldes lesz, de ez nem baj.) Ráöntöm a fokhagymás-ételízesítő tejet, amelyben a hal kiolvadt (az eredeti recept ezt nem tartalmazza, de én sajnálnám kiönteni, és így több lesz a saft is). Ráteszem a főzőtejszínt, majd ízesítem sóval, borssal, majoránnával és kevéske kakukkfűvel. Pár perc forralás után megszórom reszelt füstölt sajttal, és addig várok, amíg a sajt ráolvad. Sült krumplival vagy rizzsel tálaljuk.

TÚRÓS KUGLÓF

Hozzávalók

250 g finomliszt
2 tojás
250 g tehéntúró
150 g cukor
só
sütőpor
250 g vaj vagy margarin
mazsola (ezt a fiam megvétőzták, úgyhogy nálunk nincs)
1 citrom héja vagy leve
ízlés szerint esetleg rumaroma
fahéj
vanília

Elkészítés

A tojásokat kettéválasztom, a sárgájukat a cukorral keverem. A lisztbe belemorzsolom a túrót, hozzáadom a csipetnyi sót, a sütőport, a lágy vajat vagy margarint, a citrom héját (én inkább a levét szoktam), ezeket összedolgozom, ízesítem a rumaromával, a fahéjjal és a vaníliával. Hozzáöntöm a cukorral felvert tojássárgáját, és az egészet addig keverem, amíg egyenletes nem lesz. Végül a felvert tojásfehérjét is hozzákeverem, majd a masszát kivajazott és lisztezett kuglófformába töltöm. Kb. 45 percig sütöm 180 Celsius-fokon. A formából kiborítva meg lehet szórní porcukorral (én nem nagyon szoktam).

FOTÓ: PONGRÁCZNÉ GYŐRI BOGLÁRKA

Pongrácz Mátéék specialitása

Közös ünnep, hagyományteremtés. Bogival [Győri Boglárka lelkész – a szerk.] 2012-ben házasodtunk össze, és igyekeztünk a saját hagyományainkat kialakítani az ünnepek kapcsán. Persze mind-egyikünk hozott valamit magával a családi tradíciókból, és így próbáltuk meg-

alkotni a közös ünnepet. Természetesen a karácsonyaink elég speciálisan telnek, csakúgy, mint más lelkészekéi. Talán tovább nehezíti a helyzetet, hogy lelkész házaspárként az ünnepek előtt és alatt mindketten dupla terhelésnek vagyunk kitéve.

Egyik évben – épp amikor az első fiunkat vártuk – a sok adventi program szervezése közben félrecsúszott a kommunikációnk. Én meg voltam győződve, hogy a szentesti menüt Bogi már megvette, Bogi pedig biztos volt benne, hogy a nagybevásárlásnál én mindent beszereztem. Egészen az esti istentisztelet végéig abban a hiszemben voltunk, hogy minden rendben lesz a vacsorával. Amikor azonban a belenéztünk a hűtőbe, meglepődve tapasztaltuk, hogy nincs ott a megszokott alapanyag. Végül gyorsfagyasztott ételek kerültek az asztalra, mélyhűtött sült krumplival...

Ez az élmény nagyon meghatározó maradt mindkettőnk számára. Rájöttünk, hogy sokkal jobban kell figyelniünk a saját ünnepünkre is. A következő évben Bogi már jó előre elkezdte keresgélni az ételeket, sok vasárnap telt el azzal, hogy megtaláljuk az ideális szentesti menüt. Kipróbáltuk sok séf különféle receptjeit, míg egyszer csak a sztárszakács Fördös Zé csatornáján Bogi rátalált erre a különleges lazacra. Az első falat után egymásra néztünk, és azóta minden egyes karácsonyeste ezzel az ízzel lesz teljes.

Ezt az ételt máskor nem is készítjük el, csak azon az egy napon, hogy minden

évben örömmel és felfokozott izgalommal várhatunk az estét, amikor megízlelhetjük a morzsás lazacot batátával!

ÜNNEPI MORZSÁS LAZAC ÉDESBURGONYÁVAL, VAJAS MÁRTÁSSAL

Hozzávalók

A lazacához:

1,5-2 kg lazacderék filézve
180 g olajos mag (dió, mandula, pisztácia vegyesen)

2 ek. dijoni mustár

1 citrom

1 kis csokor petrezselyem

3 ek. pankó morzsa

1 ek. olívaolaj

só, bors

A mártáshoz:

2 ek. vaj

2 ek. liszt (elég másfél kanál)

kb. 150 ml húsleves vagy alaplé

200 ml tejszín

1 citrom

fél citrom frissen facsart leve

só, bors

1 kis csokor petrezselyem

Köret:

1 kg édesburgonya

Elkészítés

A lazacot sózzuk-borsozzuk. Az olajos magvakat késes robotgépbe tesszük, hozzáadjuk a mustárt, a reszelt citromhéjat, a vágott petrezselymet, és az egészet durvára aprítjuk. A keveréket egy tálba tesszük, és elkeverjük a pankó morzsával. A lazacfilét beborítjuk a magos morzsával, amelyet jól rányomkodunk. Meglocsoljuk egy kevés citromlével és olívaolajjal. 200 Celsius-fokra előmelegített sütőben 20-25 perc alatt készre sütjük.

A mártáshoz felolvasztjuk a vajat, majd hozzáadjuk a lisztet, és kissé lepírítjuk, ügyelve, hogy ne barnuljon meg. Felöntjük a meleg húslevessel, és simára keverjük. Hozzáadjuk a tejszínt, és forráspontig hevítjük, de nem forraljuk fel. A citrom reszelt héjával, citromlével, sóval és borssal ízesítjük. A végén hozzákeverjük a finomra aprított petrezselymet is.

A sütőből kivett lazacot azonnal felszeleteljük, és a mártással tálaljuk.

A köretnek való édesburgonyát meghámozzuk, forró vízben feltesszük főni. Miután megpuhult, leszűrjük, és krumplyomóval átnyomkodjuk. Rögtön tálalható.

■ Összeállította:

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA – KÉZDI BEÁTA

FOTÓK: HEGEDŰS CSANÁD

**Szántosi Dávidnak
szólt már a Himnusz**

**Fest Attila nem tagadta le
a templomot**

Evangélikus „sportnagypapa” és tanítványa

Lelkészcsaládban nevelkedett, gyermekként megtapasztalta a szegénységet, körülményei nem engedték, hogy az ötvenes években teológiai tanulmányokba kezdjen, lelkész legyen. Egyházunknak azonban tevékeny tagja évtizedek óta, több különböző tisztséget betöltve is. Hivatásául pedig a sportot választotta: edzőként sok gyerekkel szeretette meg az asztalitenisz. Egyik mai tanítványa – egészen fiatal kora ellenére – évek óta sikert sikerre halmoz a versenyeken. Fest Attilával, a Szarvasi Körös Asztalitenisz-sportegyesület elnökhelyettesével, vezetőedzőjével és az ifjú tehetséggel, az evangélikus iskolában tanuló Szántosi Dáviddal találkoztunk.

Elsőként lelkész édesapjáról, Fest Miklósról kérdeztem Fest Attilát. „Édesapám a lelkészi hivatásról mindig azt mondta, hogy Istentől van a küldetés, és ez egész életre szól. Pozsonyban végezte el az evangélikus teológiát szlovák nyelven. Raffay Sándor püspök a szarvasi Újtemplomba helyezte káplánnak, mivel beszélt a szlovák irodalmi nyelvet; emellett német, francia és cseh nyelven is kiválóan értett. Utána Tótkomlóásra került, ahol ugyancsak szlovákul és magyarul prédikált. A szarvasi Ótemplomban szolgált ezután, és hittanár is volt, majd Nagybánhegyes volt a szolgálati helye 1953-tól 1980-ig. Innen kerékpárral járt át Magyarbánhegyesre, akár zuhogó esőben, hóesésben is. Akkoriban a lelkészek sorsa igen nehéz volt, de soha egyetlen istentisztelet nem maradt el, apám vállalta a nehéz körülményeket is.”

Mint mondja, előfordult, hogy az édesapjának egy évig nem volt fizetése. „Az állam akkoriban nem adott fizetést a lelkészeknek, és ha az egyházi hozzájárulásokból nem jött össze a szükséges összeg, akkor a lelkész fizetés nélkül maradt – magyarázza. – Négyen voltunk testvérek, el lehet képzelni, hogy egy hattagú családnál ez mennyire nem volt egyszerű. Ennek ellenére igazi diakóniai szolgálatot végeztek a szüleim: betegeket látogattak, olyanokhoz kopogtattak be, akiknek nem volt hozzátartozójuk, nekik adtak lelki vigaszt, törődtek velük. Édesanyám hitben járó, mélyen vallásos volt, mint presbiter édesapámat mindenben segítette egyházi munkájában. A személyes életükkel példát mutatva, a keresztény erkölcs alapján neveltek minket.”

Családi példa

Természetes, hogy a lelkész gyermekei a családban keresztény nevelést kaptak, családon kívül azonban az 1950-es években az állam által tiltott tevékenység volt a hitoktatás. Fest Attilának erről is van emléke. „Édesapámat feljelentették, ki is

A sportember úgy emlékszik vissza, hogy a szülei példát mutattak a felebaráti szeretetből, a szegények segítéséből. Mindenkor hálat adtak az Úristennek, életük legnehezebb időszakaiban is, ajkukról mindig csak a hála zengett. „Azt mondták, hogy ha elfogadtuk az Úristentől a jót, akkor a rosszat is zúgolódás nélkül kell elfogadnunk” – teszi hozzá.

A pályaválasztásra terelődik a szó. Fest Attila lelkész szeretett volna lenni, de a családja nem engedhette meg magának azt a rendkívül komoly kiadást, amellyel az ő teológiai akadémiai tanulmányai jártak volna. „Ötszáznegyven forintba került volna havonta a tanulás Pesten, édesapámnak meg nyolcszáz-egynéhány forint volt a keresete hatunkra. Tudomásul kellett vennem, hogy

jött hozzánk néhány ember valamelyik »felsőbb szervtől«, hogy megvizsgálják, tanít-e hittant. A tanácselnök annyit mondott, hogy Fest Miklóst hagyják békén, mert ő úgy él, ahogyan a szószéken prédikál. Így aztán édesapámat nem bántották. Pártemberek, más elképzelésű emberek is tisztelték a családjunkat, és elfogadták édesapámat, aki példás családapa és férj volt.”

az anyagiak közbeszóltak. Középiszkolába sem vettek fel, mert papgyerek voltam, az ötvenes években ez így működött.”

Végül Mezőtúrra került, ahol a kollégium igazgatójának felesége, Varga Olga – maga is református lelkész lánya – intézte el, hogy középiszkolába kerülhessen. Gyógyszerésztechnikus lett, aztán Szarvason a mezőgazdasági főiskolán tanult, itt szerzett diplomát.

Kiállítás a hitért

„Mezőtúron az iskolában az igazgató egyszer magához hívatott, és azt mondta, hogy nagy hibát követtem el: elárultam, mindenki megtudta, hogy templomban voltam, ami akkor köztudottan tiltott volt. Az igazgató azt tanácsolta, legközelebb azt írjam, ha kérdezik, hogy kémiaszakkörre járok. Én viszont azt mondtam neki, hogy nem tagadom le a templomot, nem szégyellem a vallásomat, kiállok érte, és vállalom a felelősséget. Az igazgató megdöbbsent, de elfogadta a döntésemet. Ez bizonyágtétel volt a részemről” – emlékezik vissza.

Felnőttként Fest Attila tevékenyen részt vett egyházunk életében. Presbiter volt a sarvasi ótemplomi, majd az újtemplomi egyházközségben is, később felügyelő. Egyéb tisztségeket is betöltött: nyugat-békési egyházmegyei presbiter, déli egyházkerületi presbiter, végül dr. Harmati Béla püspök ajánlásával zsinati tag is volt.

„Szolgáltam, a magam egyszerű módján segítettem a munkát – vallja. – Gyerekkorom óta figyelem az egyház életét. Itt járt nálunk Káldy Zoltán, Dezséry László, később Harmati Béla püspök is. Látták, hogyan éltünk. A rendszerváltás előtt igen nehéz volt az egyház és a papok élete. Most azt látom, hogy igen jó a kapcsolat az országos egyház és a magyar állam között. Orbán Viktor miniszterelnökre ezért Isten gazdag áldását kérem, és azt, hogy támogassa az Isten őt. Sok kritikát kap, de rengeteget tesz a népért és az egyházért. Példamutató a viselkedése államférfiként.”

Sportos család

Kanyarodjunk a sport felé – javasolom –, hiszen ez magától értetődő módon tartozik hozzá a Fest családhoz. Fest Attilának a szenvedélye az asztalitenisz. Nyolcévesen kezdett játszani, most hetvenöt éves. „Még mindig nem untam meg! – mondja mosolyogva. – Azt szoktam mondani a gyerekeknek, hogy csak ilyen kitartóan csinálják, mint én. Szívvel-lélekkel!”

Feleségével, Erzsébettel – aki magyar szakos nyugdíjas tanár, a sportegyesületben pedig szakkörvezetőként a tömegsportért felelős – 1979 óta több mint ezer gyermekkel szeretették meg a sportágot. A gyerekek először „Erzsike néninél” kezdik az edzéseket, és aki

magasabb szinten szeretné folytatni, az kerül „Attila bácsihoz”.

Tanítványaik között Angliában, Ausztráliában élő, profi játékos is van, például Nagypál Máté, Mótyan Attila. Jogi egyetemet végzett fiuk, Attila magyar válogatott és extraligás profi játékos volt. A lányuk, Ágnes is sokszoros utánpótlás magyar bajnok, szintén jogi doktor, asztalitenisz-edző; férje, Lindner Ádám profi asztaliteniszező, az ifjúsági leányválogatott edzője; unokájuk, Lindner Zétény pedig újonc válogatott kerettag.

Nyolcévesen igazolt tanítvány

A most tizennégy éves Szántosi Dávid hatévesen, nagycsoportos óvodásként kezdett Fest Attilánál pingpongozni. „Olyan szervát tanítottam neki, hogy nem tudják az asztalra visszarakni; ha vissza is tette valaki, Dávidka mindig lecsapta. 1988 óta magyar férfi asztaliteniszező nem jutott ki az olimpiára, Dávidot azonban Jónyerék utódjának tartják a Magyar Asztalitenisz-szövetségben. Jobb eredményei vannak a korosztályában, mint a felnőtteknek. A serdülő fiúknál ő vezeti az országos ranglistát. Félnek tőle az ellenfelei” – mondja büszkén az edző.

A fiatal tanítvány pedig így mesél a kezdetekről: „Úgy kezdtem el pingpongozni, hogy egyszer a bátyámmal jöttünk haza óvodából, Attila bácsiék pedig, akik a szomszédunkban laknak, épp edzésről jöttek hazafelé. Megkérdezték, nem lenne-e kedvünk elmenni egy edzésre. Ha

megszeretjük, akkor folytatjuk, ha pedig nem annyira tetszik, nem muszáj tovább csinálnunk. Az edzés aztán nagyon tetszett. Először még fociztam is, de azt befejeztem, és a pingpongra fókuszáltam.” Nyolcévesen lett Dávid igazolt játékos, sőt európai uniós válogatottként is elismerték.

Az ifjú versenyző 2016-ban elvesztette az édesanyját egy autóbalesetben, de nem engedte meg magának az összeomlást: a baleset után tíz nappal három országos bajnokot győzött le egy mérkőzésen, egyetlen pontot hibázott, és bekerült az újonc-serdülő válogatottba. Olyan energiák mozdultak meg benne, amelyek még az edzőjét is meglepték. „Attila bácsi, a mennyszágból az én drága édesanyám biztosan látja, hogy én itt első lettem, és nagyon boldog ezért” – mondta akkor a fiú. Fest Attila pedig azt válaszolta: Dávid biztos lehet abban, hogy édesanyja a mennyszágból nagy szeretettel figyeli a ténykedését.

A fiatal fiú azóta is sikert sikerre halmoz, már annyi kupája van, hogy nem tudják hol tárolni. Kínai tehetségeket győzött le, a Molnár János-émlékversenyen tizenegy és tizenhárom évesen is az ő tiszteletére csendült fel a *Himnusz*. Akkor edzőjének is potyogtak az örömkönnyei.

Jelenleg Szántosi Dávid vezeti az országos serdülőranglistát, jövő január elsejétől a juniorranglistán harmadik helyezett lesz. A serdülők Európa-ranglistáján ötödik, a világranglistán pedig a tizenhatodik–huszadik hely között áll.

„Hiszem, hogy az Úristen segítségével soha el nem jutottunk volna eddig – magyarázza Fest Attila. – Dávid versenyek és edzőtáborai előtt mindig imádkozunk, Isten segítségét kérjük. Hiszem, hogy Dávidnak ez az útja, és az Úristen segíti őt. Nem véletlen, hogy a nehézségek ellenére tud erre menni. Katolikus, mélyen vallásos család az övé.”

Nem csak az asztal mellett kitűnő

A fiatal sportoló a kiemelkedő sportteljesítménye mellett kitűnő tanuló is. Erzsébet néni foglalkozik vele, hogy a versenyek, edzőtáborok miatt kieső tananyagot pótolni tudják. És hogy se a sport, se az iskola ne menjen a másik rovására, ahhoz Molnár Zsuzsanna, a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Művészeti Iskola igazgatója is támogatást nyújt. Dávidnak külön az ő számára készült, személyre szóló órarendi beosztása van, amely figyelembe veszi a versenyeket. Mondhatjuk: igazi „stáb” van a fiú mögött, amely szeretettel segíti őt.

Iskolatársai sokszor irigyek rá, amiért nem kell olyan sok időt a padban töltenie – ismeri el. „Azt a részét nem látják, hogy ezért mennyit kell nekem dolgozni” – teszi hozzá. Nyolcadik osztályos lévén már a továbbtanuláson gondolkodik. A dunakeszi Radnóti Miklós Gimnáziumba szeretne felvételizni. Ha nem sikerül bekerülnie, akkor Szarvason folytatja a tanulást. „Közgazdász szeretnék lenni, de mellette szeretném komoly szinten folytatni a pingpongot. A sportkarrier is számításba jön,

de ha közbejön egy sérülés, az ember már nem lehet eredményes” – fejt ki józanul.

Mint mondja, nagyon hálás „sportnagypjának”, aki a kezébe adta az ütőt, és nemcsak az alapokra tanította meg, hanem azóta is egyengeti az útját. „Attila bácsi szereti a gyerekeket, de amikor kell, szigorú velünk” – teszi hozzá.

Az edző szerint Dávid rendkívül jólelkű fiú, kedvességgel viszonzozza mindazt, amit kap. „Ezek azok a dolgok – állapítja meg végül Fest Attila –, amik szívből jönnek, amiket nem lehet tanítani, csak az élet iskolájában megtanulni.”

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

A riport videóváltozata megtekinthető az Evangélikus.hu oldalon.

Isten templommá szenteli az együttléteinket

Sefcsik Zoltán saját újrakezdésünk ünnepéről

„Egészen elemi szinten vágyakozik a világ az irgalmasságra” – mondja Sefcsik Zoltán. A Szekszárd és Környéke Társult Evangélikus Egyházközség lelkesével az egyházi év megtartó és megerősítő erejéről, a várakozás jelentőségéről, karácsony üzenetéről és arról is beszélgettünk, hogy egészen apró gesztusokkal is tudjuk Krisztus örömhírét hirdetni és továbbadni.

– Az egyházi év folyamán megünnepeljük Jézus életének jelentősebb eseményeit. Ez is elősegíti, hogy minél inkább Krisztusra hagyatkozzunk, tehát pedagógiai megközelítésként is lehet értelmezni. Hogyan tekintünk ma az egyházi évre?

– Miután megismertük a mi Urunkat, szükséges egyfajta ritmus, rend, hogy felnőtt keresztyénné érlelődjünk. Isten iskolájában ülve nagy segítség, ha van tanmenet. Ez természetesen lehet nagyon száraz is, de az egész mélyén Isten igazságának a tanulása áll. Az egyházi esztendő bevon, az érzékeinket, személyiségünket, saját élményeinket megérintve elgondolkoztat, és válaszra, sőt változásra készítet. Az egyházi év során évről évre végigtekint-hetjük a Krisztus üdveseményéhez kapcsolódó történéseket és a bibliai igazságokat. Ugyanakkor pedagógia is. Elég, ha az egyházi év végére gondolunk: ott olyan témák kerülnek elő, amelyeket az ember – ha órá lenne bízva – esetleg átlapozna. Ilyen az utolsó ítélet vagy az idők vége. Ez a rend viszont megtart bennünket, és előkészít minket, hogy foglalkozunk ezekkel az igazságokkal is. Így ha figyelünk a tartalomra, akkor idővel kezdjük követni és megérteni az üzenetét.

– Adventben az Úr eljövételére várakozunk. Ez az önvizsgálat, a teremtő csend időszaka is.

– Advent témája egyrészt a visszatekintés: eljött már egyszer a Megváltó. De előre is nézünk: vissza is fog majd térni a Megváltó. Így a jelenünk a két advent közötti harcban állás, a hűségre és reménységre való felhívás is. Advent vissza-visszatérő alakja Keresztelő János, aki mindennek nevezhető, csak nem a mai értelemben vett „adventi figurának”. A mi

mézeskalács-fahéj illatú adventi hangulatunktól ugyanis nagyon messze van a puritán, teveszőr ruhába öltözött, pusztában tanító Keresztelő, aki Isten pusztába kiáltó hangját testesíti meg. Az Úrhoz való meg-

térés lehetőségét hirdeti. A bibliai hagyományban a pusztai próbák, a nyomorúság időszakát is jelzi, amely a szorongatott, nehéz helyzetbe kerülő emberről és az ő Istenre figyeléséről szól. Adventnek mindig is ott volt az a fajta hangja, amit a járvány miatt most élőben kell kipróbálnunk. Vannak az életünkben pusztai időszakok, amikor az ember kénytelen visszavonulni, amikor nincs semmi, ami elvonná a figyelmünket és időnket. Ilyenkor szinte rákényszerülünk arra, hogy egyedül az Úristen hangjára és jelenlétére figyeljünk. A puszt-

ta, a nehézségek ideje – ellentmondásos módon, de – valójában Isten szívünkre beszélni akaró jelenlétének a különleges eseménye. Ma nincs adventi vásár, nincs karácsony előtti tömeg, most kénytelen az ember megengedni, hogy Isten a szívére beszéljen.

– A járvány nemcsak megnehezítette az idej adventünket, de talán segített is abban, hogy a várakozás értelmét a fókuszba helyezzük.

– Erre egy példával válaszolnék. Németországi, erlangeni ösztöndíjasként egyszer elmentünk, hogy megnézzük a nürnbergi adventi vásárt. A főtéren oda akartunk menni a pultokhoz, hogy megnézzük a díszeket, de a sok ezer ember miatt egyszerűen nem jutottunk közel, elsodort bennünket a tömeg. Csak távolról láttuk a fényeket, és messziről éreztük a frissen pörkölt mogyoró illatát. Mai nyugati kultúránk egyre jobban hasonlít ehhez: akkora mennyiségben kapjuk a legkülönbözőbb lehetőségeket, hogy ha lassan is, de

elsodródunk a lényegtől. Bár szeretnénk az ünnepet, de közben eltávolodunk az oltártól, az igétől. Ez valódi kísértés. Talán idén éppen az a nagy ajándék, hogy mentesítve vagyunk a számos külsőségtől, így talán a lényegre találunk rá.

– Nagy kérdés, hogy mire fordítjuk felszabadult időnket. Ez a különleges időszak ugyanúgy válhat az Istenre, a családkra fókuszálás idejévé, mint a számos, de valójában másodlagos kérdés fölötti görcsös szorongásává.

– Fejlett kultúránkban az utóbbira jóval nagyobb a kísértés, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Talán nem kell kifejteni, hogy mik azok a tényezők, amik elvonják a figyelmünket a lényegről. Ugyanakkor több lehetőségünk is van! Azzal, hogy az okostelefon ott van a zsebünkben, csak néhány mozdulatnyira vagyunk attól, hogy Isten igéjét közel hozó, azt érthetővé tevő napi áhítatokat olvassunk. Bárhol vagyunk, fel tudunk szabadítani napi öt percet, hogy elolvassuk a *Napi íge* aktuális bejegyzését vagy az olvasmányos *Útmutató* üzenetét. Tehát miközben ezernyi dolog van, ami elsodorhat minket a lényegtől, lett, ha nem is ugyanannyi, de számos olyan új eszközünk, amivel igenis segít minket az Úristen, hogy megtaláljuk a befelé figyelés útját.

– Karácsony az Ige megtestesülésének ünnepe. Az egyházatyák e vonatkozásban gyakran hangsúlyozták, hogy Jézus születése a saját identitásunkat érintő

FOTÓK: SEFCSIKNÉ DUGÁR ÉVA

jó egészségben vagy éppen a betegágyon éppúgy jelen van. Ha ilyen nagyra tart minket a mi Istenünk – hogy lejött mellénk, és velünk van –, akkor az a mi életünk valódi értékét mutatja. Ezáltal újít meg bennünket.

– A járvány következtében gyülekezeti életünk egyre inkább otthoni környezetbe és az online térbe helyeződött át. Számosan szeretnék családi körben is megélni a közösséget, de nem feltétlenül találják meg ennek a mikéntjét.

– „Jézus Krisztus mondja: Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!” [Lk 6,36] – olvassuk a 2021. év igéjét. Mit jelent a 21. században az irgalmasság?

– Introvertált típusú emberként belülről kifelé szoktam a kérdéseket szemlélni. Mielőtt az ember elkezdene kifelé nézni, hogy miként kellene az irgalmasságot gyakorolnom, talán érdemes ezt egy belső folyamattal megelőzni. Lelkigondozói képzésen tanították, hogy igazán az lesz jó lelkigondozó, aki tudja, hogy mit jelent lelkigondozottnak lenni, aki átélte, hogy valaki már őfelé fordult. Ez igaz az irgalmasságra is. Minél inkább engedjük, hogy Isten irgalmassága elérjen minket, ránk sugározzon, annál több kreatív szeretetünk, türelmünk és egyáltalán szemünk lesz annak észrevételére, hogy miként lehetünk irgalmasok. Az irgalmasságnál azonban nem kell feltétlenül hatalmas dolgokra gondolnunk. Nyugati kultúránk annyira híján van az irgalmas beszédmódnak, hogy ha valaki Krisztustól illetve irgalmas szeretne lenni, akkor soha nem volt még olyan könnyű dolga, mint most. Jelenleg a legelemibb emberséges beszédmód is ezt eredményezi. Kezdjük azzal, hogy jó szívvel fordulunk a boltban az eladóhoz vagy az interneten egy kommentben a kérdezőhöz. Egészen elemi szinten vágyakozik a világ az irgalmasságra, ezért már a köszönéseinkben, a legegyszerűbb viszonyulásainkban is gyakorolni és megélni tudjuk az irgalmasságot. A többi pedig következik majd mindebből.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Ne feledjük el: az Immánuel azt is jelenti, hogy ha ma nem tudunk templomba menni, akkor a templom jön el hozzánk.

kérdés is. Augustinus szavaival: „Az Isten emberré lett, hogy az embert megistenné.” Miként lehet saját újrakezdésünk ünnepe a karácsony?

– Máté evangéliumában az angyal azt mondja Józsefnek, hogy a megszületendőben az ígért születik meg: Immánuel, azaz „velünk az Isten”. Karácsony ünnepe számunkra se üzen más! Megtestesült az üzenet, valóban velünk az Isten. Nemcsak elvileg van velünk, hanem életünk minden területén mellénk áll. Mindez kiterjed az örömünkre, de a pusztában is mellénk áll,

– Manapság valóban rendkívüli időket élünk, ugyanakkor ne feledjük el: az Immánuel azt is jelenti, hogy ha ma nem tudunk templomba menni, akkor a templom jön el hozzánk. Isten annyira komolyan vette, hogy velünk van, hogy templommá szenteli a mi együttléteinket. Lehet az szobasarak vagy előszoba, ahol a családon belül ketten vagy hárman összejönnek, és előveszik a napi áhítatot, vagy egyszerűen egy zsolnárt olvasnak fel, énekelnek. Az ige megelevenedésének, a tanításnak rengeteg eszköze van. Ezeket meg lehet találni.

Egy korát megelőző, újító lelkész

Tessedik Sámuel emlékezete

„Evangélikus lelkész, pedagógus, a mezőgazdasági tudományok művelésének és oktatásának magyarországi úttörője” – olvashatjuk a kétszáz évvel ezelőtt elhunyt Tessedik Sámuelről szóló szócikk bevezető mondataként a *Britannica Hungarica* nagylexikonban. Korát sok tekintetben messze megelőzte, ezért sokszor kellett hátrányokat elszenvednie. Ma is számontartott pedagógiai és mezőgazdasági újításairól szépszájú tanulmány, könyv született. A II. József, majd II. Lipót, később I. Ferenc császár és király által is elismert Tessedik „ötvenéves papi hivatalának jubileuma alkalmából” megírta életének eseményeit; a visszaemlékezés 1873-ban jelent meg magyarul. Cikkünkben többször is e kötetet hívjuk segítségül.

Tessedik Sámuel

Tessedik Sámuel apai nagyszülei Cseh- és Morvaországból elvándorolt takácsmesterekkel érkeztek Magyarországra az 1700-as évek elején. A nagyapa, Tessedik György – foglalkozására nézve mészáros – Sámuel nevű fia a lelkészi hivatást választotta. A Pest megyei Alberti lutheránusainak volt lelkipásztora, amikor 1742. április 20-án Sámuel nevű elsőszülött gyermeke meglátta a napvilágot. Két esztendő múlva Békéscsabára hívták meg lelkésznek, itt is halt meg 1747-ben.

A három gyermekkel magára maradt özvegy visszaköltözött szülővárosába, Pozsonyba, és mások gyermekeinek nevelésével kereste meg a család kenyerét. „Sokszor nyolc, kilenc, sőt tíz gyermeket is elfogadott kosztba, és számtalan előkelő család még sírjában is áldja gyermekük iránt tanúsított jóságáért. Az ő tanítása és példája folytán fogamzottak meg az én lelkemben is a józan nevelésnek főbb elvei” – írja lelkésszé lett fia az önéletrajzában.

Árvaház és vízi szállítás

„Szüleim már a legzsengőbb koromban kerti munkához szoktattak, és oly nagy kedvet ébresztettek lelkemben a kertészet és gazdaszat iránt, hogy azokat egész életmen át sok és fontos teendőim között is nagy szenvedéllyel űztem, s hetvenhét éven keresztül legkevesebb tizenötezer vadoncot és oltványt neveltem

magból, s terjesztettem el szerencsésen különösen a gyümölcsfákban szegény Alföldön” – idézi fel visszaemlékezésében Tessedik.

De nemcsak a szülői házban szerzett gyermekkori tapasztalatok voltak befolyással a későbbi evangélikus lelkészre, hanem az egyetemi évei során látott külföldi jó példák is. A kor szokásainak megfelelően ugyanis az ifjú Sámuel 1763-tól – debreceni főiskolai tanulmányok után – több éven át külföldi egyetemeken is pallérozta tudását. A németországi Erlangenben – itt a hittudományok mellett természettudományi és orvosi stúdiumokat is hallgatott –, majd Jénában, Lipcsében, Hallében és Berlinben tanult.

Pénz híján természetesen gyalog tette meg az utat, ez azonban jó lehetőséget nyújtott arra, hogy szétnézzen, hogyan élnek az emberek az általa bejárt vidékeken. „Hallében láttam a nagyszerű árvaházat [...]. Jénában láttam a szép vízszabályozást, tanúbizonyosságául annak, hogy [...] egyszerű gát emelése által mily nagyszerű gépezet lehet a víz által mozgásba hozni; mily nagy darab földet lehet vízmentesíteni és mesterséges kiöntés által termővé tenni.” Berlinben „a csinos és hasznos kanálisok” ragadták meg figyelmét, „melyeken oly kevés embererővel gyakran egy vagy két lóval oly gyorsan igen nehéz árucikkek minden veszedelem nélkül szállíttatnak [...], s a kéznél levő ladikokon [...] zaj nélkül olcsón hordják ki a hajóból rendeltetésök helyére.”

E gyakorlatot a későbbiekben maga is alkalmazta a szarvasi templom és az iskola építésénél: a Tiszán és a Körösön szállíttatta az építkezéshez szükséges fát. Visszaemlékezéseiben így folytatja: „...láttam a gyönyörű, hús árnyékkal kínáló kellemes erdőket az egykori homokpusztaságon; és elgondolkoztam a Tiszavidéki puszták felett, ahol egész napon át hiába keres az utazó egy-egy fát, melynek árnyékában megpihenhetne.”

Jóvá tenni a rosszat

Miután tanulmányait befejezte, hazatért, és lelkészi szolgálatba állt. Elsőként a Nógrád vármegyei Surányban volt udvari lelkész Sréter György kastélyában. Szarvasra 1767-ben került. Itt elkeseredve és csalódottan látott munkához. Ugyanis, ahogy írja, „találtam együgyűséget, ostobaságot, bizalmatlanságot még a leghasznosabb javaslatok iránt is. [...] Kerestem cselekvő kereszténységet, és találtam a vallás álcája alatt [...] hamis néphitét, babonáságot [...]”

Az evangélikus népiskolákban úgyszintén színvonaltalansággal, súlyos hibákkal találta szemben magát. „Fő gondomat tehát az képezte, hogy a szarvasi egyháznál és iskoláknál tapasztalt hiányokat kipótoljam, a rosszat jóvá te-

gyem” – fogalmazott önéletírásában. Házi kosztosokat tartott, akiknek a családja-
it gyakran látogatta. „A beteglátogatásokat arra használtam fel, hogy nemcsak a beteget, hanem a jelen levő egészséges családtagokat is igyekezzem felbuzdítani – olvashatjuk irataiban. – Nyilvános előadásaimban igyekeztem felmutatni a babonaságnak, az uralkodó előítéleteknek és káros szokásoknak esztelenségét; s emellett kimutattam az Isten munkáiban, a természetben nyilatkozó nagyot, szépet és hasznosat.”

Közben magánéletében is változás állt be: 1769-ben feleségül vette elődjének, Markovitz Mátyás lelkésznek a leányát, Teréziát. Az ő 1791-ben bekövetkezett halála után Lissoviny Karolinával kötött házasságot. Két házasságából tizennyolc gyermeke született, közülük kilenc érte meg a felnőttkort.

Tessedik – a rá jellemző precizitással – saját bevallása szerint szóról szóra leírta a prédikációit. Sajnos az évszázadok során ezek megsemmisültek; amelyet ismerünk közülük, az Kristóffy György szarvasi evangélikus tanítónak köszönhetően maradt fenn, úgy, ahogyan ő az igehirdetés elhangzása közben a templomban leírta a szöveget.

Mezőgazdasági reformer és iskolaújító

Miután látta, hogy népmvelő szándéka a felnőttek körében nem ér cél, a gyermekek felé fordult: iskolát alapított. Így számol be erről: „1780-ban május 8-án kedvező választ nyerve, építettem egy iskolát, alapítottam kertet és könyvtárat, szereztem kellő eszközöket és gépeket a magam költségén, s négy esztendőn keresztül magam tanítottam ingyen a szarvasi mindkét nembeli nagyobb ifjúságot, hogy belőlük hely és idő körülményeihez képest értelmes embereket, jó keresztyéneket, munkás polgárokat, ügyes gazdákat és gazdasszonyokat képezzek.”

A diákok nagyrészt a Tessedik által írt tankönyveket használták, az iskola tervét is ő állította össze. „Ezen gyakorlati gazdasági és ipariskolának eszméje abból állott – írja önéletrajzában –, hogy benne a paraszt- és polgári gyermekek, nem szerint elkülönítve, úgy szerezzék meg a minden tekintetben szükséges reálismereteket, hogy amellett elég gyakorlati ügyességgel bírjanak [...], több mint hatvanféle munka végeztetett, de nem

egyszerre, hanem lassan egymás után idő és körülmények, lelki testi képességek, hajlam és kedv szerint; tehát a gyermekek nem terheltek, nem osztatott ki nekik egész napi munka...” A tananyagban a selyemszövés, a gyapjúfeldolgozás, a fonás, a textilfestés is szerepelt.

Újító munkáira, azok eredményeire az uralkodók is felfigyeltek, ez pedig nem kis irigységet váltott ki Tessedik környezetében. „A két fejedelem, nevezetesen II. József és a most uralkodó Ferenc császár részéről tanúsított különös

Lelkészi szolgálata és pedagógiai tevékenysége mellett Tessedik mezőgazdasági szaktekintéllyé nőtte ki magát. Hogy csak néhányat említsünk sokrétű tevékenységei közül: az alföldi szikes talajon több mint háromszázfajta facsemetét nevelt. Ő honosította meg Szarvason és környékén az akácfát, a gazdaságban pedig mezővédő erdősavot alkalmazott. Termesztett lóherét, lucernát – az utóbbit ő honosította meg hazánkban –, salátát, sárgarépat, burgonyát, illetve Magyarországon elsőként cukorrépat is. Szorgalmazta és

FOTÓ: BARÁK ZOLTÁN / NEWSISG.HU

Légi felvétel a szarvasi Tessedik-tanyáról

kitüntetés és nagy kegyelem felköltötték irántam a gyűlöletet és az irigységet – emlékezik vissza. – Addig, amíg a dicséző oklevelet és a két aranyérmét meg nem kaptam, barátaim eljöttek hozzám majdnem mindennap megnézni az intézetet és a gazdasági kertet! De az érme elfogadása után két évig majdnem senki sem jött.” Mivel az alapító anyagi forrásai 1795-ben kimerültek, pártfogót pedig nem talált a fenntartására, kénytelen volt bezárni az iskola kapuját. 1799 tavaszától állami támogatással ugyan újranyílható, 1806-ban azonban – ismét főként a pénzhiány miatt – végleg megszűnt az intézmény.

gyakorolta a selyemhernyó-tenyésztést, a méhészetben pedig egy újfajta méznyelési technikát dolgozott ki.

Legismertebb írott műve 1784-ben jelent meg Pesten német nyelven; magyar fordítása *A parasztember Magyarországon micsoda és mi lehetne; egy jó rendbe szedett falunak rajzolatjával egyetemben* címmel 1786-ban Pécsen került ki a nyomdából.

Tessedik Sámuel küzdelmes, sok nehézséggel teli, de sikeres életútja – amelyet legfőképpen az utókor igazol – két száz évvel ezelőtt, 1820. december 27-én ért véget Szarvason.

■ BODA ZSUZSA

Felejthetetlen ajándékaink – Isten kezéből

Karácsonyi bögrék

Nálunk azelőtt sosem volt egyforma ét-készlet. Talán mert sokan vagyunk. Nem lett volna elég a hatszemélyes, a nagyobb meg biztosan drága is. De sose hiányoltuk. Az egyikünk fehér csuporból ivott, a másik csíkos pohárból, de volt egy kék virágos bögre is meg egy söröskorsó, pár rózsás kávéscsésze meg a törött fülű. Ilyenekből ittunk. Sokáig meg – még ezek előtt – egy zománcos, füles pléhcsuporból ittunk, ami a vödör mellett egy kis tálcán volt. A vizet az utcáról hordtuk: ha kiürült a vödör, valamelyikünk kiszaladt vele, és megtöltötte. Aztán abból a füles csuporból ivott mindenki, úgy sorba!

Hanem aztán ugye beköltöztettek minket a falu széléről egy szép kertes házba, és ott már benn a falból is jött a víz egy csövön, elkallódott a vödör, s helyette lett a sok mindenféle pohár, amiből ittunk. Hát, így nőttünk.

Na, aztán apánkat hívták egyszer ki külföldre dolgozni, hogy menjen ő is keresni, mint mások – sok pénzt. És akkor el is ment, azt mondta, hogy majd egy hónap múlva jön haza, karácsonyra, addig ne is várjuk. Már nagyok voltunk, Erzsike férjnél, Feri meg Pista is asszonnal már, a legkisebb is hamarosan kimarad a nyolc osztályból. De nekünk mégis úgy hiányzott az apánk, mint a gyermekeknek. Anyánk csak tett-vett, sürgölődött, ahogy szokott, de rajta is láttuk, hogy fanciesali képet vág.

Hát hiányzott mindenkinek az öreg. Még a cigarettájának a szaga is, amit

pedig úgy szokott szidni anyánk. Ha kezünkbe akadt valamelyik ruhája, sóhajtottunk. Néztük esténként az üres ágyát. „Na, valamelyik belefekhet” – mondta anyánk, de hiába voltunk szorosan a házban, senki nem akarta elfoglalni az öregnek a helyét.

Aztán csak teltek a napok, hetek. Néha rosszabb volt, máskor jobb, ahogy adta magát. Vártuk nagyon a karácsonyt, meg hogy jön az apánk akkor. Anyánk már vett is ezt-azt hitelbe, hogy az öreg most sok pénzzel jön haza, legyen húsos szalonna is a káposztás tölteletes húshoz. Aztán jött az ünnep. Anyánk főzött egész nap, mi meg rendet raktunk, tisztaságot csináltunk, lett fenyőág az ablakba, Déneske, az unoka hozott rá színes papírláncot, amit az óvodában készített. Jól be is fűtöttünk, jó szagok voltak, és vidámság.

Csak azt vártuk még, hogy ne essék hó, mert akkor nehéz közlekedni hazafelé. Hát az nem is esett, csak köd volt, és mondta a rádió, hogy sok a baleset, vigyázni kell az utakon. Apánk meg csak nem jött. Már éhesek voltunk nagyon, nekiláttunk enni. Akkor már csak kiszedtük az ételt a kicsiknek tányérba, hogy jobban hűljön, de a jó szagok bennünk is étvágyat keltettek, nekiálltunk a vacsorának. Csak anyánk nem evett. Ült az ajtó mellett főkötősen, a két kezét összekulcsolva az ölében, és várta apánkat. Későre járt, elálmosodtak a gyerekek, Maku meg Loló el is aludtak, haza kellett menni velük, nem tudott tovább együtt várni a

család. Csenedesedtünk már mi is, pedig eleinte jókedv volt, de csak az is fogyott, ahogy fáradtunk, meg jött az aggodás. Lassan szállingóztunk az ágy felé. Anyánk is kimerült volt, láttuk, de tartotta magát.

És aztán már jó későn éjszaka egyszer csak nyílik az ajtó, megjött apánk! Anyira aggódtunk érte, annyira nem volt neki kutya baja sem. Igaz, hogy fizetést alig hozott haza, mert egy csomó puccos, egyforma karácsonyi bögrét vett belőle, hogy legyen nekünk is hangulatunk, de már mindegy volt. Annak örültünk, hogy épségben megérkezett. S aztán nevtünk, hogy akkor nekünk most már egész évben karácsonyunk lesz a kék ünnepi bögrékkel, mert persze nem raktuk el akkor sem, amikor eljött a január, sőt a tavasz meg a nyár is.

De azért az jó volt benne, hogy megtudtuk, apánk is annyit gondolt ránk, mint mi őrá, mert pont annyi bögrét hozott, ahányan vagyunk – unokástul, menyestül, vőstül. És hogy valamiért ettől az érzéstől ünnepebbek lettek a hétköznapok is.

A megkerült kisbárány

Szeptember végén érkezett az óvodánkba egy testvérpár: Ellák és Merse. Az előző héten emelték ki őket bántalmazó

családjukból, és pár nap elteltével az első felkért nevelőszülő is visszaadta őket. Most a második helyen próbálkoztak befogadni a két gyereket.

Bizony nagyon rossz állapotban voltak. Az egyik féktelenül rohagált, és eszeveszetten nevetett mindenen, a másik olyan volt, mint egy kis összegömbölyödött sün. Még a haja is úgy volt vágva, mintha kis tüskéi állnának szanaszét a fején. Bár a tüskék között néhány meglepő kopasz folt is látszott. Nagy tehetetlenségében, szorongásában előfordul, hogy tépi a haját, harapja a kezét, vagy máshogyan bántja magát egy lurkó.

Merse ilyen érzékeny kis lélek lehetett, ahogy sejtettük. De csak sejtéseink lehettek, mert semmilyen módon nem tudtunk a közelébe férkőzni. Ez az első néhány napban nem is volt csoda a mozgalmos előzmények után. De ahogy eltelt két hét, és a kisfiú még mindig nem beszélt senkivel, már kezdtünk megijedni. Ellák, a virgonc testvére nem zavartatta magát. Mindenkihez odafutkosott, és akkor is csak kacagott hangosan, ha elvettek tőle egy játékot. Ez is szívszorító volt, de neki legalább meg-megsimogathattuk a fejcskáját, és azt is szemmel láthatóan észrevette, ha rámosolyogtunk.

Merse azonban zárva tartott – minden területen. Sikított, ha hozzáértünk; ha ránéztünk, elkapta a tekintetét. Úgy tett, mintha nem hallana, a kézmosásra is úgy tudtuk rávenni, hogy a testvére hátulról tolta a csapig. Enni pár falatot volt hajlandó, de ha látta, hogy észrevettük, azt is abbahagyta. Mindenkire haragudott, és mindenkivel bizalmatlan volt. Fájt, hogy nem láttuk még mosolyogni vagy akár csak önfeledten játszani. És persze nehéz volt, hogy nem beszél. Nem kér, nem kérdez és nem válaszol. Nem fogad el se közeledést, se szeretetet.

Eltelt az október, a november nagyobbik része is. Már a család is aggódott, pszichológushoz vitték a fiúcskát, kapott egy papírt arról, hogy valószínűleg komolyabb az elakadás. Mi pedig az óvodában egyre inkább tehetetlennek éreztük magunkat vele kapcsolatban. Anyyira foglalkoztatott ez a kisgyerek, hogy már a családom is tudott róla. Imádkoztunk érte, és gyakran emlegettük.

Az idő lassan télbe fordult, lehulltak a fákról az utolsó levelek is, és a reggeli ködöket fölváltotta a metsző hideg. Hó nem esett, de az itt-ott összegyűlt pocsolólyák már roppantak a talpunk alatt napközben

is. Készülődtünk az ünnepekre. A csoportok közül egy a Mikulásra, egy az újévre, mi pedig a karácsonyra készítettünk egy kis műsort.

Merse persze most sem szólalt meg, csak ült lehajtott fejjel a sarokban, mint aki ott sincs. A gyerekekkel sokat beszélgettünk azokban a napokban a kis Jézus születéséről. Meghitt, bensőséges pillanatok voltak ezek, amikor előkerültek a kicsik történetei is a saját születésükről. Igazi ajándék volt mindannyiunknak ez az időszak. A szereplők ügyesen tanulták a szövegeket, a dalok is jól mentek már. Lassan meg is nyugodtunk, hogy jól fog sikerülni az előadás, így sok játékre és kézműveskedésre is maradt időnk, ezt a gyerekek nagy része élvezte is.

Az utolsó nap főpróbát tartottunk. Most már nem a csoportszobában, hanem a közeli művelődési ház színpadán, amely tágasabb volt, és persze ott a díszlet is készen várt már ránk. A gyerekek izgatottan öltözködtek, ki pásztorkucsmát, bundát, ki angyalszárnyakat öltött. Mária gyönyörű kék ruhát viselt, József szép, kunkori végű pásztorbotot fogott a kezében. A fogadós is felvette a fürdőköpenyt, és a három napkeleti bölcsturbánja is a helyére került.

Talán ez a nagy sürgés-forgás volt az oka, hogy bizony egy kicsit elfeledkeztem Merséről. Az úton még megvolt, aztán a nézőtéren leültettem, és mentem segíteni a jelmez öltő szereplőknek. Amikor azonban minden készen állt, rémülten vettem észre, hogy a mi kis némánk nincs sehol. Először a váltótársamat kértem meg, hogy nézzen körül a színpad mögött és a mosdókban. A dadusunk az utcára futott ki, hogy nem indult-e el a nagyvilágba ez a kicsi legény. Akkor még reménykedtem, hátha csak egy kis közjáték lesz ez az egész, de bizony Mersét nem találtuk sem az épületben, sem az utcán. Szölongattunk, rohagáltunk, telefonáltunk az oviba.

Már majdnem sírtam, amikor a színpadon egyszer csak mozgolódást vetettünk észre. A felfordulásban egy palást a jászolra került – alóla kukucsált ki az a szép fekete szempár, a mi Mersénk. És a pillanatnyi beállt csendben halkán megszólalt: „Szeretnék már megszületni hozzátok...”

A megkönnyebbüléstől ki sírt, ki nevetett. Öleltük, dédelgettük, puszilgattuk a megkerült kis báránykánkat, aki azon a próbán valóban megérkezett közénk.

Egy mondat

Bár alapvetően tudom, hogy az ajándékozás is egy szeretetnyelv, az ünnepekre ritkán sikerül jó ötlettel előállnom. Ha valakinek szüksége van valamire, azt igyekszem megszerezni neki, és örülök, ha sikerül. De terv szerint nem nagyon megy nekem. Talán csak a gyerekeknek szoktam eltalálni, mi volna jó. Lehet, hogy azért, mert ők még majdnem mindennek örülnek.

KÉPEINK ILLUSZTRÁCIÓK

Mindenesetre a férjemmel azt találtuk ki, hogy fölöslegesen nem erőlködünk meglepetésen, hanem kettesben elmegyünk vacsorázni egy szép helyre, beszélgetünk, nyugodtan is töltünk együtt időt, tárgyakat meg csak a kicsik kapnak. A lányunk már nyolcéves, szeret olvasni, neki könyveket vettünk, a kisfiunk meg ötesztendő, járműrajongó, ő parkolóházat kapott a kisautóhoz. A nagy már maga készítette az apró ajándékait, rajzolt apának, a nővérenek és nekem is.

A kicsi, aki egészen eddig mindig csak azt látta meg, amit ő kapott, most zavartan pislogott körbe. „Jaj, én nem hoztam nektek semmit – kapta a szája elé a kezét. – Pedig nagyon szeretlek benneteket.” És hiába vigasztaltuk, hogy semmi baj, csak lebiggyedt a kis szája széle. Már éppen el is pityeredett volna, amikor jó ötlete támadt. „Gyertek csak! – kezdett kikészülni a bánatából. – Üljetek közel egymáshoz ide. De nagyon közel ám!” Aztán végigfeküdt az ölünkben, és elégedetten sóhajtott fel.

Mi mosolyogtunk, de nem egészen értettük, mi is történt. Így aztán elmagyarázta: „Én saját magamat adom nektek. Mint Jézus.” És elégedetten elvackolódva az ölünkben el is aludt hamarosan.

Mi pedig azóta is sokat gondolkodunk ezen az ajándék mondaton, amelyet a kisfiunkon keresztül kaptunk.

■ FÜLLER TÍMEA

Hűség hithez, hitveshez, hazához

Adventi beszélgetés Pátkai Róbert nyugalmazott evangélikus püspökkel

Egyházunk Egyesült Királyságban élő lelkész doyenjének válogatott írásait tartalmazó kötet jelent meg a napokban a Luther Kiadó és a Békéscsabai Evangélikus Egyházközség közös kiadásában. A szerző születésnapjára időzített „ajándék” azonban főként azok számára szerezhethet igazi karácsonyi meglepetést, akik eddig csak hírből hallottak a több mint hat évtizeden át Londonban szolgáló és 1977-től püspöki tiszttel is felruházott Pátkai Róbert – számos egyházi és állami díjjal elismert – sokrétű tevékenységéről. Tollforgatói kvalitásairól ugyan már 2006-ban „árulkodott” a Protestáns Újságírók Szövetségének Rát Mátyás-díja, ám írói, szerkesztői, előadói munkájának mélyebb megismeréséhez e mostani – Bakay Péter szerkesztésében napvilágot látott, küllemében is felettébb esztétikus – gyűjtemény segíti a hazai olvasót. Pátkai Róberttel online beszélgettünk – közvetlenül kilencvenedik születésnapja előtt...

FOTÓ: IEF. PÁTKAI RÓBERT

– Köszöntéssel kell kezdenem, hiszen ennek az interjúnak a megjelenésekor püspök úr már megünnepelhetette a születésnapját december 2-án. Az én gyermekkoromban már a hetven felettiektől tudakolni szokták a hosszú élet titkát. Lehet-e erre valami receptje egy evangélikus lelkésznek?

– Az Ószövetség idejében az isteni kegyelem egyik jele volt a hosszú földi élet. Jézus Krisztus halála és feltámadása óta viszont az örök életre is igazoltan van „recept”: a benne való hit.

– Tudom, a mostani ünnepekre azért árnyékot vet, hogy ez év nyarán elhunyt püspök úr hitvese, akivel 1956 végén érkeztek Londonba, s akivel – felnevelve három gyermeket – hatvanhárom esztendőn át éltek példás szeretetben. Mindközben töretlenül megmaradtak a Krisztus-hitben és a hazához való hűségben. Olykor azonban a hűség – József Attilát idézve – „talpig nehéz”. Az ön számára a hit, hitves, haza hármából melyik kötelem iránti hűség volt a legnehezebb?

– Hadd tekintsem isteni kegyelemnek azt is, hogy számomra egyik vonatkozásban sem okozott gondot hűségese maradni. Talán nem mindig egyforma intenzitással élt bennem az Isten, a család és a haza iránti ragaszkodás, illetve szeretet,

de az biztos, hogy soha nem hunyt ki, még csak nem is lanyhult.

– Főként hosszabb-rövidebb esszékből, alkalmi előadásokból válogatott kötete *Küldetésben* főcímmel jelent meg, ám címadó írásra nem bukkantam benne.

Felhatalmazást kaptam arra, hogy írjak. Ha az Isten megengedte, hogy jól írjak, akkor az nem az én érdemem, hanem az övé.

– A könyv címét az ötletgazdája, szerkesztője, Bakay Péter lelkésztársam adta. Bizonyára azért, mert tudta, hogy ezt – mármint a „küldetést” – én elhívásként kaptam megtérésem idején. Ez a küldetés permanens, és nem az én jótetszésemről függ. Ez a küldetés örökkévaló, mert az, aki küldött, ő maga örökkévaló. Amikor életem egészét átgondolom, minduntalan arra jutok, hogy én tulajdonképpen nem is vettem észre, hogy öregedtem. Nem vettem észre, mert mindig volt tennivalóm, mindig volt olyasvalami, ami lekötött, ami

meghatározott. De elsősorban nem én határoztam meg az életemet, hanem az én Uram, az én kegyelmes Istenem. És amikor erre gondolok, ma már könnybe is lábad a szemem, mert felidéződik bennem, hogy nemcsak „meghatározott”, hanem

mindig velem is volt, támogatott. Zsóka révén is. És miként a házasetünkben, a családomban, éppígy megáldott volt az életem a szolgálatban, a baráti körömben, az egyházamban is. Kimondva, leírva ezek csak szavak, de amikor az áldások tapintathatóvá válnak az ember mindennapjaiban, akkor megy végbe az, ami a megtérésnek az eredménye.

– Az írásra is felülről jött az indíttatás?
– Nem azért írtam meg a kötetben olvashatókat, mert elterveztem, hogy valamikor majd gyűjteményben is közreadom

őket. Én mindig azért írtam, mert írni kellett. Ha úgy tetszik, felhatalmazást kaptam arra, hogy írjak. Ha az Isten megengedte, hogy jót írjak, akkor az nem az én érdemem, hanem az övé.

– **Nem hiszem, hogy tőlem hallja először: ön sokak számára példakép. De vajon Pátkai Róbertnek kik voltak a példaképei?**

– Nekem van egy szellemi atyám: Ordass Lajos. Tulajdonképpen Ordass Lajos püspök volt az, akit én példaképnek tekintettem. Számomra ő a helytállás szimbóluma. Vele való kapcsolatomban eleinte a KÉMELM [Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége – a szerk.] képviselőjében való találkozásokat jelentette, később azonban kapcsolatunk egészen bensőségesé vált, családjának több tagját is vendégül láttam Londonban. 1978-ban én értesítettem a Lutheránus Világszövetséget Ordass haláláról, illetve temetéséről, amelyen – a külföldi szolgatársak képviselőjében – egyedülként vettem részt. Erről *A végtiszesség óráján* címmel az *Útitárs* folyóiratban adtam számot. A teológián a vallástudományi tanszék professzora, Ferdinánd István és az újszövetségi tanszék tanára, Karner Károly volt rám a legnagyobb hatással. Ez a két ember nemcsak teológiát, illetve „gondolkodást” tanított, de emberséget is. Ismeretes, hogy az ötvenes évek közepén mindkettejüket kényszernyugdíjazták. Talán jelzi a viszonyunk mélységét, hogy én még évtizedeken át tartottam ve-

lük a kapcsolatot, Karner Károlyt a nyolcvanas években két hétre meg is hívtam magunkhoz.

– **Lenyűgöző az a precizitás, amellyel püspök úr ifjúkora óta dokumentálja az életében történeteket. Könyvében említi azt az 1953. március 6-án nyitott füzetet, amelybe – elolvasás után – minden könyvről azonnal leírta „spontán gondolatait”. Mint kiderül, kilenc hónap alatt harminchárom könyvről rögzítette „nyomban adódó” benyomásait.**

– Mindig is olvastam. És a Szentírás mellett engem az irodalom, a filozófia és egyáltalán a gondolkodásnak, a művészeteknek a hatásai is mindig megragadtak. Eredetileg nem papnak készültem, hanem orvosi pályára. Viszont amikor az a bizonyos igazi elhívás megtörtént az életemben, azt én nem úgy fogtam föl – és azóta se úgy fogom föl –, hogy a „szent szférába” ne férne bele a világi szféra. Már hogyne férne bele, amikor a világi szféra megnyilvánulásai az egész teremtésnek, a kreációnak, az emberi létnek a kifejeződései. A profán és a szent együtt van, és a keresztyén ember – kivált, ha lelkész – ennek a két világnak az ütközési pontján helyezkedik el.

– **Püspök úr a hazai egyházhoz is hűséges maradt. No, ez a hűség a rendszerváltozás előtt végképp nem lehetett könnyű...**

– A Magyarországi Evangélikus Egyházzal sem vágtam el soha minden szálát. Ugyanakkor mivel bennem soha nem

Küldetésben. Szellemi séta Pátkai Róbert evangélikus püspökkel. Szerk. Bakay Péter. Luther Kiadó – Békéscsabai Evangélikus Egyházközség, 2020. Ára 1800 forint. Megvásárolható az evangélikus könyvesboltban (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.) vagy megrendelhető a bolt.lutherkiado.hu oldalon.

volt félelem, sohasem esett nehezemre az igazságért kiállni. A külföldi magyarok közül például én voltam talán az egyetlen, aki íziben reagált Gyurcsány öszödi beszédére. Megfogalmaztam egy nyilatkozatot, és annak rendje-módja szerint benyújtottam a londoni nagykövethez. Az egyházi, nemzeti, közösségi értékeinket körömszakadtáig köteleességünk védeni.

– **A Küldetésben című könyvben ékes bizonyíték erre „Horn Gyula miniszterelnök köszöntése”, amely valójában petíció az erdélyi magyarság védelme érdekében. Nem püspök úr válogatta a kötetbe került írásokat, de hadd kérdezzem meg: leginkább melyiket ajánlaná a kiválóan szerkesztett anyagból?**

– Szeretném remélni, hogy az olvasók értékelik majd az írások sokféleségét. A könyv összességében arról beszél, hogy gyönyörűen összetett az élet, és oly sok szempontból lehet értékelni. Örülnék, ha a mögöttem ballagó generációk is csodálnák ezt a sokszínűséget, és belátnák, hogy érdemes élni. Hogy érdemes keresztyénné lenni, emberséget kutatni, értékelni és vigyázni magyarságunkat. Akkor is, ha nehéz. Mert a mi teremtő Urunk életre teremtette az embert. Azért, mert ő az élet.

■ T. PINTÉR KÁROLY

Pátkai Róbert 1930. december 2-án született Budapesten. A középiskolát Erdélyben (Szászrégenben), egyetemi tanulmányait 1949–1954 között a soproni – közben Budapestre költöztetett – evangélikus teológiai fakultáson végezte. Ordinalása után püspöke 1954-ben a Pest megyei Irsára helyezte. 1956-ban közfelkiáltással választották az albirtisai forradalmi tanács elnökévé, majd a járási forradalmi bizottság elnöke lett.

A forradalmárok bizalmát, megbecsülését a megtorló pártpolitika másképp értékelte, ezért 1956 novemberében Pátkai Róbert elhagyni kényszerült Magyarországot. Ordass Lajos engedélyével és jóváhagyásával az Egyesült Királyságban telepedett le, ahol megszervezte az Angliai Magyar Evangélikus Egyházat, amelyet negyven éven keresztül istápolott. Olyan eredményesen pásztorolta a londoni székhelyű magyar gyülekezetet, hogy 1964-ben felkérték, legyen a brit fővárosban működő angol nyelvű evangélikus gyülekezet lelkésze is. Végül – a magyar egyházközösséggel párhuzamosan – 1988-ig szolgált ebben a gyülekezetben. Közben az Egyesült Királyság Angol Nyelvű Evangélikus Egyházának püspöke lett; e tisztséget 1977-től huszonkét éven át töltötte be. Az 1989-ben megújult Magyarok Világszövetségének nyugati társelnöke, majd az Etikai Bizottság elnöke volt. Az általa 1992-ben szervezett Magyarok Angliai Országos Szövetségének 2007-ig volt elnöke, ebbéli tisztségében főszerkesztője a szövetség *Angliai Magyar Tükör* című lapjának.

A reformátor nagyra becsült asszonya

Regény Bóra Katalinról

Feleség, édesanya, talpraesett gazdálkodó, teljes értékű szellemi-lelki társ férje oldalán, gyógynövényfőzetek ismerője, megváltott gyermeke Krisztusnak. E sokoldalú asszony nem más, mint Katharina von Bora, azaz Bóra Katalin, Luther Márton felesége. Sokat tudunk róla reformátor férje révén, de ő maga ritkán kerül reflektorfénybe. Pedig megérdemli. Ursula Koch magyarul immár második kiadásban megjelent, Rózsák a hóban című életrajzi regényének ő a főhőse.

Szép, gördülékeny szöveg, sodró történet, hiteles korrajz, a szereplők, jellemek pontos ábrázolása, a hiányzó láncszemekenél – hiszen nincs mindenről adat – fikció, de amúgy dokumentumokra, levelekre, egyháztörténeti tényekre alapozott írásmű: így lehetne röviden jellemezni Ursula Koch művét, amely eredetileg 1995-ben, nálunk pedig 1999-ben, Bóra Katalin születésének öt-századik évfordulóján jelent meg.

A regény magyar fordítójának, Fabiny Katalinnak a munkáján érződik, hogy öröm volt számára átültetni a szöveget.

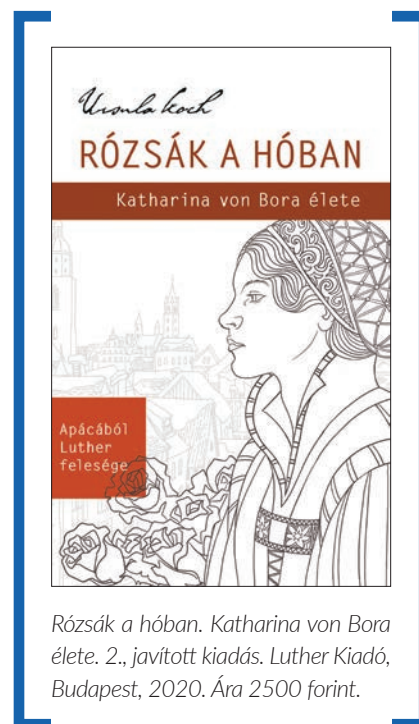
A konfirmandus korosztálytól felfelé minden generációnak élményt adó kötet életrajz, az egyik legnépszerűbb műfaj a könyvszeretők körében. Hiszen egy másik ember életébe belepillantva titkokról értesülhetünk, hétköznapi küzdelmek, győzelmek és vereségek részesei lehetünk, s ezekből tanulni lehet és érdemes. Ha pedig Luther Márton teológus, egyetemi professzor, a reformáció elindítója feleségének életéről van szó, akkor ez sokszorosan igaz!

Az olvasó ott lehet a nimbscheni zárdában, Torgauban, illetve Wittenbergben is, az egykori fekete kolostorban, ahol a család élt. Tanúi lehetünk az érzékeny, anya nélkül felnőtt, de apja hűgában, Magdalena von Borában – és Szűz Máriában – támaszt találó kislány növekedésének, zárdai szökésének, finoman épülő kapcsolatának az akkor már híres Luther doktorral. (Katalin tudta, mit vállal: házasságkötésük idején majd nyolc évvel vagyunk túl a tételek kiszövezésén.)

Szép, nehéz életbe pillanthatunk bele a regényben. Emlékezetes, ahogyan az író bemutatja Katalin zárdaéletét, hitét, testi-lelki érését, azt, ahogyan rezonál a falak közé bejutó lutheri tanokra, majd ahogyan feleséggé, háziasszonnyá válik Luther mellett. Feltárlanak Lutherék mindennapjainak részletei, velük lehet az olvasó gyermekeik születésekor, ünnep- és hétköznapijaikon. Luther levelezése és számos más feljegyzés révén Bóra Katalin és a Luther család élete a kor talán egyik legjobban dokumentált szelete. Kortörténeti adalékok gazdagítják a kötetet. Olvashatunk a korabeli, vissza-visszatérően pusztító pestisjárványokról, amelyek komor, fekete fellegként tornyosulnak a kor embereinek feje fölé. 2020-ban ezzel találkozni különösen is döbbenetes.

Figyelemre méltó, ahogy a könyv lapjain megelevenedik a korabeli Wittenbergnek és polgárainak élete; Reichenbachék otthona, ahol kezdetben Katalin otthonra lel, aztán a Cranach-ház, megismerjük Lucast, a festőt és feleségét, Barbarát. De Justus Jonas, Melancthon és Bugenhagen tiszteletes is megjelenik. A család asztalánál mindig sok az éhes száj, de Lutherék nem restek újabbakat befogadni; akár a tágabb család tagjait, akár a pestisben elárvultakat.

Tetszik, hogy az idő múlását lírai elemekkel érzékelteti a szerző. Nem hallgatja el a nehézségeket, kínokat, amelyekkel hősének szembe kellett néznie. Már a kötet indítása – Katalin monológja Luther halála után – megmozgatja az olvasó érzelmeit. Az utolsó lapokon a bal-

Rózsák a hóban. Katharina von Bora élete. 2., javított kiadás. Luther Kiadó, Budapest, 2020. Ára 2500 forint.

eset és a hazatérés leírása is fájdalmas, de szép.

Példakép lehet-e Bóra Katalin? Feltétlenül. Erről a könyv értékes tanúság. Korának szülötte, mégis van benne valami mai. Női minta minden keresztény feleség, családanya előtt. Felelősséggel és alázattal tesz eleget kötelességének, és felismeri férje küldetésének történelmi jelentőségét. Megmarad igit vérig nőnek, szeretetet ad és elfogad, könnyeket ejt két lánya halálakor, de Istennek soha nem fordít hátat.

Végül a könyv címeről ejtsünk szót! Egy álomra utal, amelyet Katalin még a zárdában látott, súlyos betegségéből lábadozva. Hogy kikről szólt, és miért illik a metaforikus kis történet Bóra Katalin és Luther Márton hitben-szeretemben leélt útjára – nos, azt a kedves olvasó megtalálhatja a könyvben. Annyit elárulunk: ahogyan ők ketten Istenbe vetett bizalommal vágtak vakmerőnek tűnő vállalkozásokba, úgy mi, mai Krisztus-követők is megtapasztaljuk: áldások, csodák nekünk is adatnak, érezhetjük életünkön a gondviselő atyai kéz nyomát.

■ S.-K. D.

Fehér karácsony

Húsvétkor a Covid-járvány első hulláma miatt – összhangban az állami döntésekkel – zárva voltak templomaink, megakadályoztuk. Egy gyülekezetünkhöz tartozó kedves, idős asszony meg is jegyezte, hogy sok mindent megélt az elmúlt nyolcvan esztendő alatt, de ilyent még soha. A 2020-as eseményeknek biztosan kiemelt helyük lesz a következő évtizedek történelemkönyveiben.

Ám mindez legalább annyira nyugtalanító, mint felemelő. Nem feltétlen jó ugyanis történelmi korban élni. Egészen más kellő távolságból visszatekinteni rá, olvasni róla vagy éppen szülők, nagyszülők emlékeit hallgatni, mint a saját bőrünkön megtapasztalni. Az ismeretlen mindig félelmet kelt, kizökkent a komfortzónából, új kihívások elé állít, de kétségkívül számos lehetőséget is magában rejt.

Tavasszal, amikor a mainál lényegesen több bizonytalanság övezte mindennapi életünket, volt egy gyakran emlegetett szlogen, amely valahogy így hangzott: „Maradjunk otthon, mondjunk le a húsvétról, hogy legyen karácsonyunk!” Valóban más volt az idejű húsvét, mint korábban megszokhattuk, mégsem kellett teljesen lemondanunk róla, hiszen az igazi lényegét és örömét a rendkívüli helyzetben is átélhettük. Ahogy az első húsvétról írt az evangélista: „Bár az ajtók zárva voltak, bement Jézus” (Jn 20,19.26), úgy jutott el ebben az évben is a korlátozó intézkedések ellenére a bezárt ajtók mögé a békesség örömhíre: „...valóban feltámadt az Úr.” (Lk 24,34) Nem voltak nagy ünnepek, családi összejövetelek, elmaradt a locsolkodás, de az evangélium megszólalt, és sokakat megszólított. Akinek volt füle, hallhatta, mit mond a Lélek a gyülekezetnek.

Azóta már a pandémia második hulláma zajlik. A számok lényegesen rémisztőbbek, mint a tavaszi hónapok idején, és már sokan meg is kérdezték tőlem, hogy ennek tükrében milyen lesz a karácsony. A pesszimistábbak így fogalmaztak: „Lesz-e idén egyáltalán karácsony?” Érezzük a kérdés mögött meghúzódó aggodalmat. Mégis azt hiszem, hogy az igazi karácsony ügyében nem az operatív törzs az illetékes, hanem egyedül Isten igéje.

Meglehet, hogy a húsvéthoz hasonlóan a karácsony is más lesz idén, és sokféle korlátozás nehezíti majd, de a lényegen ez semmit nem változtat! Meglehet, hogy amit máskor a sok giccs, a műfények, a külsőségek, a vásárlási láz, az emberkéz alkotta ajándékok, a fenyőfa eltakar előlünk, az ebben a nyomorúságos helyzetben még inkább felragyog. Karácsonykor ugyanis a legnagyobb ajándékot Istentől kapjuk. Karácsony nem egyszerűen a szeretet ünnepe, hanem Isten szeretetének ünnepe, aki megszületett Fiát adta értünk. E mennyei kincs nem pótolható mással, ráadásul személyválogatás nélkül mindenki részesülhet benne.

Nem vírusspecifikus felvetés ugyan, de szintén időről időre hallom, hogy mikor lesz végre fehér karácsony megint. Olyan, mint régen. Ha jó választ szeretnénk kapni, ne az időjósokra figyeljünk, hanem újfent Isten igéjére. Nem tagadom, számomra is hiányzik a hófedte táj, amely gyermekkoromban még hozzátartozott a

FRANCESCO BASSANO: KIRÁLYOK IMÁDÁSA (16. SZÁZAD MÁSODIK FELE)

decemberi esték hangulatához. A karácsony mégsem a frissen lehulló hótól, hanem a hozzánk kegyelmével érkezőtől fehér. Róla hirdeti szép énekünk: „Pázsitdombon üldögél, / Tarka nép közt hófehér.” (EÉ 536,1)

Jézus az egyedüli tiszta, az egyedüli fehér. És ő azért jött köztünk e bűntől szennyezett világba, hogy megtisztítson minket, és a maga népévé tegyen. Nem mi megyünk hozzá. Ő jön felénk. Ma is. Karácsony ott van, ahol Jézus megjelenik, és az evangélium megszólal. Ebben lehetünk mi eszközök, s ebben segíthetnek modern vagy kevésbé modern eszközeink: a telefonhívásokon keresztül is jóleső testvéri szó, az online lehetőségek, a postai ládába helyezett ígehirdetések, és így tovább... Babits Mihály a *Csillag után* című gyönyörű versében így ír:

Ülök életunt szobámban,
hideg teát kavarok...
Körülottem fájás-félés
ködhálója kavarog.

Kikelek tikkadt helyemből,
kinyitom az ablakot
s megpillantok odakint egy
igéretes csillagot.

A csillagot látva elképzelem, milyen jó volna mindent hátrahagyva elindulni, és mint rég a háromkirályok, csak menni, menni, menni... A vers azért csodálatos, mert bár a csillag után indul a költő, végül mégsem a jászolbölcsőhöz, hanem a golgotai kereszthez érkezik. Ezt az utat járja évről évre Isten népe abban a reményben, hogy nincs olyan mélysége a földi létnek, és nincs olyan sötét hely vagy elhagyatott zug e világban, ahová ne ragyogna be a betlehemi csillag fénye, és ne hirdetné az örömhírt: „Megszületett a Megváltó!”

Az *Ószövetség* egyik legszebb szava az *Immánuel*, amely azt jelenti: „velünk az Isten”. Ez a karácsony lényege. Őt magunk mellett tudni a legfélelmetesebb, ugyanakkor legfelemelőbb megtapasztalás.

Őaltala, ővele és őbenne idén sem marad el az ünnep, sőt fehér, igazán tiszta hófehér lesz.

■ WELTLER GÁBOR

Weihnachten – Was wird kommen?

Gerade in der Adventszeit und zu Weihnachten merken wir deutlich, dass sich die Welt um uns herum in den letzten Jahren und Jahrzehnten wesentlich verändert hat. Traditionen brechen ab, die Mobilität wächst, das Familienleben wird vor große Herausforderungen gestellt. Manche

Kirchenjahres, der oft mit dem Wunsch verbunden ist, das Verhältnis zu Gott und den Menschen neu auszurichten und dadurch einem Ideal, das nicht von außen erzwungen, sondern vielmehr innerlich erwünscht wird, zu entsprechen. Dem scheint nun einiges im Wege zu stehen...

Zunächst einmal scheint eine andere Fragestellung wichtiger zu sein. Statt der

sind, fühlen sich oft angegriffen und zu Unrecht benachteiligt. Menschlich ist es dann nachvollziehbar, dass sie anderen Vorwürfe machen und ihre Verzweiflung in dieser Weise zum Ausdruck bringen.

Uns muss gerade in dieser Zeit bewusst sein, dass diese Kritik auch die Kirchen trifft. Vor einigen Tagen hatte auch ich eine ernsthafte Auseinandersetzung mit jemandem in Wien, der nicht akzeptieren konnte, dass im November Gottesdienste nicht verboten wurden. Wieso darf ich nicht mit zwei Bekannten zum Heurigen gehen, wenn Gottesdienste mit 40-50 Personen weiter stattfinden dürfen? Statistisch gesehen verstehe ich sogar diesen Einwand. Zugleich wird mir die Frage wichtig, welchen Sinn es macht, gerade in der auf Weihnachten vorbereitenden Adventszeit weiterhin Gottesdienste und einige Veranstaltungen – wenn auch in reduzierter Form, was Dauer und Teilnehmerzahl anbelangt – anzubieten...

Ich erinnere mich gerne an eine Wortmeldung in einer Besprechung vor einigen Wochen. Wir haben eine schöne neue Konfigruppe mit 18 Jugendlichen gestartet und wollten mit den Konfis und ihren Eltern die Einzelheiten besprechen. An einem Punkt hat sich jemand von den anwesenden Eltern gemeldet und sich dafür bedankt, dass wir unter den gegenwärtigen erschwerten Bedingungen durch unsere Konfiarbeit zumindest in einem Bereich des Alltags eine Normalität herstellen. Tatsächlich kann das unser Beitrag sein, mit dem wir die Situation für unsere Konfis und vielleicht auch für ihre Familien etwas leichter machen können. Wir sehnen uns danach, möglichst viel von dieser Normalität auf das bevorstehende Weihnachtsfest übertragen zu können.

Die biblische Erzählung über den Kämmerer aus Äthiopien (Apostelgeschichte 8) berichtet von einer Begegnung des Apostels Philippus, der sich vom Heiligen Geist ermutigt einem hohen Beamten anschließt, ihm eine

FOTO: KURT MICHEL / PIXELIO.DE

Werte, die vor einiger Zeit noch wichtig waren, verlieren an Bedeutung, andere werden wichtiger. Dieses Jahr ist sowie so außergewöhnlich, gerade was Feiern und Gemeinschaft mit anderen Menschen anbelangt, und das spüren wir besonders in der Zeit, in der wir sonst auf Familientreffen, Urlaub und Begegnungen bedacht sind.

Vor allem wollen wir aber tatsächlich Weihnachten feiern. Fragen, die uns in dieser Zeit normalerweise beschäftigen, könnten lauten wie diese: Wer ist gekommen? Wer wird heute neu zu uns kommen? Christinnen und Christen in aller Welt erleben den Neubeginn des

Frage „Wer wird kommen?“ fragen sich viele: „Was wird kommen?“ Dies steht in diesem Jahr auch symbolisch für alles, was zwar berechtigt und durchaus wichtig ist, aber dennoch ablenkt. Es ist zu spüren, dass sich in der Gesellschaft Unsicherheit und teilweise Wut breitmacht, weil eine Planungssicherheit in Bezug auf berufliche Perspektiven und private Vorhaben einfach immer weniger gegeben ist. Die Lage wird noch schwieriger dadurch, dass die gesetzten staatlichen Maßnahmen verschiedene Menschengruppen unterschiedlich betreffen. Diejenigen, deren Existenzgrundlage und Lebensgestaltungswünsche mehr betroffen

FOTO: STEFAN HEERDEGEN / PIXELIO.DE

Textstelle des Prophetenbuchs Jesaja erklärt und ihn anschließend tauft. Der Bericht endet mit dem Satz: „Als sie aber aus dem Wasser heraufstiegen, entrückte der Geist des Herrn den Philippus und der Kämmerer sah ihn nicht mehr; er zog aber seine Straße fröhlich.“ (Apg 8,39) Die hier durch Philippus ermöglichte Begegnung mit Jesus Christus und der aus dieser Begegnung entstehende Glaube kann auch theologisch

beschrieben werden, hinterlässt aber ebenso deutliche Spuren im Leben eines Menschen. Diese Veränderung zu erleben gleicht einem Wunder, das sich zwar im Inneren eines Menschen vollzieht, aber auch von außen sichtbar ist.

Nun hat sich unser Auftrag als Christinnen und Christen auch in der Covid-Zeit nicht geändert. Der Arzt und Kabarettist Eckart von Hirschhausen schreibt: „Mehr Menschen würden vielleicht die

Botschaft von Jesus verstehen, wenn diejenigen, die an den Erlöser glauben, auch ein bisschen erlöster gucken würden.“ Das ist eine einfache Wahrheit. Es kann uns auch gelingen, wenn wir versuchen, zur eigentlichen Fragestellung der Weihnachtszeit zurückzukehren: Wer ist zu uns gekommen? Wenn wir die auch heute mögliche Begegnung mit Jesus Christus immer wieder erleben, dann können wir erfahren, dass er auch unsere Vorbereitungen auf Weihnachten segnen kann. Einen von ihm gesegneten restlichen Advent und eine schöne Weihnachtszeit wünscht Ihnen:

Ihr Pfarrer SZILÁRD WAGNER (Wien)

*Die Nacht ist vorgedrungen,
der Tag ist nicht mehr fern!
So sei nun Lob gesungen
dem hellen Morgenstern!
Auch wer zur Nacht geweinet,
der stimme froh mit ein.
Der Morgenstern bescheinet
auch deine Angst und Pein.*

*Dem alle Engel dienen,
wird nun ein Kind und Knecht.
Gott selber ist erschienen
zur Sühne für sein Recht.
Wer schuldig ist auf Erden,
verhüll nicht mehr sein Haupt.
Er soll errettet werden,
wenn er dem Kinde glaubt.*

(Jochen Klepper, 1937)

„In den letzten Jahren war es ja so, dass viele gesagt haben, Weihnachten stresst sie. Und dann denke ich, ja vielleicht entstresst Corona jetzt auch die Weihnachtszeit. Vielleicht können wir Weihnachten auch ein bisschen abspecken und fragen: Worum geht's? Es geht um die Geschichte der Geburt eines Kindes unter sehr schwierigen Umständen. Und die Engel sagen ‚Fürchtet euch nicht‘. Das ist eigentlich die relevante Botschaft, die gerade dieses Jahr doch hörbar ist.“

(Margot Käßmann)

„Mitten in den Dunkelheiten unseres menschlichen Lebens verkündet Jesus durch sein Leben die Nähe Gottes, die für immer bleiben wird. Er selbst ist das ‚wahre Licht, das jeden Menschen erleuchtet‘ (Joh 1,9). Diese Zusage gilt für jeden Menschen, zu allen Zeiten und an allen Orten dieser Erde.“

(Reinhard Marx)

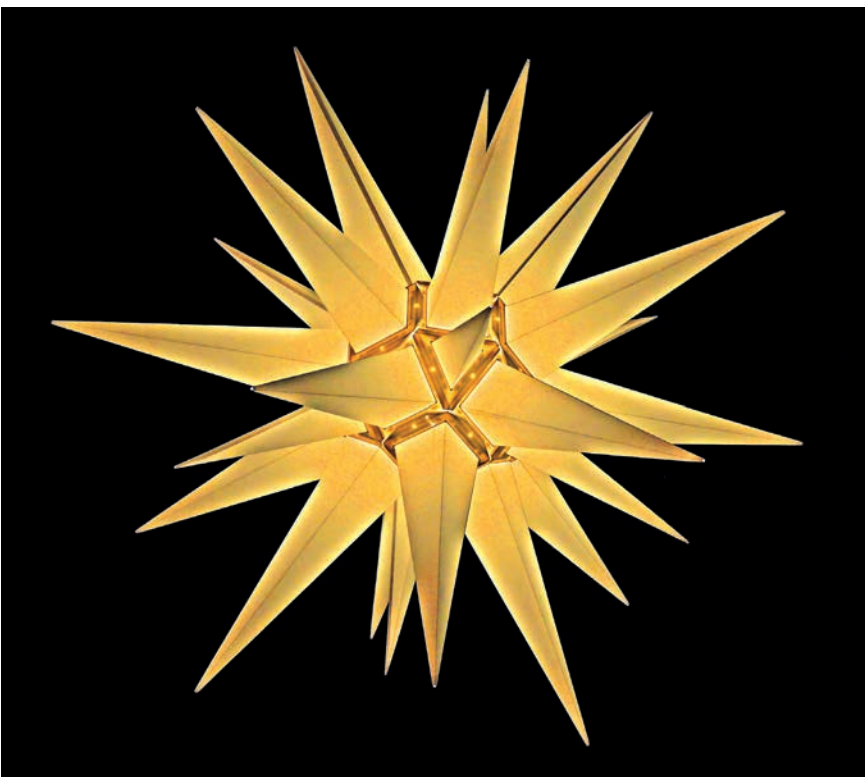

FOTO: RUDOLPHO DUBA / PIXELIO.DE

„...Zjavila sa milosť Božia, spásonosná všetkým ľuďom...“ (Tit 2,11)

Štedrý večer

Zamyslenie nad Božím slovom: 1Tim 3,16

V čom spočíva sila Vianoc? V tom, že ich zvesť nie je bájka, ale skutočný príbeh. Príbeh, v ktorom sa Boh stal blízkym človeku, aby nás naučil byť si blízkymi navzájom. Ježiš, vtelený Boh, je ten, kto na Vianoc mení ľudské srdcia. Čím je taký výnimočný? Je výnimočný, lebo v Ňom sa Boh zjavil v ľudskom tele. To je najväčšou záhadou, ktorú ľudia nedokážu prijať. Bol Ježiš skutočne Bohom?

JON MCNAUGHTON: VELEBÍME HO

Niektorí povedia: to nemôže byť pravda. Sami sa potom správajú, akoby boli bohovia. Lenže akékoľvek náhrady Boha nemajú silu meniť náš život k lepšiemu. Ježiš je výnimočný dokonajším životom. Ako pravý človek nemal v sebe nič, čo by Boha dráždilo, čo by bolo Bohu nepriateľské. Stal sa prototypom ľudskosti.

„A uverili v Neho“, pokračuje Pavel v opise Ježišovej výnimčnosti. Kto sa dostane do Kristovej blízkosti, kto spozná Kristove pravidlá lásky, ten pochopí, že On nás neklame. V Kristovi to s nami Pán Boh myslel úprimne a vážne. Napokon bol Ježiš vzatý do slávy. To posledné akoby bolo pre nás stratou. V skutočnosti je to pre nás ziskom. Ježiš sa narodil, prežil život, ktorý je slávny aj 2000 rokov po Jeho odchode. Ale On dodnes žije tam, kam pozýva aj nás. A pozýva nás byť vyslancami neba na zemi, ako On bol veľvyslancom nebeskej lásky medzi nami. Prijmeme toto poverenie. Budme vyslancami lásky Pána Ježiša Krista. Tak sa sila vianočných sviatkov preniesie do sveta.

Budeme ľuďmi, ktorým vianočná radosť trvá dlhšie ako týždeň pred sviatkami. Budeme ľuďmi, ktorí žijú ľudský život. To všetko v nás spôsobí narodený kráľ lásky, spravodlivosti, pokory a tichosti. Vyvšíme Ho vo svojich srdciach na najvyššie miesto, lebo Mu patrí.

■ MGR. JÁN VELEBÍR, *ev. farár na Slovensku*

1. slávnosť vianočná

Zamyslenie nad Božím slovom: Gal 4,4-7

Mnohí čitatelia Biblie, ktorí prvýkrát čítajú List Galatským, sú prekvapení jeho ostrým tónom. Táto epištola nie je tým „mliekom“, o ktorom hovorí apoštol Pavel ako o učení pre začiatníkov, ale je už „tuhou stravou“, na strávenie ktorej je nutné už niečo o Biblii a teológii vedieť.

List Galatským je uholným kameňom, ktorým sa láme teológia Starej zmluvy zákona Hospodinovho do teológie zmluvy Novej o príchode Pána Ježiša Krista. Išlo tu o veľa, o pochopenie podstaty kresťanstva, o jeho jedinečnosť, ktorou sa líši od všetkých ostatných náboženstiev. Kto číta List Galatským, musí si uvedomiť, že číta dejiny vrcholiaceho a vášnivého teologického zápasu apoštola Pavla o evanjelium. To je príčina nalievavého tónu, ktorý zaznieva z tejto epištoly. Rovnako nalievavo oslovuje táto epištola aj nás v súčasnosti. Aj do týchto vianočných sviatkov nám prináša čisté evanjelium a pozýva nás k novému životu.

Veď aj my, podobne ako starozmlúvny ľud, si často hovieme vo svojej duchovnej pohodlnosti, ktorá nám zachraňuje poznať plnosť synovstva Božieho. Vianočné rozjímanie nad jasličkami

Jezulatka je pekná a upokojujúca. No drevo jaslí stalo sa i drevom kríža. Aj to musíme prijať, aby sme neboli len jednorazovými vianočnými kresťanmi. Byť synmi Božimi je nesmierna výsada a dar z milosti Božej. No syn nemá len výsady a práva, ale i zodpovednosť a povinnosti. Len príchodom Božieho Syna, a nie žiadnou našou ľudskou zásluhou, aby sme sa nimi nestali. Je to podobné, ako s našim ľudským synovstvom, ktoré nemôžeme ovplyvniť, lebo je dané rozhodnutím našich rodičov.

Každý pokrstený kresťan sa stáva synom Božím, otázkou však je, akým bude. Môžeme sčasti ovplyvniť to, či budeme synmi dobrými alebo mánotratnými. Kalvinistická teológia je presvedčená, že charakter nášho synovstva je vopred daný predestinovaným. My evanjelici však pripúšťame aj našu ľudskú spoluúčasť v procese spásy a zodpovednosti za to, či sme alebo nie sme dobrými synmi Božimi.

Ďakujeme preto nielen tieto vianočné sviatky, ale i každý deň narodenému Pánovi Ježišovi Kristovi za výsadu môcť Pána Boha osloviť „Otče“ a očakávať to najväčšie dedičstvo – spásu v kráľovstve Božom. Amen.

■ MGR. JÁN LACHKÝ, *ev. farár na Slovensku*

Vianočná radostná zvesť

„Ale anjel im povedal: Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu...“ (Lk 2,10) „Ajhľa, panna počne a porodí syna a dajú Mu meno Emanuel, to v preklade znamená: Boh s nami.“ (Mt 1,23) Keď píšem to zamyslenie, sme v ťažkom období: v období pandémie spôsobenej koronavírusom. Ľudia majú strach. Nevedia čo bude zajtra a pozajtra. Cítia neistotu.

Na jar sme museli zavrieť školy a kostoly. Teraz máme skoro podobnú situáciu. Možno, že viac ľudí teraz hľadá odpoveď na svoje otázky a aj Pána Boha. Ak sa nám darí, zabúdame na Pána Boha, zabúdame na druhých. Hospodina začíname hľadať až vtedy, keď nastanú problémy. Počas jarnej pandémie mali mnohí chuť prísť do kostolov, ktoré však museli byť zatvorené. Ale napriek zatvoreným kostolom Pán Boh na nás nezabudol. On na nás nikdy nezabúda. Vie o nás, vie o našich ťažkostiach a biedach. Sme všetci dôležití pre nášho Hospodina. „Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho.“ (Jn 3,16)

Je to plán záchranný nás, hriešnych a nehodných, pre život večný v kráľovstve Božom. Pán Boh je stále s nami. Nemusíme sa báť. My veriaci ľudia sa môžeme vždy spoliehať na nášho Pána. Môžeme Mu vždy pevne dôverovať, dúfať v Neho v každom čase. „Moje oči sú upreté vždy na Hospodina, lebo On vyslobodí mi nohy z osídla,“ hovorí žalmista v 25. žalme. My ako veriaci môžeme vidieť svoje životy v mocných a milostivých rukách nášho Pána. V čase nebezpečenstva to pre nás znamená istotu a pokoj. Nemusíme sa teda báť. Sme sa spoľahnúť na milostivého Pá-

na Boha, ktorému na nás záleží a ktorý nám v Ježišovi Kristovi preukázal svoju nesmiernu, nekonečnú lásku. On nás neopúšťa.

Zo Starej zmluvy dobre poznáme príbeh o Jozefovi. Aj on mal veľa súžení. Ale Pán Boh bol s ním vo všetkom a pomáhal mu. Ani Jozefa neopustil, nakoniec ho zachránil. Pán Boh koná v čase, v ktorom to On uzná za vhodné. V živote veriaceho človeka sa nič nestane „náhodou“. Apoštol Pavel píše: „A my vieme, že milujúcim Boha... všetky veci slúžia na dobro.“ (Rm 8,28) On, náš Pán je mocný a milosrdný. On má všetky veci vo svojich rukách. On môže aj „ponížiť“ a aj „povýšiť“ všetkých ľudí. My teda vždy pevne verme, dôverujme nášmu Pánovi. On nás neopustí. Aj v týchto ťažkých časoch chce nás požehnať, sprevádzať a zachrániť ako svoj ľud. Náš Pán je vždy je s nami a aj zostane s nami. Veď to zaslúbil svojim učeníkom: „Ajhľa, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta.“ (Mt 28,20b) Buď Mu za to všetko chvála a sláva! Amen.

■ HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ

Modlitba. Náš drahý Pane, ktorý si Pánom celého sveta! Buď Ti chvála za všetko! Buď Ti chvála za to, že si mal vždy dobré plány, ktoré sa aj uskutočnili. Ďakujeme Ti, že môžeme vždy veriť, dôverovať v Teba, veď Ty nás neopúšťaš. Ďakujeme Ti za svojho jednorodného Syna Ježiša Krista, ktorý všetko spravil pre nás, pre naše spasenie. Odpusť nám, keď zabúdame na Teba a na Tvoje divné skutky. Prosíme, požehnaj nás všetkých živou nádejou v Teba, aby sme verne kráčali po svojej ceste, dobre vediac, že Ty si vždy s nami, ako si to zaslúbil, až do večnosti pripravenej nám v nebesiach. Vypočuj nás náš drahý Pane, na tvoju večnú slávu! Amen.

A hegyen innen

Volt egyszer valahol a világon egy domb, annak a tövében élt egy nyáj. Sok-sok juh és bárányka tartozott bele. Egy Miká nevű pásztor terelgette őket. Szép helyen laktak, jó füves réten legelhettek, friss vizű patakokból ihattak. Még egy picit a hegyeket is láthatták, ha elsétáltak a rét szélére. Ott volt egy kis emelkedő, a Messzilátó-domb. Persze a bárányok általában inkább a mélyebb helyeken legeltek, hiszen ott volt vízenyösebb a talaj és dúsabb a fű. De mindig akadt közülük egy-egy, aki tudni akarta, mi van a réten túl, és ezek mindig innen, a dombról bámultak a messzeségbe.

Miká régóta volt pásztor, sok mindent látott már. Tudta, hogy kíváncsi juhocskák mindig akadnak. Ezek fölsszaladnak a domb tetejére, csodálkoznak egy kicsit, aztán visszafutnak a társaikhoz. Igen, már tudják, mi van a távolban: a hegyek. Most mégis aggódva figyelt. Egy kis pettyezetett bundájú bari, Bundás állt a dombon hosszú percek óta, és keservesen bégetett. Miká jó pásztor volt, megértette a bégetésből a bárány szomorúságát, odasietett hát hozzá, és leguggolt mellé.

– Mi bánt, kicsikém? Szépen süt a nap, friss a patak vize, ízletes a fű a réten. Mire vágysz még? Miért nézed olyan vágyakozva a távoli hegyeket?

– Beee, én csak azt szeretném tudni, mi van a hegyeken túl – hajtotta le a fejét szégyenlősen a bárány.

– Ó, ó! – legyintett Miká. – A hegyeken túl a nagyváros van, Jeruzsálem. Nem bárányoknak való vidék az. Örülj, hogy itt élhetsz, ennél jobb helyet nem is kívánhatnál magadnak, hidd el.

– Meeeglehet! Mégis annyira szeretném, ha a fűvön meg a réten kívül mást is láthatnék – lógatta a fejét a kis bari.

– Mást? – csodálkozott Miká. – Mi mást, kis butám? Ami ezen kívül van, azt nem a mi szegénységünkhöz mérjük. A király palotájába aligha engednének be bennünket. Nemcsak téged, hanem még engem is kinevetnének ott. Higgy nekem, és ne vágyakozz túl nagy dolgokra, Bundás!

A barika a fejét ingatva sétált vissza a társaihoz, de alig telt el pár perc, már megint a Messzilátó-domb tetején állt, és csak nézett szomorúan a távolba. Kis szívének nem tudott parancsolni. Olyan nagyon vágyott rá, hogy többet láthasson a világból.

Telt-múlt az idő, a szép nyár lassan őszbe hanyatlott, s jött a tél is, amely ezen a vidéken nem volt annyira dermesztően hideg, inkább csak borongósabb a kevesebb napsütés miatt. Egy napon Miká pont a pataknál itatta a nyáját, amikor egy szép, derék fiatalember megszólította:

– Békesség, atyafi! József vagyok, a gazda másik pásztora. Azt üzeni neked, hogy menj be a faluba, mert összeírás van. Mindenkit megszámolják a császár parancsára, még te sem maradhatsz ki. Indulj, nehogy megüsd a bokádat, ha nem engedelmessz a parancsának.

– Ejha! De nagyot nőttél József! Ismertem a nagyapádat, hasonlítasz rá nagyon, de nem hittem volna, hogy már pelyhedző állú legény vagy! No, de ha a gazda küldött, bizonyosan fontos az ügy. Indulok is nyomban, napestig megfordulok. Vigyázz addig a nyájra, mint a szemed világra!

– Úgy lesz, Miká bátyó, ne aggódj miattuk! Csak siess vissza estére. Nekem valahogy szokatlan még idekinn az éjszaka. Remélem, már itt leszel, mire lemegy a nap.

Miká szaporán szedte a lábát. Bundás mégis utolérte, és lihegve kérlelte:

– Vegyél feeeel! Vigyél eeeel magaddal, jó gazdám! Meglásd, nem leszeeek terhedreee az úton.

– Ugyan már, kicsikém! Mi ez a butaság?! – korholta a pásztor. – Magam se szívesen hagyom el a rétet, nem való teneked a füves mezőkön túli vidék. Hidd el, ami fontos a világból, azt itt is látni fogod belőle.

Bundás csalódottan ballagott el. Kis bárányszíve mélyén érezte, hogy hiába édes a fű, hűvös a patak, vágyik valamire, maga sem tudta volna megmondani, mire. Talán arra, amiről Miká énekelt, amikor jókedve volt. „Mint a szarvas a hús forrásra, úgy kívánkozik a lelkem hozzád, Istenem!” Bánatában hát ezt a dalt forgatta a fejécskéjében ő is. Bár nem értette pontosan, de úgy képzelte el, hogy Isten olyan lehet Mikának, mint amilyen őneki a pásztor. Biztonságot adó, gondoskodó, megbízható, aki után érdemes menni.

Miká közben csak ment, ment keresztül a réten, messze tovább, el a kis faluig, Betlehemig. Ott pedig békésen beállt a kigyózó sorba, sejtette, hogy ott kell őneki is várakozni, ahol a többieknek. Sok időbe telt, míg végzett, már alkonyodott, amikor visszaindult. Haj, teringettét, de fáradt volt! Sajgott a lába meg a dereka, de nem törődött vele, eszébe jutottak a juhái, nem is tudott másra gondolni. Az éjszaka veszélyt is hozhat. Ez a József fiatal legényke még. Nehogy megrémüljön, és veszni hagyja valamelyik juhát! Szaporázta hát a lépteit hazafelé.

A falu szélén tanácstalankodó fiatal párra bukkant.

– Ej, hát kendtek meg mit keresnek itt, ahol a madár se jár? Hiszen errefelé már fogynak a házak, nem kellene a szállásra igyekezniük? – szólította meg őket kedves korholással Miká.

– Mennénk mi szívesen, csak hogy nem fogadtak be bennünket – szólott szomorúan a férfi. – A feleségem mindenórás, bármikor világra jöhet a gyermek. No meg szegények is vagyunk, nem tudunk drága pénzen szép szobát bérelni magunknak. Mindenholnan elküldtek bennünket.

– Ej, kutya világ! – csóválta a fejét Miká. – Bizony, szívesen segítenék, ha tudnék, de magam is szűkösen élek. Pásztor

vagyok, és csak egy kis barlangistállóban szoktam meghúzni magamat ott a jószág mellett esténként, ha csípős a hideg. Na de hát oda mégsem vihetek vendéget. Hogy is nézne az ki!

– Jóember, ne mondjon semmit – nyöszörgött keservesen a fiatalasszony. – Mutassa gyorsan az utat!

Miká megértette, hogy most nincs idő más helyet keresni, és megszaporázta a lépteit. Magában arra gondolt, milyen jó, hogy éppen a napokban cserélte a szalmát, legalább azon kényelmesebben elpihenhet ez a két Isten árvája. Aztán ahogy beszédbe elegyedett velük, még megtudott ezt-azt az úton. Nem ismerte a várost, ahonnan jöttek, de ahogy beszéltek, megsejtette, hogy mekkora út lehet mögöttük. Az istálló közelében már majdnem futottak, mert a kicsi gyermek erősen jelezte, hogy érkezne. Miká zavarban volt, hogy nem tud segíteni. Csak a számárról emelte le a verejtékező nőt, és magában azért imádkozott, hogy a szülésnél minden rendben menjen.

Ahogy biztonságba helyezte a vendégeit, igyekezett a rétre az övéihez. Már messziről látszott, József mennyire megkönnyebbült, hogy nem kell egyedül tölteniük az éjszakát. A juhot egy csomóba terelte. Középen voltak a kicsik és gyöngék, körben az erős szarvú, izmos kosok bástyája védelmezte őket. Miká meg is dicsérte a legényt. Az ezercsillagú éjszakai ég alatt jóízűen elfogyasztották a pásztorok mindennapi vacsoráját.

A sötétség búraként borult a világra, lassan álomra hajtotta a fejét minden juh. József is elbóbiskolt, csak Miká számolta meg még egyszer a nyáját. Mindegyik bárány jól volt, megvolt, és ettől mindjárt jobb kedve is kerekedett. Éppen ő is a karjára hajtott a fejét, amikor Bundás odasüندörödött mellé.

– Ej, Bundás! – suttozta Miká. – Na, gyere.

Aztán hallgatta a bárány szuszogását, és a kis életre gondolt, aki azóta talán már meg is született a barlangistállóban.

A puha sötétségbe ekkor mint a villám, úgy hasított bele a fényesség. Mennyei seregek sokasága töltötte be az eget, és Isten dicsőségéről énekelt hatalmas és szépséges hangon. Miká

nem értette, hogy mi történik vele. Talán álomnak is hiszi az egészet, ha oda nem húzódik hozzá reszketve József.

– Mi ez, bátya? Itt ilyen muzsika szól éjszakánként?!

– Jaj, fiam, ne kérdezz semmit! Isten dicsőségét látjuk! Talán meg se érzük a reggelt – suttozta Miká remegve.

Az egyik angyal mégis meghallhatta, mert zengő hangon szólt hozzájuk:

Ne féljetek, pásztornépek!
Örömhírt hoztunk tinéktek!
Megszületett a Megváltó,
minden bűntől szabadító!
Itt, a Dávid városában,
egy kis rongyos istállóban.
Megláthatja szemetek,
jászolban egy kisgyerek,
olyan, mint a többiek,
s a világnak üdve lesz!

Az angyalok éneke még a fülükben zengett, a fényesség után még dörzsölgették a szemüket, de Bundás már sürgölődött is körülöttük.

– Jaj, jó gazdám, meeenjük, nézzük meg a gyermeket! Végre én is csudát látok, nem csak azt a nagy hegyeeet!

Miká és József még szédültek a hatalmas tüneménytől, de a szívük repesett, a kisbárány meg ott ugrándozott körülöttük. El is indultak, el is mentek egészen az istállóig, s ott megpillantották a kis Jézust bepólyálva, jászolba fektetve. Megmengette a szívüket, amit láttak, és a remény, hogy szemtanúi lehettek az érkezésének. Hogy éppen ők, a kicsik, szegények, elfeledettek kapták ezt ajándékba.

És Bundás már tudta, hogy az, amire vágyott, nem messze van, nem a hegyen túl, nem a nagyvárosban, hanem idejött – egészen közel hozzá. ■

AJÁNDÉKOZZON EVANGÉLIKUS ÉLET-ELŐFIZETÉST!

Bolt.lutherkiado.hu/kiadvanyok/folyoiratok

A nyomtatott lapot és a digitális formátumot egyaránt megrendelheti kiadónk webáruházában.

Luther Kiadó: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Telefon: + 36 1 317 5478 • +36 20 824 5518

E-mail: kiado@lutheran.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a nyomtatott Evangélikus Élet magazint példányban

egy évre

fél évre

negyedévre.

(Kérjük, jelölje be a kiválasztott időszakot.)

Az előfizető neve:

Kézbesítési címe:

Ha ajándékba szánja az előfizetést, a megajándékozott(ak)

neve(i):

kézbesítési címe(i):

.....

alíírás

Kérjük, a kitöltött megrendelőlapot küldje vissza a Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. címre.

Itt állok

Evangelikus kezdeményezés Luther wormszi kiállítására emlékezve

Evangelikus lelkészek egy csoportja weboldalt készített IttÁllok.hu néven azzal a céllal, hogy segítsen emlékezni Luther Mártonnak a Szentírás melletti bátor és világformáló kiállítására. A történelmi eseménynek a wormszi birodalmi gyűlés résztvevői lehettek a tanúi 1521-ben.

„A lutheri életút szempontjából 1517-ben a 95 tétel kiszöge-
lése csak a küzdelem nyitánya volt, a tetőpontját 1521-ben
Wormsban, a birodalmi gyűlésen érte el. Luther Mártonnak az
itt elmondott szavai az evangelikus identitás számára az origót
jelentik, olyan csúcspontot és fordulópontot, amely a későbbi
eseményeket és fejlődési irányt visszavonhatatlanul megha-
tározta” – mutatott rá a weboldal egyik megálmodója, Győri
Tamás József evangelikus lelkész.

Különböző generációkat és többféle látást, kegyességi irány-
zatot képviselő lelkésztársaival együttműködve hozta létre az

kampányunk 2020. reformáció ünnepétől 2021 húsvétjáig, illetve
április közepéig, az ötszázadik évfordulóig tart.”

A honlapon olvashatjuk: „Természetesen lényeges és szük-
séges, hogy például egy népszámláláson megvalljuk az evangé-
likus egyházhoz mint szervezethez való tartozásunkat. Azonban
ez még nem elegendő, hiszen nem sokat ér, ha vallomásunk
jelentése számunkra nem teljesen világos. Ezért fontos az is,
hogy újra és újra hitünk tartalmára is figyeljünk. Az evangéli-
kus hit fókuszpontjában – Luther Márton óta – eredendően a
Szentírás áll mint Isten kinyilatkoztatott Igéje, mely teljes egé-
szében biznyságtétel Jézus Krisztusról. Ez az
evangélium: örömhír Jézus Krisztusról – erről
nevezzük evangelikusnak magunkat. Az evan-
gelikus hitéletben a Szentírás olyan alapvető
szerepet tölt be, hogy nélküle mint központi
alap nélkül nem maradhat meg az egyház. El-
engedhetetlen ezt újra és újra tudatosítani,
mert ez a gyökér tartja a fát.”

Ennek nyomán a honlapon egy külön me-
nüpontban (*Evangelikus hitéletünk*) gyűjtötték
össze azt, hogy egyházi életünk megnyilvá-
nulásában miként áll ma is a középpontban
Isten Igéje. A honlap készítői arra törekedtek,
hogy olyan megfogalmazások kerüljenek ide,
amelyek egyházunk népe számára általáno-
san ismerősek lehetnek. Az egyes pontokat
itt Luther Mártontól vett idézetek egészítik ki,
leginkább a *Kís*, illetve a *Nagy kátéból*.

A honlap fejléce érdekes grafikai elemeket
is tartalmaz. Az „Itt állok” logóban például nemcsak a mozifilm-
ben Ralph Fiennes által alakított Luther-figurát fedezhetjük fel – mint
a reformátor egyik kortárs megjelenését –, de a kiemelt K betű
arra az ikonra is emlékeztet, amellyel a videójátékokban a filmek
elejére lehet visszaugrani. Ez az oldal ugyanis vissza akar vezetni
a kezdetekhez. A honlap arculatában a piros szín a reformáció
tüzére utal, míg a fekete az ünnepélyességet akarja megidézni.

„Szeretnénk, ha az oldal interaktív lenne: a látogatók elol-
vasnák a tartalmakat, elgondolkodnának ezek igazságán, csat-
lakoznának a kezdeményezéshez, és ezzel saját identitásukban
is megerősödnének” – mondta Győri Tamás József. A kezdemé-
nyezéshez az aláírásukkal eddig csatlakozók névsora már olvas-
ható a honlapon, de ki-ki a későbbiekben is bármikor aláírhatja
a nyilatkozatot.

■ H.-B. Zs.

oldalt azért, hogy a történelmi esemény közelgő ötszázadik év-
fordulójára készülve – a múltba tekintés mellett a látogatókat
aktivitásra is buzdítva – erősíthessék az evangelikus örökséget.

„Luther Márton wormszi kiállása kapcsán gyakran csupán arra
emlékszünk, hogy a lelkiismeret szabadságának egyik jelentős,
első megnyilvánulása. Pedig Luther lelkiismerete nem egyszerűen
szabad volt, hanem az Isten Igéjéhez kötve volt szabad. Számára
Isten Igéje volt az egyedüli és végső tekintély, mindent ez alá
rendelt, ez határozta meg a cselekedeteit, ezért nem vont a vis-
sza tanait sem a pápai, sem a császári tekintély előtt. A fellépése
nyomán születő felekezet egyik fontos öröksége ezért éppen
ez: Isten Igéje került újra a középpontba – magyarázta a lelkész.
– Mi azzal szeretnénk megünnepelni a jövőre esedékes jelentős
évfordulót, hogy minél többekkel együtt ünnepélyes nyilatkozat-
ban valljuk meg, hogy osztozunk a reformátor hitében. Aláírási

Karácsonyi üzenet külhonba

Adventi üzenetet intézett az anyaország határain kívül élő magyarokhoz a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke. Fabiny Tamás videóra rögzített december 2-i köszöntése megtekinthető a *YouTube-on*, a *lutheranhu* csatornán is.

„Jó, ha tudjátok, hogy [...] gondolunk rátok, és imádkozunk értetek, akik a Kárpát-medencében, Európa-szerte vagy a tengeren túl magyarként és keresztényként éltek. Szeretnék biztosítani arról, hogy fontosak vagytok a számunkra, és tudjuk, hogy ti is sokat hazagondoltok. Karácsony idején különösen is jó volna találkozni, de legalább így legyünk egyek: az örömuzenet hallgatásában” – fogalmazott az elnök-püspök.

Fabiny Tamás a Jézus születéséről tudósító evangéliumok három elemét kiemelve – a többi között – rámutatott: „Nem tudjuk, meddig tart a kegyelem esztendeje. Ezért amíg időnk van, rendezzük kapcsolatunkat egymással, és rendezzük kapcsolatunkat az Úristennel.” Végül az elnök-püspök az Istennel való személyes kapcsolat jegyében kívánt áldott karácsonyt az anyaország határain kívül ünnepekre készülők számára.

Forrás: Északi Evangélikus Egyházkerület

Idegenbe vitt otthonmorzsák

Lelkészi búcsúvétel és beiktatás Svédországban

Harmincegy évi szolgálat után búcsút vettek nyugdíjba vonuló lelkészüktől a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség tagjai. Molnár-Veress Pál utódját, dr. Pócze István megválasztott lelkészt november 28-án Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke iktatta be hivatalába a strängnäsi dómban tartott zártkörű istentiszteleten. Az alkalomhoz kapcsolódott a hagyományos megemlékezés az 1956-os eseményekben való részvétele miatt kivégzett Sass Kálmán érminályfalvi református lelkészről a Mártírok kápolnájában.

Összesen nyolc fő lehetett jelen – a svédországi járványügyi korlátozások miatt – az ünnepi alkalmon az impozáns strängnäsi dómtemplomban. A gyülekezet tagjai otthonról, élő internetes közvetítés segítségével követhették az eseményeket.

A rendhagyó istentisztelet kezdetén a házigazda strängnäsi egyházközség prépóstja, Christofer Lundgren, valamint dr. Sebestyén Gábor, a Svédországi Magyar

Protestáns Egyházi Közösség (Smapek) főfelügyelője köszöntötte az online és offline résztvevőket. A kántori szolgálatot Pócze Barnabás másodéves teológushallgató végezte.

Bárhon élünk, Isten közelségében megélhetjük az otthon minden örömét – hangsúlyozta 1Móz 28,10–19 alapján tartott prédikációjában Szemerei János, hozzátéve, hogy a Svédországban élő magyarok

Online ülésezett egyházunk zsinata

Tekintettel a koronavírus miatt kialakult járványhelyzetre, a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata novemberben online tartotta meg hatodik ülészakát. A jelentések meghallgatása után a testület – a többi között – elfogadta egyházunk jövő évi költségvetését is.

A testület tagjai elfogadták a korábbi, ötödik ülészak jegyzőkönyvét. Tudomásul vették a májusi véleménynyilvánítás, illetőleg a szeptemberi távolléti szavazások eredményét, továbbá a törvény-előkészítő bizottság, a teológiai bizottság, valamint az ügyrendi bizottság elnökének beszámolóját. Elfogadták Hafenschner Károlynak, a zsinat lelkeszi elnökének, Abaffy Zoltánnak, a zsinat nem lelkeszi elnökének, valamint Fabiny Tamás elnök-püspöknek és Pröhle Gergely országos felügyelőnek az éves jelentését is.

Hasonlóképpen elfogadták a többi országos tisztségviselőnek – az országos

ügyésznek, az országos bíróság elnökének, illetve az országos számvevőszék, a diakóniai bizottság, az egyházzenei bizottság, az evangelizációs és missziói bizottság, az építési és ingatlanügyi bizottság, a gazdasági bizottság, az ifjúsági és gyermekbizottság, a gyűjteményi tanács, a nevelési-oktatási bizottság, a sajtóbizottság elnökének és az országos Gusztáv Adolf segélyszolgálati ügyvivőnek, valamint a protestáns tábori püspöknek – az éves jelentését.

Törvényalkotási jogkörében eljárva a zsinat elfogadta a Magyarországi Evangélikus Egyház 2021. évi költségvetését. Határozatot hoztak a küldöttek arról, hogy

támogatják az országos presbitérium azon döntését, amely az úrvacsora évét meghosszabbítja egészen 2021. október 31-ig.

A püspöki tanács határozatának megfelelően a zsinat – többségében – támogatta a konfirmáció előtti úrvacsoravétel lehetőségének szabályozott bevezetését. Ezzel kapcsolatban részletes útmutató elkészítésére kérték fel a püspöki tanácsot, a törvény-előkészítő bizottságot pedig a szükséges törvénymódosítás előkészítésére. A zsinat elfogadta a *Liturgikus könyv* 2. és 3. kötetét, és támogatta a kiadását.

Az online szavazáson elfogadta a testület a gyülekezetplántálási program végrehajtásáról szóló éves jelentést. Végül, de nem utolsósorban a zsinati tagok tudomásul vették az evangélikus kórház projektjéről készült beszámolót.

■ – HORVÁTH-BOLLA –

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösséghez Svédországon belül tizenhárom gyülekezet tartozik, továbbá a Finnország fővárosában (Helsinkiben) és Észtország fővárosában (Tallinnban) élő magyar közösségek. A skandináv diaszpórában élő körülbelül negyvenezer főnyi magyarságból mintegy ötezen kapcsolódnak valamilyen módon a szervezethez.

között végzett lelkési szolgálat is azért fontos, mert egy kis „otthonmorzsát” visz a távol élőknek. „Az otthonmorzsáknak erőt adó jelentősége van: az Isten ígéje körüli közösség az embereket felemelheti, mindennapjaikat örömmé teheti” – fogalmazott a püspök.

Mivel Molnár-Veress Pál nem tudott személyesen jelen lenni az istentiszteleten, búcsúzó szavait Sebestyén Gábor olvasta fel, majd méltatta a nyugdíjba vonuló lelképásztor hosszú évtizedeken át hűséggel végzett szolgálatát. A főfelügyelő bemutatva azt a díszoklevelet is, amelyet a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség gyülekezetei készítetttek Molnár-Veress Pál munkájának elismeréséül.

Eichhardt Sándor helsingborgi presbiter, illetve a finnországi magyar gyülekezet felügyelője, Nagy Gábor köszöntőlevelének felolvasása után következtek az új lelkész beiktatásának ünnepélyes pillanatai: Szemerei János püspök Isten áldását kérte a korábban a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület kötelékében szolgáló kollégájára.

„A változó világban a változatlan krisztusi értékrendet kell megélnünk és hirdet-

nünk” – mondta Zsid 13,8 alapján tartott beköszönő igehirdetésében Pócze István. Szolgálatának célját – gyermekkori élménye alapján – így fejezte ki: „Isten kegyelmét és megváltó szeretetét szeretném közvetíteni, ahogyan még egy törött tükördarab is visszatükrözi a nap sugarát.”

A „szószékfoglaló” prédikáció után Sebestyén Gábor köszöntötte frissen beiktatott elnöktársát, és átadta neki a beiktatási oklevelet. A főfelügyelő felolvasta a levélben érkezett köszöntéseket. A Nyugat-európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat részéről Lázárné Zahn Dalma-Enikő lelkési elnök és Békássy N. Albert világi elnök fejezték ki jókívánásaikat, a magyarországi szolgatársak közül pedig Gyarmati István nyugalmazott lelkész üdvözölte Pócze Istvánt.

Elküldte köszöntő szavait a magyar közösségnek dr. Müller Adrien, Magyarország stockholmi nagykövete is. Üzenetében elismeréssel illette Molnár-Veress Pálnak a diaszpórában élő magyarságért

végzett kitarító, lelkes szolgálatát, gratulált Pócze István hivatalba lépéséhez, a magyar közösségtől pedig azt kérte, hogy szeressék és segítsék új lelkészüket.

Az istentisztelet zárásaként a jelenlévők átmentek a 20. század mártírjainak emléket állító kápolnába, ahol Sebestyén Gábor főfelügyelő Szemerei János püspökkel együtt elhelyezte az emlékezés koszorúját az 1956-os eseményekben való részvétel koholt vádjá miatt 1958. december 2-án kivégzett Sass Kálmán érmihályfalvi református lelkész emléktáblájánál.

■ ADÁMI MÁRIA

Sebestyén Gábor főfelügyelő, Szemerei János püspök és Pócze István lelképásztor

Dr. Pócze Istvánt 1993-ban ordnálta D. Szebek Imre püspök. Segédlelkési éveit Nagyalásnyban és Dabronyban töltötte, majd 1996-tól Bakonyszombathelyen volt helyettes lelkész. 1998-ban lelkészéül választotta a Körmenyi Evangélikus Egyházközség. 2003 és 2006 között tábori lelkési szolgálatot végzett a Magyar Honvédség kötelékében. 2007–2014 között a nemeskéri gyülekezet helyettes lelkési tisztségét látta el. 2017-ben teológiai doktori fokozatot szerzett a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karán. Értekezését *A szenvedés teológiai megközelítése a lelkigondozás kontextusában* címmel írta. 2018 őszétől két éven át a Körösi Csoma Sándor program ösztöndíjasaként segítette a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösséget, amely most lelkészéül választotta.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Óéveste – Mt 9,14–17

Szilveszteri böjt?

Jézus Máté vendége ezen az ünnepen. Máté engedelmeskedik hívásának, otthagyja a vámszedői asztalt, és búcsúvacsorát rendez barátainak, hogy együtt ünnepeljék meg élete fordulását, megtérését a Jézus-követésre. Így lesz Jézus jelenléte, akárcsak a vőlegényé, meghatározó a nagy lakomán. Miért is böjtölnének? Örömmünnpük, jókedvük abból fakad, hogy felismerték: a Messiás – és benne Isten meghívása az életre – közöttük van. Így Máté terített asztala az Isten országának, az üdvösségek előképe lesz az ezt követő rövid példázatokban.

Óév estéjén is velünk van Jézus. Ezért nem siratjuk a lassan mögénk kerülő évet, hanem megköszönjük. Bár nagyon más volt, mint az eddigiek. Rányomta a bélyegét a koronavírus és az ellene folytatott küzdelem. Mégis hálát adunk, hogy Jézus velünk volt. Rábízhattuk életünket, gondjainkat.

Valóban csodálatos, hogy Urunk megőrzött és átsegített a gondokon, velünk volt betegségben, gyászban, nehézségekben. Habár meg kellett tanulni távolságot tartva szeretni egymást, mégis élhettünk a bűnbocsánat, az úrvacsora ajándékával, megízlelhattuk Isten országának valóságát Jézus által. Mert Jézus nem tartott távolságot tőlünk. Egészen közel volt hozzánk a Vőlegény.

Az etióp ortodox egyházban kétszázötven böjti nap van. Ebből a híveknek legalább nyolcvanat kötelező megtartani. A zsidóknak az ókorban csak a nagy engesztelési ünnepen kellett böjtölniük. A kegyes emberek akár hetente kétszer is gyakorolták, hogy a Messiás érkezését, országának megvalósulását siettesék.

Furcsa ötlet: szilveszterkor böjtölésről szólni. A böjtölés mindig lemondást jelent egy adott cél érdekében. Bár ebben az évben sok mindenről le kellett mondani, ez a döntés többnyire nem volt önkéntes. Fájó szívvel hoztuk meg magunk és mások egészsége érdekében. Ugyanakkor az is kiderült, mennyi minden nélkülözhető, és mi az, ami valóban fontos. A legfájóbb a rokonainkkal, barátainkkal való találkozások megritkulása volt. Felértékelődtek a szeretet apró megnyilvánulásai, egy telefonhívás, sms, az ajtóba odatett csomag...

Óév estéjén azonban nem szoktunk böjtölni. Sokkal inkább a jókedv, a felszabadult esztendőbúcsúztatás jellemzi. A Deák téri istentiszteletre is behallatszik ilyenkor a robbanó petárda, a kereplő hangja. Mintha az emberek lármával akarnák elűzni a rossz emlékeket, a rájuk telepedő bizonytalanságot. A harsogó zene, a tűzijáték-rakéták, a jókívánások inkább egy lakodalmos fergeteges hangulatát idézik fel. Egy lakodalomét, ahol a középpontban a vőlegény és párja áll, a barátok, rokonok pedig ünnepi hangulatban osztoznak boldogságukban. Senki nem szomorkodik, az öröm ideje ez.

Keresztelő János tanítványai ezt nem értik. Nem tetszik nekik a Máté házában folyó lakodalmi ünnep. Jézus, a tanító együtt a bűnösökkel? Úgy gondolják: a böjt, a lemondás segíti a messiási idők eljövételét. A világ jobbra fordulását. Jézus követőinek is be kellene állni a sorba, és az újjal, amit hirdetnek, foltozgatni a régit. Régi ruha, régi borostömlő, kár volna kidobni. Kár volna megtérni, radikálisan Jézust követni, felhagyni a bűnökkel. Egy kis kegyesség, spiritualitás, de semmi elköteleződés, szakítás a múlttal. Minek is vennénk komolyan az újévi fogadalmakat?

Jézus újat hoz. Jézus nemet mond a régire. Teheti, hisz ő a Vőlegény, aki új kezdetet hoz Istennel való kapcsolatunkban. Nála van a bocsánat, megtisztít, képessé tesz, hogy nevében induljunk neki az újnak.

Néhány óra múlva új esztendő köszönt be. Bár bizalmatlanul nézünk felé, mégis sokat várunk tőle. Miért ne lehetne ez új kezdet hitünkben, életmódunkban? Vele új korszak kezdődhet, ahogyan Mátéval is történt. Jézus szava új lelkületet, új bort kínál, amelyet nem kell elegyíteni a régivel; új menyegzői ruhát, amelyet vétek foltozni, hisz ajándék: az üdvösség ruhája.

■ GERŐFINÉ DR. BREBOVSZKY ÉVA

Imádkozzunk! Urunk, te magadhoz hívsz minket ma. Ha belépsz életünkbe, és leülsz asztalunkhoz, jelenléted elűzi a félelmet. Köszönjük, hogy tiszta lelkületet, új ruhát ajándékozol nekünk, és nem kell régi életünket foltozgatni. Ámen.

Újév - Mt 7,24-27

Micsoda lehetőség!

Ömlött a zápor... Micsoda év van mögöttünk, és micsoda lehetőséget kaptunk! Milyen egy év volt 2020! Csak úgy „ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és beleütköztek abba a házba”, és az nem dőlt össze teljesen, és nem pusztult el. Pedig micsoda év volt... Templomokat zártunk be, istentiszteletek maradtak el, karanténba kerültünk, kijárási tilalmat rendeltek el. Csak úgy ömlött ránk a zápor, csak úgy tomboltak a szelek, és annyiszor, de annyiszor beleütköztek a házunkba. Micsoda év van mögöttünk! Mégis itt vagyunk. Méghozzá egy hatalmas ígérettel, a kősziklára épített ház képével. Azzal, amely nem dőlt össze, és reménység szerint az idén sem dől össze, mert sziklára van építve.

És itt a szikla a kulcsszó. A szikla, amely megtart, a szikla, amely biztos alapot nyújt az ilyen-olyan építkezéseinkhez. Mert mi valamit mindig építünk, az egész életünk az építkezés különböző fázisaihoz hasonlítható. Építjük a kapcsolatainkat, építjük a tudásunkat, építjük a karrierünket és még annyi, de annyi mindent. Aztán a kapcsolatok ellaposodhatnak, a tudásunk gyakran nem elég, a karrierünk meg nem akaródzik kiteljesedni, és mi tovább építkezünk. Újra és újra. A kapcsolatainkat, a tudásunkat, a karrierünket és megannyi mindent...

Tomboltak a szelek... E sorok írója egész évben csodálattal bámulta a templom és a gyülekezeti ház ilyen-olyan felújítási munkálatait, amelyekre nagyrészt azért volt szükség, mert a hatalmas ágfalvi templom és a körülötte lévő ingatlanok mind-mind ingoványos talajra épültek. Ezért itt mi állandóan felújítunk. (Vagy felújítanánk, ha lenne miből.) Mert rossz az alap, mert vizesek a falak, mert megeszi a zöld penész a templomot. És mindez azért, mert kétszázharmincöt éve nem sziklára épült. Nem épülhetett, hiszen a történelmi szituáció nem engedte. És mégis áll. Nem azért, mert jók az alapok, hanem azért, mert a Jóisten valamiért még így is megtartotta, ahogyan a hozzá tartozó gyülekezetet is.

Pedig nemegyszer érezték azt az itt élők, hogy ömlik a zápor, jönnek az árvizek, tombolnak a szelek, és nekirohannak a háznak. Anyira nekirohantak, hogy az egykor itt élők 1946-ban el is veszítették nemcsak a házaikat, hanem a hazájukat is. Aztán lettek új lakók, és lettek Némethonban meg Ágfalván is új házak. Mert bármennyire fájdalmas volt is a szelek tombolása, a szilárd alap, Jézus Krisztus és a belé vetett hit megtartotta a házak lakóit. És megtartja a gyülekezetét is, megtartja a rozoga, ingoványos talajon álló istenházát is, és azokat is, akik oda járnak vagy oda gondolnak. Mert Jézusnál jobb és szilárdabb alap nincs.

És nem pusztult el...

„De aki egyszer egy vad hajnalon arra ébred, hogy minden összeomlott s elindul mint kísértet, kis holmiját elhagyja s jóformán meztelen, annak szép, könnyüléptű szívében megterem az érett és tünődő kevésszavú alázat...”

(Radnóti Miklós: *Sem emlék, sem varázslat*; részlet)

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: M. FERSTL

A mi életünkben is voltak és lesznek vad hajnalok, amikor arra ébredünk, hogy minden összeomlott. De aki a szilárd alapra építi az életét, Jézus Krisztusba veti a reménységét, az nem pusztul el. Vagy ahogy másutt olvassuk a Szentírásban, az nem hal meg. Mert nekünk ilyen csodálatos Istenünk van. Aki sziklaszilárd támaszunk az ömlő záporok, az árvizek, a tomboló szelek közepette is. 2021-ben is. Micsoda lehetőség ez!

■ HEINRICHES ESZTER

Imádkozzunk! *Mennyei Atyánk! Annyi bizonytalanság van bennünk az új esztendő küszöbén. Félünk attól, hogy mi lesz; félünk attól, hogy lesz; félünk attól, hogy nem lesz; félünk attól, hogy nem lesz... Jöjj el hozzánk, állj mellénk bizonytalanságainkban! Vezesd életünket, vezess minket, mutass utat, és mutasd meg újra és újra, hogy te vagy életünk sziklaszilárd alapja! Légy velünk, Urunk, és mutasd meg hatalmadat ebben a 2021-es évben is! Ámen.*

ORATIO OECUMENICA

Drága mennyei Atyánk! Hálásan köszönjük neked, hogy az elmúlt esztendőben is hordoztál bennünket. Köszönjük, hogy igédde tápláltál minket akkor is, amikor nem tudtunk eljutni a templomba. Sokszor éreztük azt, hogy leszűkülnek a lehetőségeink, hogy ránk van kényszerítve a böjt akkor is, amikor már az egyházi esztendő más időszakában jártunk. A bizonytalanság, a rossz hírek félelemmel és szorongással töltötték el lelkünket, szívünket. Úgy éreztük, hogy a járvány legyőz bennünket. Most még súlyosabban érintett bennünket az elmúlt évben elvesztett szeretteink hiánya.

Ugyanakkor köszönjük, hogy eközben is, alkalmas és alkalmatlan időben, zajlott egyházunkban az ige hirdetése. S hogy az Isten Igéje, az Úr Jézus mint völgyén újból és újból éreztette jelenlétét, kegyelmét. Hogy általa a bűnből való szabadság útján átéljük a lelki szabadság áldásait, amelyek felülírták korlátainkat; jelenléted vigasztalt, s oldotta szorongásunkat.

A következő esztendőre pedig ismét a te vezetésedet kérjük. Kérünk, támogass bennünket azzal, hogy mint bölcs építőmesterek Krisztusra, a kösziklára alapozzuk családjainkat, szolgálatunkat, munkánkat, egész életünket. Segíts, hogy ha jönnek a megpróbáltatások, az élet viharai, árvizei, kitarthassunk melletted, életünk ne omljon össze.

Így könyörgünk elsősorban az egyházért, hogy ezekben a nehéz időkben, életellenes áramlatok idején a tiszta evangéliumot, a minden bűnt elfedező kegyelmet, egyedül Jézust, a megfeszített Megváltót és Urat hirdessük és imádjuk. Kérünk téged családjainkért, szeretteinkért, állj mellettünk mindenkor egyesítő szereteteddel. Légy országunk népével, vezetőinkkel és minden emberrel, hogy a te békességedet ajándékozzuk egymásnak! Ámen.

Dokumentumfilm a betlehemi Születés-bazilika megújulásáról

A betlehemi Születés-bazilika rendkívüli jelentőségű műemlék, a művészet és a hit ötvöződése. A hét évig tartó restaurálási munkálatok eredményeként a közelmúltban visszanyerte eredeti szépségét. A koronavírus-járvány miatt kialakult helyzet most ugyan nem teszi lehetővé a bazilika személyes megtekintését, de Tommaso Santi Betlehem csodái című dokumentumfilmjének köszönhetően az érdeklődők részesezhetnek a hely esztétikai és spirituális értékeiből.

„Hódolat Jézus születési helyének” – nyilatkozta az alkotásról a rendező a Vatikáni Rádióknak. A dokumentumfilm olyan ábrázolásokat is bemutat, amelyeket eddig még senki nem látott. A Mustang filmforgalmazó cég terjesztésében november 3-án DVD-n is forgalomba került a bazilikakomplexum évezredes történe-

tét és művészeti örökségét részletesen bemutató, harminchét perces alkotás.

Betlehem leghíresebb látnivalója az UNESCO-világörökség része. A templomot annak az egyszerű barlangnak a helyén emelték, ahol a hagyomány szerint Jézus született.

Forrás: Vatikáni Rádió / Magyar Kurír

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Lévelelím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

Az esztendő első vasárnapja - Mt 18,1-5

Gyermekké kell lennünk

Gyermeki alapállás. Még a pandémia tavaszi időszakában történt: húsvét előtt azzal hívtam a húgom, hogy baj van a hittanházival. Mivel én volnék a hitoktató, csodálkozva hallgattam, mi lehet a gond elsős kislánál. Eddig gyerek és szülő mind örült, hogy a húsvéti történet gyermekeknek szóló rajzfilmben került elő. Szép lassan kiderült, hogy eleinte nem volt semmi baj, ám Jézus szenvedése láttán Bencus, az én bátor, vagány keresztfiam sírni kezdett, mint a záporosó. Azt mondta a húgom: „Ne haragudj, de a feltámadásig el se jutottunk, mert a kicsi annyira megrendült, hogy le kellett állítani a filmet.”

Engem pedig ez a történet kavart fel: az érzékeny gyermeki lelkület, a Jézus iránti szeretet természetessége érintett meg. Meggyőződésem, hogy Isten előtt ezek az őszinte könnycseppek szebben csillogtak, értékesebbek voltak, mint egy kiválóan csiszolt ékkő.

Felnőtthelyezkedés. Szinte magam előtt látom a bibliai jelenetet: a tanítványok maguk között tanácskoznak, diskurálnak, vajon ki hol áll Isten előtt. Helyezkedés, rangsorvita, szokásos emberi módon. Persze jó lenne a Mestert is megkérdezni: ha valaki, ő biztosan tud erre választ adni. Mekkora lehetett a család, amikor a meglett, tekintélyes férfiak közé Jézus odahív egy kisgyermeket? S nemcsak odahívja, hanem még például is állítja!

Vajon hogy vagyunk mi ezzel a gondolattal? Tudunk-e úgy tekinteni saját gyermekünkre, unokánkra, hogy akár ő is lehetne, akit Jézus például állít élénk? Vagy úgy gondoljuk, „az ókorban még elment, de ezek a mai gyerekek...”?

Azt kell jól értenünk, hogy miben lehet példa számunkra egy kisgyermek. Épp elég gyomlálgatnivaló van a gyermeki szívben is, amely ugyanúgy nem hibátlan, mint a felnőtté, s nem mentes emberi gyarlóságoktól. Mégis, a mély ráhagyatkozás, bizalom, amellyel földi és mennyei gondviselőjére tekint, hatalmas értéke a gyermeki szívnek, és bizony példa lehet a felnőttek számára.

Nézőpontváltás. Különböző is, valahol a mélyben, komoly felnőttként is gyermekek vagyunk. Eszembe jut egy konferencia esti társasjátékprogramja, ahol szinte gyermekké lettek a komoly résztvevők. Vagy régi tanítási gyakorlatok, ahol meglepően pontosan sikerült előhozni a bennünk élő gyereket. De említhetem a tanító néniknek szervezett programot, amelyen nagyobb kihívás volt elcsendesíteni és pontos feladatvégzésre bírni a résztvevőket, mint egy osztálynyi kishittanost.

A gyermek, aminek erre a világra megszülettünk, mélyen bennünk él, akármennyire háttérbe szorítjuk komoly felnőttként. Ahelyett, hogy elnyomni akarnánk, inkább komolyan kellene vennünk értékeit: figyelni őszinte érzelmeire, életszereteté-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: FREEPIC-DILLER / FREEPIK.COM

re, a „világ rendjét helyreállító”, kiengesztelődés iránti vágyára, képességére. Luther így fogalmazott: „Krisztusnak, embereket akarván nevelni, emberré kellett lennie. Ha mi gyermekeket akarunk nevelni, nekünk is velük gyermekeké kell lennünk.” (A német mise és az istentisztelet rendje; 1526)

Szeressük, becsüljük, óvjuk a körülöttünk és bennünk élő gyermeket, mert ők az élet igazi letéteményesei!

■ SCHALLER BERNADETT

Imádkozzunk! Áldott légy, mennyei Atyánk, hogy gyermeki lélekkel ajándékoztál meg minket, mely vágyódik a veled való közösségre, a tőled való ajándékokra. Bocsásd meg nekünk, ha fontoskodásaink közepette megfeledeztünk a te bölcs és jó szándékaidról. Add, hogy tudjunk ebben a most kezdődő esztendőben is teljes szívünkkel rád hagyatkozni, tőled kérni az erőt, képességet és hitet az előttünk álló feladatok hűségese elvégzésére. Ámen.

Biblia „Playmobil-nyelven”. Michael Sommer német író, rendező, dramaturg Playmobil-figurák segítségével mutatja be a Bibliát. Minden bibliai könyvet egy-egy tízperces videóban összegez, ehhez mintegy ezeröttszáz különböző Playmobil-figurát használ fel. Az októberben megkezdett sorozat az *Evangelisch.de* internetes

oldalon érhető el, az új epizódok keddenként jelennek meg.

A projekt célja, hogy az embereket ösztönözze a Biblia új szemszögből való megismerésére. Ahogy Ireneusz Lukas, a Lutheránus Világszövetség európai régiójának titkára elmondta, az ötlet jól illeszkedik a reformációi hagyományba. Miként annak idején jelentős eredmény volt a Szentírás lefordítása nemzeti nyelvekre, napjainkban is fontos, hogy a gyakran kizárólag interneten tájékozódó emberek újszerű módon ismerkedhessenek a Bibliával. Ugyanakkor a titkár hangsúlyozta: mindez nem helyettesítheti magának a Bibliának az olvasását.

Forrás: Lutheranworld.org

Fordítás: MEE Ökumenikus és Külügyi Osztály

Kedves olvasóink, vásárlóink! Az *Evangelikus Élet* következő száma 2021. január 10-17-i dátummal jelenik meg változatlan, 600 forintos áron. A Budapest VIII. ker., Üllői út 24. alatti evangélikus könyvesbolt december 21-22-én 8 és 17 óra között, 23-án, szerdán 8 és 14 óra között tart nyitva. December 24-től zárva. Nyitás 2021. január 18-án, hétfőn.

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Megbízott felelős szerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekneknek

(f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem

(tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate

(ezsu@lutheran.hu),

STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA – Tallózó

(evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádás utca 2.) • www.mondat.hu
- Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ

- Árusítja a kiadó.

- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán:

06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.

- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

- Előfizethető közvetlenül a kiadónál (bankszámlaszám: 10918001-00000058-01930000) vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

- Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

- Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! Fiad eljövételének örömhíre még mindig melegíti szívünket, életünket. Köszönjük, hogy e csodát évről évre átélhetjük.

Más volt ez az ünnepi időszak, mint amilyenek megszoktuk, csendesebben, magányosabban, szűkebb körben köszönthettük a megérkező Jézust. Mi szeretjük a magunk által kialakított kereteket; köszönjük, hogy te megtanítottál és most is tanítasz bennünket arra, hogy te vagy mindenek felett; hogy el kell hagynunk olykor a megszokásainkat; hogy a te tanításod igaz, és hogy te velünk vagy mindig, akkor és ott is, amikor és ahol mi nem gondolnánk.

Köszönjük, hogy tanítasz az igaz tiszteletre, egymás megbecsülésére, a másik ember elfogadására. Kérünk, segíts, hogy hűséges szolgálóid lehessünk. Adj bölcsességet, mint Salamonnak; adj tiszta szívet és elfogulatlanságot, hogy felismerjük és meglássuk a helyes utat.

Karácsony szép ünnepköre ma lezárul, de az evangéliumot szeretnénk továbbvinni szívünkben, életünkben. Szeretnénk mi is útra kelni a hitre, amely megváltotta életünket: hogy te szeretsz bennünket, és ígéreted mindig beteljesítetted. Segíts, hogy minél többen megismerhessenek téged, és megismerhessék Fiadat, Jézus Krisztust a Szentlélek által. Szeretnénk mi is hűséges követőid és követeid lenni, mint akik nemcsak szóval, hanem mindenekelőtt cselekedeteikkel hirdetik a megváltásból fakadó boldog, békés keresztyén életet.

Adj ünnep utáni ünnepet minden benned hívőnek, mindazoknak, akik keresnek téged, és azoknak is, akik még máshol keresik a boldogságot. Áldj meg bennünket, és vezess tovább utunkon. Támogasd a magukra maradtakat, a rászorulókat, a betegeteket és haldoklókat, és engedd, hogy e szolgálatnak, támogatásnak mi is aktív résztvevői lehessünk.

Ámen.

Vízkereszt ünnepe – Ézs 60,1-6

A fényét vesztett ünnep ragyogása

Nem tudom már pontosan az időt és a helyet, de a képen nagyon előttem van: gyermekfejjel állok a nagyvárosi lakótelepen valamikor a nyolcvanas évek vége felé. Figyelem, ahogy a panelház negyedik emeletének egyik ablakából zuhanórepülésbe kezd, majd halk puffanással földet ér a fölöslegessé vált karácsonyfa. A landolást a sorstársai tompítják, akik halmokban fekszenek a ház lábánál. A díszek persze visszakerültek a dobozokba, a lelógó, üres szaloncukros papírok még jelzik, hogy pár nappal ezelőtt a családi otthon díszte, fénye, öröme volt a fácska. Ma azonban vízkereszt van, vagyis az ünnepi időnek vége, illik továbblépni. Az amúgy is kiszáradt, levitézlett fák zuhanásba kezdenek. Én meg csak állok ott lehangoltan, mert úgy érzem, hogy a fával együtt az ünnepet is kidobtuk az ablakon...

Pedig akkor még nem is tudtam, hogy vízkereszt és az azt követő időszak a karácsony ünnepét igyekszik folytatni. Nem egyfajta folyamatosan halkuló visszhangként szólal meg Jézus születésének örömhíre, hanem kiteljesedik, kitisztul. Ahogy a nagy ünnepség sokféle díszlete lehull róla, végre semmi sem vonja el a figyelmünket, és megszólíthat minket az örömhíre: Krisztus dicsősége megjelenik a világban. De miről is szól nekünk az évezredek távolából a prófétai üzenet?

Az újraéledő Jeruzsálemről... Ahova Izrael fiai örvendezve, mégis fájdalommal tértek vissza. Örültek, hogy visszajöhetnek megszentelt földjükre, mert ez azt jelentette, hogy Isten megbocsátott nekik, hűtlenségük ellenére kapnak még egy esélyt. Másrészt siralmas volt látni a lerombolt és elszegényedett várost – az emlékekben nem így élt. Ehhez a visszatérő néphez szólt a vigasztalás szava: most még sötétség és kilátástalanság borítja ezt a földet, de Isten hamarosan felemeli népét. Dicsőségének fénye fogja megtölteni az életüket, még a környező népek is a csodájára járnak. Izrael szétszórt fiai és lányai egytől egyig visszatérhetnek a hazájukba, és tele lesznek boldogsággal és hálával.

Jézus Krisztus érkezéséről... Mert ez természetesen szintén ott van a próféciában. Ahogy a napkeleti bölcsek eljönnek, mert a csillag ragyogása célhoz vezeti őket az éj leple alatt. Elhózzák fejedelmi ajándékaikat, hódolnak az újszülött király előtt, akinek jövetele minden pompát nélkülöz. Ők mégis tisztán látják, hogy ő a nagy király. A világ megváltója megérkezett a bűn terhe alatt roskadozó világba. A világosság a sötétségbe.

Rólunk... Zorán a közkedvelt dal refrénjének végére odabiggyeszi: „És egy kicsit benne vagyok én.” [Az utalás az Egészen egyszerű dal című szerzeményre vonatkozik. – A szerk.] Ránk is odaragyo- g Isten kegyelmének és szabadításának fénye. Izrael történeteiből

is, de főként az értünk is meghalt és feltámadt Jézus Krisztusból. Ő nemcsak a világnak, hanem személyes életünknek is a világossága. Ránk ragyog, hogy az ő fénye, szeretete, közelsége megjelenjen rajtunk, keresztyén életünkben, a bizonyágtételünkben. Ahogy a nap fénye visszatükröződik az éjszakai holdfényben.

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ

Az ige mobilizálni akar, hogy keljünk fel, kezdjünk tündökölni. Ne nyeljük el, hanem tükrözzük vissza Krisztus dicsőségének fényét. Nem a saját ragyogásunkról van szó, hanem az emberré lett Isten dicsőségéről. Hogy minden ember meglássa őt, és az ő világosságában járassunk mindnyájan.

Fényfüzér. Jörg Zink német protestáns lelkész, író a *Szent erőforrás* című könyvében ezt a szép és plasztikus képet használja. Jézus Krisztus karakterének kisugárzása az evangélisták és a tanítványok bizonyágtételében vált fényvé, világossággá az utókor számára. És persze később is mindig akadtak élő hitű emberek, akik továbbtükrözték Krisztus rájuk vetült fényét. Így mintegy fényfüzérre állt össze a keresztyén egyház története, amely ma is bevilágít az emberi életek reménytelenségébe. Ebben a fényfüzérben kapunk mi is helyet, feladatot: hirdetni, tükrözni Krisztus fényét.

■ SÁGHY BALÁZS

Imádkozunk! *Úr Jézus Krisztus! Köszönjük, hogy a te kegyelmed fénye hozzánk is elér. Segíts, hogy életünk bizonyágtételével tudjuk ezt a fényt továbbtükrözni, hogy minden ember elérjen téged, és a veled való találkozás valódi ünnepét is átélhessük – újra és újra. Ámen.*

A textus nem az idei év, hanem az ógyeházi perikóparend vízkereszt-i igéje. A hibáért elnézést kér a rovatvezető.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 3.) ...*ha falatodat megosztod az éhezővel, és jól tartod a nincstelen, akkor fölragyog a sötétben világosságod...* Ézs 58,10 (Lk 6,36; Lk 2,41–52; 1Jn 5,11–13; Zsolt 4) Soha nem felejttem el azokat a pillanatok az életemben, amikor rászorulók részére ételt osztottunk Nyíregyházán. A szemek sokszor könnybe lábadnak, mintha kifejeznék azt, hogy a jóság még nem veszett el teljesen. Még van remény mindenki számára. Nemcsak azoknak, akik ténylegesen enivaló után könyörögnek, mert nincstelnek, hanem mindnyájunk számára, akik sokszor lelki éhségben szenvedünk, lelki szegények vagyunk. A sötétségben, kilátástalanságban egyedül az Úrra számíthatunk, ő értéket közvetít, igazi világosságot.

Hétfő (január 4.) *Így szól az Úr: Bárcsak mindig ilyen lenne a szívük, így félnének engem, és megtartanák minden parancsomat; akkor örökké jó dolguk lenne nekik és fiaiknak.* 5Móz 5,29 (Zsid 13,9b; 1Móz 21,1–7; Lk 3,7–14) Milyen szomorú, hogy nem így van. Miért nem tudjuk félni az Urat? Miért próbálunk mindent saját erőnkől és értelmünkől megoldani? Mert talán annyira biztosak vagyunk magunkban. És mégis mennyi bizonytalan lépésünk tanúskodik arról, hogy ha nem Isten szerint járunk, akkor emberi próbálkozásaink, küzdelmeink eleve kudarcra vannak ítélve! Pedig az Úr szövetséget kötött velünk. És ez a kapcsolat örökké fennmarad. Kár lenne, ha Isten népeként nem élnénk ez alapján, elutasítva a felénk nyújtott kezét.

Kedd (január 5.) *Jézus mondja: Én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.* Jn 10,10b (Zsolt 23,6; 1Móz 9,12–17; Lk 3,15–20) Mi már megkaptuk a legnagyobb ajándékot. Hiszen az Úristen annyira fontosnak tartott és szeretett minket, hogy „egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Ezzel is kifejezésünkre juttatta, hogy nem hagyott magunkra. Nem akarja, hogy életünk kilátástalan legyen. Sőt igazán bőségesnek mondhatjuk azt, ha képesek vagyunk az Úr Jézus szavait nem csupán hallgatni/olvasni, hanem valódi gyümölcsöket termünk általa. És ebbe a bőségbe célunk mindenkit meghívni, így is építve Isten országát.

Szerda (január 6.) *Amikor [a bölcsek] ezt látták, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt.* Mt 2,10–11a (Zsolt 84,13; Mt 2,1–12; Ef 3,1–7; Ézs 60,1–6) Tételezzük fel, hogy egy elképesztően hosszú útra indulunk. Habitusunkhoz igazodva haladunk a célunk felé. Valaki könnyebben viseli ezt, és már-már szeret hosszú útra indulni, más számára sokkal nehezebben megy mindez. Azért té-

telezzük fel, hogy bármelyik típushoz tartozunk is, a célba érkezés után fáradtság lesz úrrá rajtunk. Kivéve, ha az „út végén Jézus fog várni”! (EÉ 560,1) Vízkereszt ünnepén az öröm számunkra is lehetőségként adott. Hiszen mindnyájan megérkezhetünk Megváltónkhoz, és leborulva imádhathatjuk őt.

Csütörtök (január 7.) *Ha megmaradtok énbennem, és beszédeim megmaradnak tibennetek, akkor bármit akartok, kérjétek, és megadatik nektek.* Jn 15,7 (Zsolt 119,94; Jn 3,1–6; Lk 4,1–13) Kéréseink nagyon sok esetben öncélúak. Velünk kapcsolatosak, és nem arra irányulnak, ami mások érdekeit szolgálja. Istennek hála, élhetünk az imádság erejével, és segítségül hívhatjuk a Szentlelket, hogy irányítsa szívünket és értelmünket a helyes kérések irányába. Ehhez élő kapcsolatra van szükségünk, hiszen akkor képesek leszünk az életünket az Ige szerint irányítani, akkor lesz a hitünk is biztos alapokon. És akkor, ha szembejönnek velünk az élet nehézségei, könnyebben vehetjük az akadályokat.

Péntek (január 8.) *Csak [Isten] az én kősziklám és szabadítóm, erős váram, nem ingadozom.* Zsolt 62,7 (Zsid 12,12–13; 4Móz 24,15–17a[17b–19]; Lk 4,14–21) Mai kereső világunkban próbálkozik az emberiség olyan értéket találni, amely nélküli Istent. Hiszen – úgy véli – Isten nélkül is megáll a lábán. Képes bármit megtenni, létrehozni, bármilyen bajból önmagát megszabadítani. A valóság azonban más képet fest. Minden arról tanúskodik, hogy nincs rend, hanem zűrzavar uralkodik az élet számtalan területén. És ameddig a zsolttáros szavai nem lesznek mindenki számára elfogadottak, és nem válnak hitvallássá, addig nem várhatunk javulást. Az Úr adja, hogy hitünk szilárd maradjon!

Szombat (január 9.) *Amikor az első jöttek, azt gondolták, hogy többet kapnak, de egy-egy dénárt kaptak ők is. Amikor átvették, zúgolódnak kezdtek a gazda ellen, és ezt mondták: Ezek az utolsók egyetlen órát dolgoztak, és egyenlővé tetted őket velünk, akik az egész nap terhét hordozták, és szenvedtünk a hőségtől.* Mt 20,10–12 (Jer 12,1a–b; Ef 4,17–24; Lk 4,22–30) Egy példázat arról, hogy mennyire képtelen az ember elégedettnek lenni. És még akkor is képes szembemenni az Úrral, ha már korábban megkapta, ami járt neki. Aminek kapcsán öröm és nyugalom kellene, hogy betöltse a szívet, és mégis ennek ellenkezője tapasztalható: harag és számonkérés. Az életünk számtalan módon alakulhat. De arról nem feledkezhetünk el, hogy az ő kegyelméből élünk. Ne a zúgolódás legyen számunkra az elsődleges, hanem legyünk képesek mindenért hálát adni.

■ MAGYAR TAMÁS

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

*Drága titok és boldog kegyelem,
hogy Uram és Mesterem néha
kezébe vesz, és ír velem.*
(Vers a versíró ceruzáról – részlet)

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület karácsonyi meglepetése

A Fébé-egyesület **Túrmezei Erzsébet** evangélikus diakonissza költő szellemi örököse, ezért kötelessége a hitvalló örökség ápolása és műveinek terjesztése.

**Öt kötetben újra megvásárolhatók
Túrmezei Erzsébet költeményei!**

KÜLÖNÖSEN AJÁNLJUK:

- egyházközségek tagjainak
- iskolák könyvtárainak
- munkatársak ajándékozásához
- társegyházak tagjainak és intézményeinek
- a vallásos költészet kedvelőinek

**Rendelje meg
ONLINE!**

Öt kötet egyben:

15 000 Ft

A könyvcsoomag online megrendelhető a bolt.lutherkiado.hu oldalon, és megvásárolható az evangélikus könyvesboltban (1085 Budapest, Üllői út 24.).
E-mail: kiado@lutheran.hu;
telefon: +36-1/411-0385, +36-20/824-5518.

„Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják. Felment József is a galileai Názáretből Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek, [...] hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. És történt, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje, és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely.” (Lk 2,3–7)

Az első karácsony bizonytalanságban telt: egy istállóban, széna és állatok között érkezett közénk a Megváltó. Az idei karácsonyunk is szokatlan, kérdésekkel és aggodalommal teli, de hordozzuk szívünkben az ünnep fényét!

Ez a fény idén sokunkat elhoz evangélikus közösségünkbe. De idézzük fel azt is, hogy az első karácsony idején népszámlálást tartottak – s most, két évezreddel később, 2021 tavaszán majd Magyarországon is népszámlálás lesz. Mindenkinek felteszik a kérdést: mi a vallása, felekezete?

Karácsonyi együttlétünk megerősíti válaszunkat: evangélikus vagyok. Kérjük, ennek jegyében kérdezd meg családtagjaidat, barátaidat is: és te?

EVANGÉLIKUS VAGYOK
és te?
NÉPSZÁMLÁLÁS 2021